

Er viden lig med magt?

Kan staten igennem tilførslen af viden, skabe selvregulerende magtrelationer for dennes borgere?

Udarbejdet af
Christoffer Mühlendorph Knudsen

Dato: 1. juli 2014.

Standardtitelblad

til seminaropgaver, praktikrapporter, projekter og specialer

Titelbladet placeres i opgaven umiddelbart efter selvvalgt forside

Til **obligatorisk** brug på alle ovennævnte opgavetyper på:

- BA - politik og administration
- BA – samfundsfag som centralt fag og tilvalgsfag
- Kandidat – politik og administration
- Kandidat – samfundsfag som centralt fag og tilvalgsfag
- Cand. it i it-ledelse

(Alle felter skal udfyldes)

Uddannelse: Kandidat – politik og administration	Semester: 10
Udarbejdet af (Navn(e))	Modul
Christoffer Mühlendorph Knudsen	Speciale
Opgavens art: Speciale	
Titel på opgave: Er viden lig med magt? - Kan staten igennem tilførsels af viden, skabe selvregulerende magtrelationer for dennes borgere?	
Vejleders navn: Johannes Andersen	
Afleveringsdato: 1. Juli 2014	
Antal normalsider (excl. bilag, indholdsfortegnelse og litteraturliste): 68,7	
Antal anslag (excl. bilag, indholdsfortegnelse og litteraturliste): 164.951	
Tilladte normalsider jf. studieordning/formalia i moodle: 75 = 180000 anslag	

OBS!

Hvis du overskrider de tilladte antal normalsider, kan din opgave afvises efter aflevering

Engelsk Resume/ English Summary:

In this thesis I have sought to examine the relationship between the states use of money for miscellaneous campaigns regarding the public health and the effect of these on the public behavior. I have chosen to explore this relationship on two different cases, which regards issues on the public's health. These explored cases are smoking and alcohol consumption.

This thesis is constructed from a premise through Michel Foucault's concept of governmentality, which in short terms states, that the state through knowledge is able to make its subjects (citizens) to be self-regulative in regards to their behavior on, for instance, their consumption of alcohol and smoking.

Methodical, I have done this through a quantitative questionnaire sent to the oldest students in the primary schools of Denmark. Even though it took a lot of effort, this questionnaire only had 230 replies, thereby this thesis won't be able to generalize its results, to the populations group nationwide, instead it have sought to show different connections in the data. If these connections should be generalized, they have to be examined further.

Through an analysis of patterns in this data I have found the following patterns. First of all, I have found a clear pattern that shows that the largest part of youngsters in Denmark aren't smoking or drinking on an everyday basis; instead they merely drink and explore smoking when they are at parties. In this analysis it has been possible to show small patterns between the (very) few youngsters who are drinking on an everyday basis and the knowledge that the state try insert to affect their subjects behavior. But when I'm exploring the group that drinks at parties there are no visible connection, which means that the state is having a hard time getting to these youngsters and to influence them with the knowledge. Secondly I found, that the states subjects seem more aware about the implications of alcohol when compared to knowledge about the implications of smoking, which were a surprising outcome of this analysis. Thirdly I found that only a very small percentage of the youngsters were under the impressions, that they got their knowledge about complications by smoking and drinking from the state, but, at the same time a large percentage of the youngsters thought they got their knowledge from their television and school which means, that we can't rule out, they know they are being influenced by the state, because information from the television and school are most possible sent from the state, but this thesis haven't examined further, who the youngsters think are the dispatchers of knowledge, when the youngsters answer they get their knowledge from the television or their school. Fourthly I found that the youngsters are more influenced by smoking or common drinking in their family than from the states attempts to affect through knowledge.

When examining the relationship between knowledge, opinions and behavior within the youngster, opinions stood, by far, as the most dominating influence on behavior. In regard to alcohol consumption this thesis haven't been able to show a connection with knowledge, but in regard to smoking it has been able to show an

indirect effect from knowledge to smoking behavior, through knowledge's effect on both opinions and common smoking in the youngsters family. At the same time, as this thesis have tried to uncover patterns between knowledge, opinions and behavior, it has sought to examine, if and in what degree Foucault's argument of governmentality through self-regulative behavior holds water.

This analysis have shown that, even though it's not an exact science, it seems possible that the state through dissemination of knowledge, and even more through shaping the norms of society, can influence its subjects to act in a way, where the knowledge and these norms are making them somewhat self-regulative in their behavior towards alcohol consumption and smoking.

Indholdsfortegnelse.

Engelsk Resume/ English Summary:	3
1. Problemfelt	7
2. Teori og begreber	9
2.1. Governmentality	9
2.1.1. Foucault og governmentality	10
2.2. Modes of governance	16
2.3. Undersøgelsens underspørgsmål	19
3. Metode	20
3.1. Fremgangsmåde	20
3.2. Cases	21
3.2.1. Rygning.	21
3.2.2. Alkohol.	22
3.3. Spørgeskemaundersøgelsen	23
3.3.1. Spørgeskemaets karakteristika.	23
3.3.2. Spørgeskemaets respondent udvælgelse	23
3.3.3. Datasæt	24
3.4. Operationalisering	26
3.3.1. Fra god viden, til subjekter med god viden.	26
3.3.2. Den gode videns indvirkning på holdninger og adfærd	27
3.3.3. Sammenhæng med problemformuleringen	28
3.5. Projekt design	29
3.6. Videnskabsteori	31
3.7. A priori undersøgelsesforventninger.	32
4. Analysedel 1: Indfanger de unge den gode viden?	33
4.1. Bliver den gode viden omkring alkohol indfanget?	33
4.1.1. Hvor mange indfanger den gode viden omkring alkohol?	33
4.1.2. Videns umiddelbare indvirkning på alkoholforbrug	35
4.1.3. Påvirkning fra andet sted end staten?	37
4.2. Bliver den gode viden omkring rygning indfanget?	40
4.2.1. Hvor mange indfanger den gode viden omkring rygning?	40
4.2.2. Videns umiddelbare indvirkning på rygning.	41
4.2.3. Staten og andres påvirkning af unges rygning	42

4.3. Delkonklusion.....	44
5. Analysedel 2: Hvordan er sammenhængene imellem indfangede viden, holdninger og adfærd i forbindelse med de to cases, og føre disse til selvregulerende subjekter.	47
5.1. Viden, holdninger og adfærds sammenhæng i forbindelse med alkohol.....	47
5.1.1. Den gode videns indvirkning på holdninger.....	47
5.1.2. Hvad kan påvirke subjekternes holdninger til alkohol.	48
5.1.3. Sammenhængen imellem viden, holdning og adfærd i forbindelse med alkohol.....	49
5.1.4. Bliver der skabt selvregulerende subjekter i forbindelse med alkohol forbrug.	51
5.2. Viden, holdninger og adfærds sammenhæng i forbindelse med rygning.	58
5.2.1. Den gode videns indvirkning holdninger i forbindelse med rygning.	58
5.2.2. Hvad kan udover viden påvirke subjekternes holdninger til rygning.	59
5.2.3. Sammenhæng imellem viden, holdninger og adfærd i forbindelse med rygning.	61
5.2.4. Bliver unge selvregulerende overfor rygning?	62
5.3. Delkonklusion.....	66
6. Diskussion.	68
7. Konklusion	71
8. Perspektivering	74
9. Litteraturliste:	76
Bilag 1: Kvantitativt spørgeskema.	78
Bilag 2: Oversigt over anvendte variabler i undersøgelsen.	87

1. Problemfelt.

Det er et efterhånden velkendt faktum i Danmark, at de unge danskere minimum har europæisk rekord i, at drikke sig fulde. På trods af dette faktum, og at de danske unge fortsat har et højt alkoholforbrug, viser den nyeste forskning på området (Den Nationale Sundhedsprofil 2013), at andelen af unge der drikker regelmæssigt i periode 2010-2013 har været stærkt aftagende, men denne forskning viser samtidigt også, at den modsatte effekt har været til stede i forhold til mængden af alkohol de unge drikker ved samme lejlighed, da unge i højere grad end i 2010 overskrider sundhedsstyrelsens anbefalinger omkring den maksimale mængde alkohol ved samme lejlighed (Sundhedsstyrelsen, 2014; 69 og 71-72). Den positive tendens i faldet af unges generelle alkoholforbrug kan ligeledes findes i deres anvendelse af cigaretter. Da andelen af unge som ryger dagligt har været aftagende over den tre årige periode og den samme tendens kan ligeledes findes ved andelen af unge storrygere (over 15 cigaretter om dagen). Grundet disse tendenser vil det være interessant at undersøge hvad staten har gjort for, at påvirke de unge således at de ryger og drikker mindre. Samtidigt vil det også være interessant at undersøge hvorfor der er en positiv udvikling i de unges generelle alkoholforbrug, imens der er en negativ udvikling i de unges alkoholforbrug ved samme lejlighed, kan dette skyldes uvidenhed? Eller er det blot et udtryk for, at unge oftest drikker til fester og dermed ikke til hverdag?

Det er inden for forskningen ikke noget nyt, at undersøge unges forbrug af alkohol og cigaretter. Forskningen har vist, at når unge vælger at drikke eller ryge skyldes det ofte deres kultur og dennes tilhørende sociale normer (Elmeland og Kolind, 2012) eller om ikke andet så det de unge tror, er normen blandt deres jævnaldrende (Balvig og Holmberg, 2011) samt hvad de er vokset op med i hjemmet (Kræftens bekæmpelse, 2012)(Verkooijen, et, al, 2007). Ligeledes kan der argumenteres for, at relativt harmløse genstande sammenlignet med fast rygning såsom rygning af vandpipe, kan være starten på en glidebane der i sidste ende kan føre til fast rygning (Jensen et, al, 2010). Endvidere viser forskning også at unge i højere grad vurdere sociale gevinster på kort sigt kontra helbredsmæssige komplikationer på langt sigt (Frederiksen et.al, 2011). Med denne bagvedliggende viden, vil jeg arbejde videre med overstående spørgsmål omkring hvad staten har af muligheder for at påvirke de unges adfærd i forhold til adfærd i forbindelse med rygning og alkohol.

Til at undersøge dette, vil Michel Foucaults (1926-1984) governmentality perspektiv (Kapitel 2) være særligt anvendeligt. Da man herved kan undersøge i hvilket omfang det er muligt for staten at få borgerne til at agere som selvregulerende subjekter ud fra statens ønsker til subjekterne(de unge). Dette gør staten blandt andet, igennem en overførsel af den gode viden til borgerne (vil blive forklaret yderligere i kapitel 2). Den gode viden er den viden, særligt inden for social- og sundhedsområdet, der på længere sigt kan have en positiv påvirkning på statskassen ved at påvirke statens subjekter til en særlig adfærd. For at kunne skabe selvregulerende subjekter er det vigtigt, at subjekterne ikke oplever det som værende disciplinerende mekanismer men i stedet oplever noget produktiv, eller en mægtigørelse af subjektet selv, ved at fortage et specifikt valg og herved udøve en specifik adfærd. Det er derfor vigtigt at subjekterne møder magt, uden at forstå det som

direkte magt og ligeledes møde fremmedstyring og regulering uden at subjektet oplever det som værende fremmedstyring og regulering, men i stedet oplever det som værende omsorg fra staten eller som subjektets eget valg, når de skal tage en specifik beslutning, for eksempel hvor meget de vælger at drikke, eller hvorvidt de vælger at ryge.

I et forsøg på, at få den gode viden ud til befolkningen, bruger staten årligt mange millioner kroner i diverse offentlige kampagner (For eksempel, Finanslovens, 2014; 16.11.11.20. og 16.21.36.). Både igennem kampagner direkte fra det offentlige, for eksempel via sundhedsstyrelsen eller trafikstyrelsen, og igennem mere netværk orienterede kampagner, hvor staten i samarbejde med en organisation kan skabe en målrettet kampagne, eller igennem tilskud til organisationer der varetager interesser som på længere sigt kan gavne staten.

Umiddelbart kan det virke specielt, at det er statens opgave at agere informationsvirksomhed ved at udbrede den gode viden til befolkningen. Men hvis man vælger at tænke mere langsigtet og ser hvilke problemstillinger der kan opstå, hvis staten ikke agere i forhold til blandt andet rygning og alkohol. Virker det, da den danske stat bliver karakteriseret som en universel velfærdsstat (Esping Andersen, 1990), med hvad der dertil hører af statsomkostninger til blandt andet sundhedsvæsenet, alligevel ganske logisk at staten vælger at agere informationsvirksomhed og herved investerer et relativt lille beløb i, at viderebringe den gode viden til statens borgere. Da staten ved at lave disse investeringer, har en forhåbning om, at den gode viden påvirker borgerne holdninger og adfærd, og dermed er medvirkende til, at borgerne ændre deres liv, således at de i højere grad lever efter den gode viden som de er blevet tildelt, og dermed satser staten på, at den særligt inden for sundhedsområdet herved kan få besparelser, der minimum legitimere den førnævnte investering.

Ud fra dette problemfelt vil jeg i denne undersøgelse analysere hvorvidt den før nævnte investering, med at viderebringe den gode viden til borgerne reelt har en betydning, og det dermed er denne investering som man i den nationale sundhedsprofil 2013 sandsynligvis kan se resultaterne af, eller om den gode viden snarere bliver opfattet som varm luft og at det dermed er en dårlig investering for staten. Dette vil jeg undersøge ved hjælp af følgende problemformulering:

I hvilken udstrækning er statens formidling af viden, indenfor sundhedssektoren medvirkende til, at skabe selvregulerende subjekter?

Denne problemformulering vil blive belyst igennem besvarelsene af to hovedspørgsmål *Hvor gode er subjekterne til, at opfange den gode viden som staten kommunikerer ud? Og Hvordan påvirker den gode viden borgernes holdninger, adfærd og sammenhængen imellem de to elementer?* Samt en række underspørgsmål som vil blive præsenteret i og ud fra teorierne i kapitel 2.

2. Teori og begreber

Denne undersøgelse vil have sin teoretiske baggrund i Michel Foucaults (1926-1984) teorifelt vedrørende governmentality og hvad der dertil hører af underbegreber såsom; genealogi, selvdisciplinering/selvregulering, biopolitik, den gode viden, frihed kontra rationalitet, disciplin og subjektivering. Herunder vil teorien om modes of governance blive præcenteret, da den på mange måder bygger videre på governmentality tankegangen. Samtidig skal denne teoretiske baggrund hovedsageligt anses som værende bidragende til denne opgaves undersøgelses ramme og præmis, da Foucaults abstraktions niveau ligger meget højere end undersøgelsen reelle metode og analyseniveau. Ud fra dette kapitel vil jeg afslutningsvis opstille en række underspørgsmål som vil bidrage til besvarelsen af problemformulering og hovedspørgsmålene i kapitel 1 som er baseret på undersøgelsens problemstillinger og dette kapitels teorier.

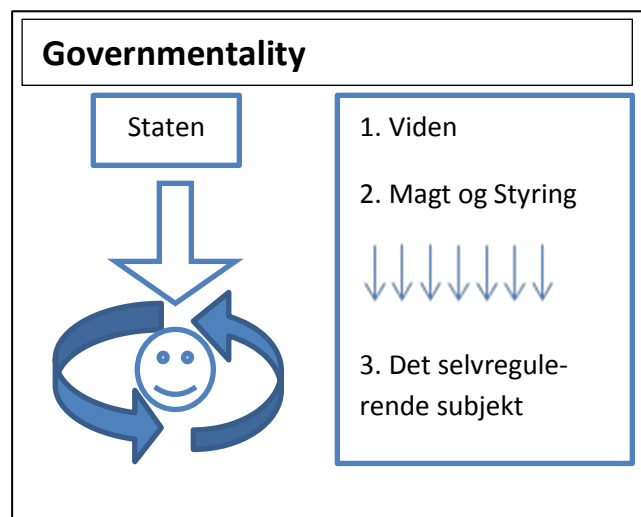
2.1. Governmentality

Den franske filosof Michel Foucault er ophavsmand til det governmentality begreber vi kender i dag. Han præsenterede første gang begrebet under sin forelæsningsrække *Security, territory, population* som blev holdt for første gang over perioden 11. januar 1978 til 5. april 1978 på *Collège de France*. Han dannede begrebet på baggrund af Machiavelli kritiske forskere. Disse forskere kritiserede Machiavelli for, at styring ikke kun er fyrsten der styrer sit territorie. I stedet mente De anti-machiavelliske forskere, at der findes styring over alt og i alle former for sammenhænge og netværker, fra fyrsten til befolkningen, fra præsten til sin menighed, fra manden til sin familie osv. (Foucault, 2007; 87 – 110).

I forlængelse heraf, vil jeg uden at gennemgå synet og forståelsen af magt igennem historien, anvende denne som afsæt for forståelsen af Foucaults governmentality begreb. Dette afsnit vil derfor ikke være kronologisk opbygget, i stedet vil den overordnede forståelse af governmentality blive forklaret igennem synet på magt. Hvorefter jeg vil lave en mere detaljeret gennemgang af governmentality og de begreber som hører herunder.

Det traditionelle billede som eksistere af magt er, at styring bliver foretaget fra en suveræn institution (Staten) der har monopol på vold- og magtudøvelse inden for et territorie, for at understøtte den suveræne institutions beslutninger (Dean, 2006; 41). Endvidere kan magten observeres ud fra magtens tre ansigter, hvor Robert Dahl siger, at der foregår magt, når A kontrollerer B, Peter Bachrach og Morton S. Baratz siger at der ligeledes finder magt sted, når A udelukker B fra beslutningsprocessen og derved udøver magt over B igennem non-decision, og med det tredje af magtens ansigter siger Steven Lukas, at magt er når A får B til at handle imod sine egne interesser ved at manipulere B for eksempel ved at tilbageholde information eller lyve (Frølund Thomsen, 2009; 873 - 886). Disse magtforståelser er blevet debatteret meget, men da deres funktion i denne undersøgelse kun er at skitser den mere traditionelle forståelse af magt overfor Foucault, vil undersøgelse ikke gå nærmere ind på denne debat.

Foucaults governmentality begreb består af en kompleksitet imellem magtens tre ansigter, samt en anden indgangsvinkel til magt, da han i stedet for direkte magt relation til subjekterne mener, at magt er noget der skal foregå inde i hovederne på subjekterne selv. I forhold til Foucault vil magt snarere være hvordan A (staten) kan få B(subjekterne) til, at udøve selvregulerende magt, og derved få subjekterne til ændre adfærd, fordi subjekterne er blevet opmærksomme på, at det vil gavne dem, at ændre deres adfærd. Governmentality omhandler dermed hvordan fyrsten(staten) kan styre eller påvirke befolkningen(subjekterne) i alle deres netværker til at opfører

Figur 1: Governmentality begrebet skitseret som figur på baggrund af (Foucault, 2007) (Dean, 2006) og (Kristensen og Hermann, 2009)

sig på en specifik måde uden at subjekterne selv er klar over, at de bliver styret, påvirket eller udsat for magt. Dette er illustreret i figur 1 og Foucault argumentere for dette via følgende citat:” [...] by ”governmentality” *I understand the ensemble formed by institutions, procedures, analyses and reflections, calculations, and tactics that allow the exercise of this very specific, albeit very complex, power that has the population as its target, political economy as its major form of knowledge, and apparatuses of security as its essential technical instrument*” (Foucault, 2007; 108). At Foucault ser magtrelationer ved nærmest alle netværker, kan muligvis være at tage munden for fuld, da magtrelationer ligesom den kræver en magtudøver samtidigt også kræver en form for undersåt, undersåtten er i dette tilfælde subjekterne, hvis disse ikke lader sig påvirke af magtudøveren er der reelt ikke tale om magt eller styring. Denne undersøgelse vil derfor ligesom den vil undersøge selvregulerende subjekter, samtidigt også undersøge hvorvidt subjekterne tager den gode viden til sig og dermed lader magtudøveren få indflydelse. Det skal dog nævnes, at dette er en problematik som Foucault selv er meget klar over eksistere (Foucault, 1982; 789).

Efter at have vist Foucaults inspiration, hvordan governmentality som styringsbegreb adskiller sig fra det traditionelle syn på magt og en grov beskrivelse af governmentality begrebet, vil det efterfølgende underafsnit være en mere detaljeret udredning af governmentality begrebet.

2.1.1. Foucault og governmentality

I dette underafsnit vil jeg i mere detaljerede vendinger gennemgå hvordan Foucault kommer frem til governmentality begrebet.

Når man arbejder med Foucault i forbindelse med magtrelationer, er det vigtigt at gå tilbage til hans genealogi begreb. Et begreb som Foucault har overtaget og videreudviklet fra Friedrich Nietzsche(1844-1900). Måden hvorpå genealogien kan definere er ifølge Foucault:”[...]den sociale ordens historie gennem dens eget specifikke set af etiske og politiske overvejelser, og dette sker med udgangspunkt i genealogiens samtid”

(Dean, 2006; 86). Den genealogiske analyse foregår altså ved, at undersøge hvad der gør sig gældende for et subjekt og efterfølgende undersøge hvad der har gjort, at netop disse ting gør sig gældende for subjektet. For at kunne undersøge dette siger Foucault: *"It must record the singularity of events outside of any monotonous finality; it must seek them in the most unpromising places, in what we tend to feel is without history-in sentiments, love, conscience, instincts; it must be sensitive to their recurrence, not in order to trace the gradual curve of their evolution, but to isolate the different scenes where they engaged in different roles. Finally, genealogy must define even those instances where they are absent, the moment when they remained unrealized"* (Foucault, 1977; 139-140).

Hermed siger Foucault, at man for at undersøge hvad der har formet subjektet, reelt må undersøge dennes identitet og hvad denne ser som værende vigtigt eller som værende forkert adfærd samt hvad der får subjektet til at agere og bibeholde en særlig adfærd. Dette forklarer Foucault endvidere ved hjælp af kroppen som metafor: *"The body is the inscribed surface of events (traced by language and dissolved by ideas), the locus of a dissociated self (adopting the illusion of a substantial unity), and a volume in perpetual disintegration. Genealogy, as an analysis of descent, is thus situated within the articulation of the body and history. Its task is to expose a body totally imprinted by history and the process of history's destruction of the body"* (Foucault, 1977; 147).

Genealogi handler dermed om, hvad der får kroppen eller subjektet til at handle på en særlig måde. Foucault siger videre, hvordan man skal lære af genealogien i forhold til, at lærer hvordan man kan anvende magt på en ikke direkte disciplinerende måde: *"Genealogy, however, seeks to reestablish the various systems of subjection: not the anticipatory power of meaning, but the hazardous play of dominations"* (Foucault, 1977; 147). Hermed siger Foucault, at magtudøvere igennem analyser af genealogi kan finde ud af, hvordan man bedst muligt påvirker subjekter til at agere på en specifik måde og herigennem kan, for eksempel, staten styre sine borgere. Altså antager Foucault med genealogi begrebet, at man ved at optage viden reelt kan skabe magtrelationer. For eksempel kan staten ved at forbyde en særlig adfærd få borgerne til at undlade denne adfærd, grundet de konsekvenser som staten kan opsætte overfor dem der udføre den forbudte adfærd, ved hjælp af statens monopol på magtudøvelse igennem politiet. Det skal hertil nævnes, at ønsket fra statens side, ifølge Foucault, er at kunne ændre adfærden hos dennes subjekter uden brugen af magtudøvelse, derfor håber staten at kunne påvirke subjekter til en særlig adfærd uden at skulle anvende sin mulighed for at opstille særlige konsekvenser for subjekterne. Den genealogiske tankegang omkring, at fortiden er vigtig for at kunne analysere hvorfor subjekter handler som de gør, bliver kritiseret af blandt andre Jürgen Habermas(1929-), som modsat Foucault argumentere for, at subjekter handler ud fra den rationalitet de finder i nutiden og som ikke nødvendigvis har noget at gøre med fortiden. Foucaults genealogi bliver ligeledes kritiseret for, ikke at have nok fokus på strategiske rationaler i politiske beslutningsprocesser, som ikke umiddelbart har noget med subjekters historie at gøre (Dean, 2006; 89-95). Dermed er teorien om genealogi muligvis begrænset i en

direkte analyse af beslutningsprocesser da den ifølge kritikere ikke tager højde for nutidige strategiske beslutninger, men i denne undersøgelse vil hovedfokus ligge på magtrelationer på baggrund af viden og derfor har den uanset overstående kritik fortsat relevans i denne undersøgelse.

Efter at have beskrevet genealogi begrebet, kan vi nu gå videre med governmentality begrebet. Dette vil i det følgende blive gjort med henvisning til figur 1 fra overstående afsnit (Kapitel 2.1.), ved først at introducere Foucaults synspunkter på det tredje (Det selvregulerende subjekt) af de tre niveauer i figuren.

Foucault ser mennesket “[...] *som en tvetydig vidensfigur: som et empirisk objekt, der videnskabeligt kan erkendes, og som et transcendentalt subjekt for al mulig erkendelse.*” (Kristensen og Hermann, 2009; 801) og samtidigt, “[...] *at mennesket ikke var herre over sit ubevidste, sit sprog eller sine symbolske udvekslingers anonyme strukturer.*” (Kristensen og Hermann, 2009; 801). Dermed ser Foucault mennesket som et subjekt der er muligt at påvirke. Grundet denne klassificering vil subjektet eller subjekter i den fremadrettede undersøgelse blive anvendt som en overordnet beskrivelse af borgerne i samfundet.

Efter at have introduceret Foucaults syn på subjekter, som manipulerbare væsener, vil det følgende være en gennemgang af Figur 1's første (Viden) og andet (Magt og styring) niveau. Grunden til, at disse ikke bliver forklaret enkeltvis skyldes, at Foucault ikke ser magt og viden som adskillelige størrelser. Han ser dem snarere i en genealogisk sammenhæng hvor magt bidrager til at frembringe viden og hvor produktionen af viden i sig selv er magt eller i det mindste kan bidrage til at understøtte magtrelationer (Kristensen og Hermann, 209; 802). Den viden som bliver anvendt som magt, eller i hvert fald forsøgt anvendt som magt, vil i denne undersøgelse blive betegnet som den gode viden. Når denne gode viden skal anvendes, gælder det, ifølge Foucault, fra magtudøvers side om, at komme fri af den juridiske magtopfattelse, igennem *juridisk skematisme* som har til formål at skjule magtudøvelsesvirkning (Foucault, 1976; 85-86). Således at magtudøveren reelt kan præsentere sine subjekter for magtudøvelse, uden at subjekterne er klar over, at de bliver udsat for en magtudøvelse, styring eller påvirkning. Da staten herved kan undgå at fremstå som en bestemmende og kontrollerende tyrant.

Foucault er meget interesseret i disciplin som begreb og de forskellige anvendelsesmetoder der ligger i begrebet. Foucaults interesse i disciplin ligger ikke i den fysiske afstraffelse, men derimod i hvordan man kan bruge disciplin til at påvirke subjekternes adfærd. I en traditionel forstand kan magt igennem disciplin forstås som Dahl præsentere det, at A udøver magt over B, for eksempel ved at kontrollere B igennem piske slag hvis B ikke opfører sig, som A ønsker det. I forbindelse med Foucaults governmentality fungerer de disciplinerende teknologier i stedet igennem individualiserende og normaliserende via overvågning i stedet for afstraffelse, hvilket kulminerer i installering af subjektet som værende selvdisciplinerende. For at forklare dette mere eksplicit anvender Foucault Panoptikon fængslet som eksempel, hvor den altid tilstedeværende overvågning bliver inkorporeret i subjektet, således at subjektet reelt ender med at udfører selvovervågning og

bliver dermed både overvåger og den overvågede uden anvendelse af direkte magt (Foucault, 1995; 195-228) (Kristensen og Hermann, 2009; 804). I nyere tid, kan man snakke om normaliseringsmagten, hvor det udover retten, er normen omkring hvordan man bør leve, der er med til at påvirke subjektet til at være selvovervågende og herunder selvregulerende ud fra normerne i samfundet. For eksempel igennem normen om, at det sunde menneske dyrker motion, holder sig tynd og holder sig fra alkohol og cigaretter. Denne norm får altså subjekter til at udøve en særlig adfærd, således at de, om ikke andet så til en hvis grad, lever op til normen.

Heri ligger blandt andet statens mulighed for magt, da staten ved at påvirke hvad der er normen, kan påvirke de fleste subjekter. Ved den konstante overvågning ligger samtidigt den konstante trussel for disciplinering, hvilket på samme måde som normaliseringsmagten er med til at påvirke subjekters adfærd. For eksempel må man i Danmark køre 80 km/t på landevejene, mange kører for stærkt, men for dem som holder sig på de 80 km/t kan man diskutere hvorvidt truslen om, at der kan holde en politibil eller en fotovogn rundt om hjørnet, er en medvirkende årsag til, at de overholder fartgrænsen. Men man skal samtidigt ikke være blind overfor, at denne magt ikke er absolut, ellers ville der ikke være nogen der kørte for stærkt, eller i forbindelse med det tidligere eksempel, ville der ikke længere være rygere. Subjekter og normer kan påvirkes, men de kan ikke observeres som værende en absolut magt, selvom magtudøvelsen muligvis er med til at skabe ændringer i adfærd, er det sjældent at alle der lader sig styre, da vi fortsat ser mange der kører for stærkt og der fortsat er mange der ryger, hvis vi skal holde os til de overstående eksempler.

En måde hvorpå staten ifølge Foucault kan påvirke normerne i samfundet er igennem det han kalder biomagt, eller biopolitik. Med dette menes, at videns magten går ind og er med til at forme mennesket. Biopolitikken er ikke formet til det enkelte individ, men derimod som regulering af befolkningens kollektive livsprocesser. Begrebet omhandler, hvordan staten igennem regulering kan påvirke nogle af samfundets naturlige dele, såsom fødselshyppighed, dødelighed og generel sundhedstilstand og levevis (Kristensen og Hermann, 2009; 805) (Foucault, 2008)(Foucault, 1976; 242-243). Dette gør staten ud fra deres genealogiske viden omkring hvad der kan være med til at ændre adfærd og samtidig deres viden inden for de særlige områder. For eksempel har staten en viden om, at rygning er skadeligt, derfor ønsker staten at få færre til at ryge, hvilket de gør ved at informere om rygningens skadelige konsekvenser for subjekternes liv(sygdom og tidligere død), for herved at få subjekterne til at kvitte cigaretterne, hvilket i statens optik vil medføre en besparelse på statskassen. Igennem biopolitik forsøger staten altså at skabe selvdisciplinerende og selvledende subjekter der i princippet skal agere som staten finder det bedst muligt, ved at staten overføre den gode viden til subjekterne.

Anvendelsen af biopolitik afhænger altså af hvorvidt det er muligt at informere eller manipuleret sine subjekter til at finde noget specifikt som værende vigtigt, dumt eller farligt. Hvis subjekterne ikke køber manipulationen/informationen eller simpelthen ser en større nytte af at gøre det modsatte, har magtudøveren relativt

svært ved, at bestemme over subjektet. For eksempel, kan en stat have diverse biopolitiske tiltag for at højne et lands fertilitetstal, men hvis subjekterne absolut ikke vil have flere børn, er det svært, om ikke umuligt, at tvinge subjekterne. Dermed kan biopolitik muligvis være med til at forme nogle normer og en særlig form for adfærd, men man kan som magtudøver ikke forvente, at alle dennes subjekter vælger at følge den *gode* norm.

ideen om styring af mennesket gennem hele livet igennem blandt andet biopolitikken, argumentere Foucault for, igennem en sammensmeltning af den politiske (liberalisering og økonomisering af verden) og den pastorale ledelsesform. Denne undersøgelse har ikke til formål at undersøge forholdet imellem disse nærmere samt deres individuelle indvirkning på undersøgelsens problemformulering, da denne undersøgelse ikke er en diskursiv analyse. I stedet vil denne beskrivelse være med til at forklare Foucaults governmentality begreb.

Den pastoraletmagt er i sin traditionelle forstand præsten overfor sin menighed, hvor præsten forsøger at lede sin menighed til den himmelske frelse, eller med et andet mindre menneskeligt billede, at hyrden fører sine får. Denne forståelse er blevet udviklet frem til i dag og er nu en stor del af den vestlige verden som en såkaldt moderne biopolitik. Hvor der bliver udøvet en form for magt uden at den er lovgivende eller kommanderende men i stedet er omsorgsfuld og selvofrende magt. I den moderne velfærdsstat er præsten/hyrdens rolle udskiftet af velfærdsprofessioner som for eksempel lærer, læger, psykologer etc. Der igennem et intimt individuelt forhold til det enkelte menneske kan påvirke og vejlede individet (Kristensen og Hermann, 2009; 809). Måden hvorpå disse velfærdsprofessionelle udøver deres magt, er igennem den videns magt de har i kraft af deres profession. Denne profession giver samtidigt også deres magtudøvelse en form for legitimitet, således at subjekterne i højere grad hører efter og lader sig påvirke.

Ved at binde biopolitikken sammen med påvirkninger inspireret fra den pastorale magt, opnår staten, ifølge Foucault, at kunne påvirke subjekter både kollektivt og individuelt. Dermed får staten nemmere og mere effektivt ført den gode viden ned til subjekterne. På den anden side kan man diskutere hvor stor effekt denne pastorale magt har i det moderne samfund, da subjekter sandsynligvis sætter spørgsmålstejn ved nogen af de moderne præsters (Lærere, læger etc.) råd og samtidigt er det heller ikke alle der har intim kontakt med deres *moderne præst* i det moderne samfund. Men om ikke andet, kan disse velfærdsprofessionelle ved at bakke op omkring den gode viden, sandsynligvis være med til at påvirke normen omkring denne viden, selvom sandsynligheden for, at subjekterne tager disse *præsters* ord til sig som absolutte sandheder, er tvivlsom.

Igennem liberaliseringen af den vestlige verden og herunder opfattelsen om et eksisterende marked som sandhedens sted, hvor staten ikke kunne diktere markedet skete der en ændring i forhold til, hvordan staten kunne styre sine subjekter. Dette skete blandt andet ved, at liberaliseringen medførte en ændring i opfattelsen af subjekter, således at subjekter gik fra at være rets subjekter til at være interesse subjekter, eller nyttemaksimerendesubjekter. Datidens store spørgsmål var, hvordan staten kunne påvirke sådanne individer der

på en og samme tid både var juridiske rets subjekter og økonomiske interesse subjekter uden at krænke de juridiske principper eller de økonomiske love? Ifølge Foucault kunne man dette ved at se på sammenhængen imellem det økonomiske væsen og civilsamfundet: "[...] ved at betragte *homo oeconomicus*, altså den selviske og selvregulative økonomiske markedsadfærd, som Adam Smith havde analyseret, som indfældet i det civil samfunds komplekse og konfliktsuelle, men politisk regulerbare sociale, moralske og kommunitære bånd, som Ferguson havde beskrevet." (Kristensen og Hermann, 2009; 813). Måden hvorpå økonomien og civilsamfundet spiller sammen er igennem forholdet imellem frihed og sikkerhed, hvor friheden for subjektet til at agere frit bliver skabt igennem sikkerforanstaltning imod alt det som kan true friheden (Kristensen og Hermann, 2009; 813). Subjekterne skal altså have sikkerheden til, at kunne erkende hvorvidt der er noget galt og samtidigt opleve friheden til, at de kan gøre noget ved eventuelle problemer. Subjektet skal for eksempel have frihed til, at føle sig tryk når vedkommende går på gaden, derfor eksistere lovgivningen og politiet som en sikkerhedsforanstaltning til at håndhæve denne frihed, ved at disciplinere folk der truer denne frihed og ligeledes fungerende truslen om politiet og deres overvågning som en medvirkende årsag til at subjekter bliver selvdisciplinerende, således at de tilpasser deres adfærd, på samme måde som det var tilfældet i det førnævnte eksempel omkring fartsyndere.

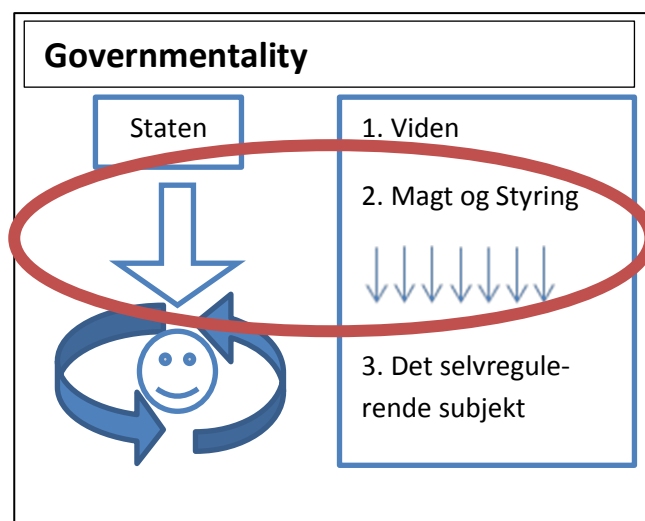
Med frihed menes ligeledes, friheden til at agere som et interessesubjekt ved at følge sine egne interesser og præferencer. Samtidigt er individet også forpligtet til, selv at producere frihed, igennem udøves af for eksempel handels-, kontrakt og ytringsfrihed etc. Derfor skal der organiseres betingelser for den rationelle frihed, igennem diverse regeringsforholdsregler der beskytter subjekterne mod de hindringer og farer der kan true friheden, for således at sikrer, at subjekterne kan være frie, til at være fri. I sin mere moderne forstand kommer dette sikkerhedsbegreb også til at omfatte biopolitikken igennem velfærdsmæssige foranstaltninger, som for eksempel et sikkerhedsnet der hjælper individerne hvis de bliver ramt af sygdom, arbejdsløshed og alderdom. Friheden og sikkerheden giver dermed incitament for subjekterne til at mobilisere viljen til at foretage ændringer.

Dermed bliver governmentality altså et produkt af liberal politik og pastoral ledelsesform, omkring hvordan staten kan påvirke og styre subjektet uden det går op for subjektet at det bliver styret via påvirkning af normer og den gode viden. Disse bliver herved produkter med det formål at mobilisere vilje hos subjekterne til at følge den gode viden og samtidig mægtigøre subjekterne i deres beslutninger således, at de fastholder at leve efter disse produkter, da subjekterne herved kan opleve noget produktivt ved deres adfærd. Et afsluttende eksempel herpå er hvordan staten med ændringerne i rygelovgivningen har formået at ændre normen omkring hvorvidt det er acceptabelt at ryge indendørs på for eksempel restauranter.

I det næste afsnit vil jeg gå videre med figur 1's niveau to omkring hvilke muligheder staten har for at påvirke og herved styre sine subjekter.

2.2. Modes of governance

Efter at have gennemgået Foucaults governmentality begreb, vil jeg i dette afsnit forklare figur 2's niveau to(det indrammede) i mere eksplicitte vendinger, igennem teorien om modes of governance. Teorien er skrevet af Stephan Bell og Andrew Hindmoor, hvor de med et særligt statsorienteret perspektiv, argumentere for, hvordan staten har mulighed for at påvirke eller styre subjekter i en moderne tid, hvor staten er presset af diverse eksterne kræfter, som for eksempel EU. Teorien kan observeres i forlængelse af Foucaults governmentality begreb, da staten i denne teori, på samme måde som det er gældende i governmentality, forsøger at påvirke sine subjekter igennem statslige reguleringer med baggrund i den viden som staten besidder. Den overordnede kritik af denne teori

Figur 2: Governmentality begrebet skitseret som figur på baggrund af (Foucault, 2007) (Dean, 2006) og (Kristensen og Hermann, 2009), med fokus på indlejringen af modes of governance (Bell og Hindmore, 2009)

kommer fra forskere som mere eller mindre ser statens rolle som værende udvisket i det globale samfund, og som i stedet ser samfundet som den hovedsagelige mulighed for at skabe forandringer (Klijn and Koppenjan, 2000) (Rhodes, 1996).

Bell og Hindmoor præsenterer fem typer af modes of governance. Disse fem vil i det efterfølgende blive præsenteret, samtidigt vil Foucault blive inddraget for herved at vise sammenhængen til governmentality begrebet. De fem typer af modes of governance er *Hierarki (Hierarchy)*, *Overtalelse (Persuasion)*, *Markeder (Markets)*, *Inddragelse af civilsamfundet (Community engagement)* og *Netværk (Associations)*, ikke alle fem begreber er lige relevante i forhold til denne undersøgelse. Det er særligt overtalelse som vil være i fokus i denne undersøgelse, men da alle fem kan spille ind på undersøgelsens cases (Kapitel 3.2), er det relevant for undersøgelsen af få præcenteret alle fem. De vil her blive præcentret i kronologiske rækkefølge.

Den hierarkiske mode of governance er den mere traditionelle styringstype, hvor staten igennem top-down styring forsøger at påvirke subjekterne. Ved denne type af governance bliver magtudøvelsen ikke skjult i sammenomfang som det er tilfældet ved Foucaults governmentality(*juridisk skematisme*). Den hierarkiske governance sker igennem styring af regulerbare forhold fra statens side, igennem ændring af lovpraksis og ændringer eller tilføjelse af skatter og afgifter (Bell og Hindmoor, 2009; 16). Dette kan for eksempel være ved at forbyde rygning på offentlige steder, eller ved at hæve afgifterne på cigaretter, i forsøg på at påvirke subjekterne til at ryge mindre. Da staten har en viden om, at rygere hyppigere end ikke rygere får lungekræft og behandlingen af lungekræft koster i statskassen, forsøger staten at påvirke subjekterne til at stoppe med at ryge, eller ryge mindre, for på sigt at kunne sparere penge.

Hvor den hierarkiske mode ikke laver direkte selvdisciplinering af subjekterne, er det netop overtalelsens formål. Hvor staten herigennem forsøger at påvirke subjekterne til at agere på en særlig måde, både igennem statslig indvirkning og meta-governance, hvor staten igennem andre organisationer forsøger at påvirke subjekternes adfærd. Ved denne mode forsøger staten at påvirke subjekternes adfærd igennem videreførelse af den gode viden til subjekterne, oftest igennem offentlige kampagner. Statens store fordel i forhold til andre organisationer der forsøger at skabe adfærdsregulerende ændringer er, at staten har ressourcerne og mulighederne for at lave en stor kombineret indsats inden for et område ved at anvende flere typer af governance på samme tid (Bell og Hindmoor, 2009; 97-114) og samtidigt både anvende generelle og mere individuelle virkemidler (Pastoral indflydelse). Hvis vi fortsætter overstående eksempel med rygning, kan staten udover lovmæssige- og afgiftsændringer tilføje kampagner omkring rygningens skadelige virkning, og herved forsøge at påvirke subjekter til at undlade at ryge, ved at subjekterne igennem den tilførte viden bliver påvirket til disciplinerer sig selv, fra at ryge. Denne mode ligger sig særligt op af Foucaults governmentality, som det kan observeres af nedenstående citat. Her forklare Foucault hvordan staten skal skabe en form for konsensus med befolkningen, således at staten har mulighed for at påvirke subjekternes holdninger og adfærd i den retning som staten ud fra sin viden finder bedst. *“That is to say, raison d’État¹ must act on the consciousness of people [...] in such a way that their opinions is modified, of course, and along with their opinion their way of doing things, their way of acting, their behavior as economic subjects and as political subjects.”* (Foucault, 2007; 275).

Den tredje type af modes of governance er markedet. Ved denne type forsøger staten at påvirke sine subjekter igennem brugen af markedskræfterne. Dette kan for eksempel gøres igennem kontrakt styring, offentligt-private samarbejde, deregulering, udlicitering og privatisering (Bell og Hindmoor, 2009; 115-136). Her kan staten gå ind og påvirke det forhold imellem frihed og sikkerhed som Foucault mener, er vigtigt for, at kunne have selvregulerende subjekter i et samfund. Da man igennem markedskræfterne kan påvirke subjektets liberale frihed og ligeledes kan påvirke den pastorale sikkerhed og herved forsøge at påvirke subjekterne til en særlig adfærd.

Inddragelse af civilsamfundet er den fjerde type af modes of governance. Denne type omhandler at udlicitere governance opgaver til civilsamfundet, således at beslutninger for folket, bliver taget tættere på folket end oppe i et parlament. Dette gøres for eksempel ved deltagelses budgettering (*participatory budgeting*), hvor det mest ekstreme eksempel på dette findes i Brasilien (Porto Alegre) (Bell og Hindmoor, 2009; 18-19). Eller at staten inddrager andre aktører i sin udbredelse af den gode viden, særligt på det pastorale plan hvor ikke-statslige aktører oftere har nemmere ved at komme i kontakt med subjekter, når de ikke bærer en statslig-

¹ Raison d’État er et begreb Foucault anvender omkring nationens interesser i forbindelse med moralske og juridiske overvejelser i forbindelse med anvendelsen af governmentality.

uniform og derigennem nemmere og sandsynligvis bedre end staten kan informere og påvirke disse subjekter..

Den femte og sidste mode of governance er netværk, som omhandler, at staten ved at inddrager forskellige ikke-statslige aktører i den politik-skabende proces, kan legitimere sine beslutninger, da de bliver lavet i samarbejde med andre relevante aktører. Disse kan for eksempel være fagforeninger, interesseorganisationer og virksomheder. Ved at gøre dette, kan staten skabe større legitimitet og samtidigt mindske eventuel modstand af en given politik (Bell og Hindmoor, 2009; 19). Et eksempel hvorpå staten ikke kunne opnå samarbejde mellem en interesseorganisation (KL) og en fagforening (DLF) skete ved lærerlockouten i 2013 (Politiken, 24/4 2013). Samtidigt kan staten ligeledes anvende ikke statslige aktører til at sprede et budskab(den gode viden) eller samarbejde om en kampagne således at budskabet når ud til flere og bliver gjort mere legitimt for subjekterne, end hvis staten var alene om at udbrede budskabet.

Den aktive anvendelse af disse modes of governance vil blive operationaliseret under undersøgelsens metodeafsnit (Kapitel 3.4). I det næste afsnit (kapitel 2.3.) vil dette kapitel danne baggrund for at opstille en række underspørgsmål til problemformuleringen og hovedspørgsmålene præsenteret i kapitel 1.

2.3. Undersøgelsens underspørgsmål

I dette afsnit vil jeg med baggrund i problemformulering og hovedspørgsmålene i kapitel 1 samt den teoretiske baggrund opstille en række underspørgsmål, der skal bidrage til at sikre undersøgelsens interne validitet. Disse underspørgsmål vil blive opstillet ud fra undersøgelsens to hovedspørgsmål. Hvordan underspørgsmålene hænger sammen med hinanden og hovedspørgsmålene. Hvordan disse skal undersøges og bidrage til besvarelsen af problemformuleringen vil blive operationaliseret i afsnit 3.4. Samtidig vil undersøgelsens cases blive præcenteret i afsnit 3.2.

For at besvarer hovedspørgsmålet 1: *Hvor gode er subjekterne til, at opfange den gode viden som staten kommunikere ud?* Vil undersøgelsen svare på følgende underspørgsmål.

- i. Opfanger subjekterne den gode viden eller budskabet bag den viden som staten kommunikerer ud.
- ii. Hvad er den umiddelbare sammenhæng imellem de unges indfangelse af god viden og deres adfærd i forhold til de to cases.
- iii. Er subjekterne klar over, at de bliver forsøgt påvirket fra staten? eller bliver de påvirket fra anden side, for eksempel fra deres familier?

For at besvare hovedspørgsmål 2: *Hvordan påvirker den gode viden borgernes holdninger, adfærd og sammenhængen imellem de to elementer?* Vil undersøgelsen svare på følgende underspørgsmål.

- i. Hvordan påvirker den gode viden subjekternes holdninger til casene?
- ii. Hvad andet end den gode viden kan have indflydelse på subjekternes holdninger?
- iii. Er der en sammenhæng imellem hvor godt den gode viden kommer ud til subjekterne og deres holdninger og adfærd?
- iv. Bliver der igennem den gode viden, skabt selvregulerende subjekter?

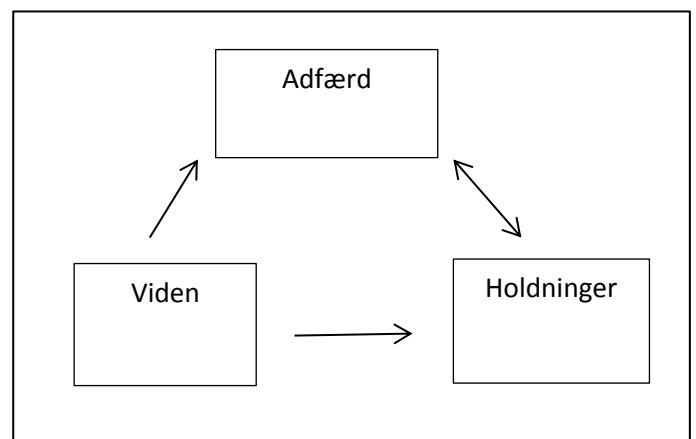
3. Metode

Dette kapitel vil gennemgå hele undersøgelsens metode. Først igennem en præsentation af undersøgelsens overordnede fremgangsmåde og metode, herefter vil følge en gennemgang af undersøgelsens cases og en mere detaljeret operationalisering af problemformuleringen, hovedspørgsmålene og underspørgsmålene. Afslutningsvis vil metodens design og videnskabsteoretiske afsæt blive beskrevet.

3.1. Fremgangsmåde.

I denne undersøgelse søger jeg at undersøge i hvilken udstrækning statens oplysninger er medvirkende til, at skabe selvregulerende subjekter samt hvordan disse subjekters adfærd hænger sammen med den oplysning som staten forsøger at informere subjekterne om. Til at undersøge dette, vil jeg anvende en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse, da jeg herved kan påvise sammenhænge på en større skala og derved minimere mindre direkte påvirkninger og samtidigt også forsøge at skabe generaliserende data, således at jeg ud fra undersøgelsen kan vise sammenhænge i den danske population i den valgte respondent gruppe. I denne undersøgelse har jeg valgt at lave en tilfældig udvælgelse af niende klasser i Danmark (Se kapitel 3.3.2.) derved kan resultaterne i denne undersøgelse med en hvis sikkerhed generaliseres til at gælde alle niende klasses elever i Danmark. Hvorvidt undersøgelsen kan generaliseres afhænger selvfølgelig af antallet af respondenter som undersøgelsen får, da undersøgelsen baserer sig på nyt empiri som er samlet netop til denne undersøgelses formål. Såfremt der ikke er nok respondenter til at skabe generaliserbart data vil undersøgelsen i stedet forsøge, at vise forskellige sammenhænge blandt de respondenter som har gennemført spørgeskemaundersøgelsen og derudfra diskutere i hvilket omfang resultaterne kan og skal observeres i sammenhæng med populationen.

Spørgeskema undersøgelsen vil blive udformet ud fra to cases; *rygning og alkoholforbrug* (se mere detaljerede beskrivelser, kapitel 3.2). Igennem denne undersøgelse vil problemformuleringen, hovedspørgsmålene og underspørgsmålene blive undersøgt ved først at se på hvordan den gode viden fra staten bliver indfanget af respondenterne og efterfølgende hvordan den påvirker deres holdninger og adfærd. Dette projekt vil altså undersøge hvordan viden omkring alkohol og rygning påvirker unges adfærd og holdninger i forhold til de to

Figur 3: Undersøgelses trekant.

cases og ligeledes undersøge sammenhængen imellem holdninger og adfærd i forhold til rygning og alkohol. Hvordan dette præcist vil blive undersøgt, bliver beskrevet nærmere i operationaliseringen (Kapitel 3.4).

Efter indsamlingen af empirien igennem en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse vil jeg analysere dataene ud fra mine forventelige kausale sammenhænge (se kapitel 3.5 og 3.7), underspørgsmål, hovedspørgsmål og problemformulering.

3.2. Cases

Når jeg her anvender termen cases, skal det ikke forbindes med et casestudie, men derimod som to forskellige cases af den gode viden som respondenterne skal undersøges ud fra. I dette afsnit følger et kort oprids af de to cases og herunder en beskrivelse af statens anvendelse af modes of governance i de forskellige cases. Casene er valgt ud fra kriterier om, at skulle være aktuelle, være noget de fleste har en holdning til og samtidigt have en biopolitisk karakter.

3.2.1. Rygning.

Rygning er et af de mest omdiskuterede sundhedsproblemer i Danmark. For en universel velfærdsstat som den danske, er rygning en dyr fornøjelse, da dennes sundhedshæmmende virkning medfører store omkostninger for staten. Derfor forsøger staten at ændre befolkningens mentalitet i forbindelse med rygning, til at rygning udelukkende er noget negativt. Ved at påvirke mentaliteten til rygning ønsker staten at påvirke subjekter til at se rygning som noget dårligt, således at subjektet derved undlade eller stopper med at ryge igennem selvregulering og herigennem ligeledes påvirke normen omkring rygning således at færre overhovedet starter med at ryge. Rygning som sundhedsproblem er ikke noget nyt på den politiske dagsorden, selvom fokussen på de medfølgende problemer i de seneste år er intensiveret.

Staten har forsøgt at påvirke normen omkring rygning på mange forskellige måde. I 1995 kom den første rygelov, som gradvist er blevet strammet frem til i dag, samtidigt har staten også lagt punktafgifter på salget af cigaretter, for at påvirke subjektet igennem økonomiske tiltag (hierarki). Derudover bruger staten også civilsamfundet (inddragelse af civilsamfundet) og andre organisationer til at tilbyde rygestops kurser og vejledning omkring rygning og hjælp til at stoppe, for eksempel ved udlicitering af opgaver til private læger (markedet). Derudover har staten igennem netværk mellem blandt andet sundhedsstyrelsen og kræftens bekæmpelse (netværk) lavet diverse hjemmeside² der skal bidrage til at informere om rygning. Og ikke mindst forsøger staten at påvirke subjekterne til at undlade at ryge igennem diverse offentlige rygestops kampagner, for eksempel skræmme kampagner (overtalelse).

Staten anvender altså alle fem modes of governance i forsøget på at påvirke subjekterne til at blive selvdisciplinerende overfor rygning.

² For eksempel: Liv.dk, cancer.dk og stoplinien.dk

3.2.2. Alkohol.

Alkohol kan på samme måde som det er tilfældet med rygning give sundhedsmæssige problemer, dog ikke i det samme omfang som rygning, og samtidigt er der ikke lige så mange der bliver afhængige af alkohol som af cigaretter. Men modsat rygning er der ved misbrug af alkohol større risikoer forbundet med mentale problemer for både misbrugerens og dennes familie. Derfor ønsker staten ligeledes, at mindske antallet af subjekter med alkohol problemer.

For at gøre noget ved problemet har staten indført love omkring hvem der må drikke alkohol og hvem der må sælge alkohol og der samtidigt er også vedlagt diverse afgifter på salget af alkohol (hierarki og markedet). I Danmark har subjekter med alkohol problemer også mulighed for at få hjælp til deres problemer fra for eksempel Anonyme alkoholikere (Inddragelse af civilsamfundet). Staten laver også mange kampagner, særligt for de unge, som skal bidrage med den gode viden omkring alkohollens negative effekter³ til de unge (Overtalelse). Og samtidigt samarbejder statens sundhedsstyrelse også med andre ikke statslige aktører om at udbrede budskabet omkring de negative konsekvenser ved alkohol (Netværk).

Staten laver dermed en kombineret indsats ved ligeledes at anvende de fem modes of governance til, at forsøge at påvirke den danske alkohol kultur og herved skabe selvdisciplinerende subjekter, som viser mere tilbageholdenhed i forbindelse med deres alkoholforbrug.

³ For eksempel: 18alkohol.dk, www.saetproppen.dk, canser.dk, www.stopfoer5.dk, og tv kampagnen "Hvor meget skal der til før du siger "nej tak"?".

3.3. Spørgeskemaundersøgelsen⁴

Efter at have præsenteret de mere overordnede linjer i undersøgelsen, vil jeg i dette afsnit beskrive indsamlingen af empiri samt de bagvedlæggende tanker for den valgte metode. Selve karakteren af spørgsmålenes i spørgeskemaundersøgelsen vil først indgå i operationaliseringsafsnittet (Kapitel 3.4), da de i det pågældende afsnit, kan anvendes mere aktivt, dette afsnit vil i højere grad bygge videre på fremgangsmåden og spørgeskemaundersøgelsens rammer. Afslutningsvis vil jeg beskrive de faktuelle data omkring den indsamlede empiri.

3.3.1. Spørgeskemaets karakteristika.

Spørgeskemaet er udarbejdet og indsamlet ved hjælp af survey-exact og sendt ud til respondenterne via E-mail korrespondance med klasselære og diverse former for viceskoleledere på de tilfældigt udvalgte skoler. Årsagen til valget af denne type spørgeskema og distribuering skyldes, at den blandt andet er den mest resourcebesparende undersøgelsesform i forhold til kvantitativt data. Samtidigt giver denne form også muligheden for at stille mere følsomme spørgsmål, grundet respondentens klare anonymitet som medfører at vedkommende kan være mere sandfærdig, end vedkommende muligvis ville være, hvis det var et normalt interview eller et telefon interview som medførte at respondenterne skulle snakke med en person frem for, afkrydsning på en computer. Samtidigt giver denne metode muligheden for, at skabe store stikprøver over større geografiske områder, som for eksempel på tværs af Danmark. Modsat stiller formen også en række krav til spørgeskemaet, da respondenterne sidder alene med spørgeskemaet. Spørgsmålene skal dermed være fuldstændigt selvforklarende, være relativt korte og have sprogligt enkelte spørgsmål, da man ved ikke at gøre dette udover at skabe misforståelser kan få respondenterne til at opgive besvarelsen. Ligeledes kan respondenterne i det hele taget mangle motivation til at svare på spørgeskemaet, hvilket man til en vist grad kan forsøge at modvirke ved hjælp af incitaments midler som for eksempel præmier ved deltagelse. En væsentlig ulempe ved denne metode er den manglende svarkontrol, da der ingen kontrol er af svarpersonen, er der ikke mulighed for at kontrollere i nogen som helst grad (Olsen, 2006; 23), for eksempel kan man ikke kontrollere for, at en forældre sidder og hjælper med en besvarelsen af en videns undersøgelse som dennes barn er ved at udfylde, hvilket sandsynligvis vil medføre, at barnets viden bliver falsk forhøjet. Samtidigt er spørgeskemaet bevidst lavet relativt kort, for således at undgå, at respondenter falder fra undervejs, hvilket medfører at jeg har været nødsaget til at skære ind til benet i forhold til antallet af spørgsmål, hvilket medfører at enkelte faktorer ikke bliver lige så stærke, som de ellers kunne have været. I det følgende vil udvælgelsen af undersøgelsens respondenter blive bekræftet.

3.3.2. Spørgeskemaets respondent udvælgelse.

Valget af undersøgelsessubjekter er faldet på unge i folkeskolen, hovedsageligt på niende klassetrin. Dette valg er foretaget ud fra en betragtning om, at unge i denne alder er begyndt at stifte bekendtskab med denne

⁴ Spørgeskemaet er vedlagt, se bilag 1.

undersøgelses to cases, alkohol og cigaretter. Det er derfor relevant at undersøge netop denne gruppe, da det sandsynligvis er hos netop denne respondent gruppe, hvor man som stat, skole, forældre eller anden form for magtudøver, kan påvirke de unges adfærd og på længere sigt forsøge at modvirke deres fremtidige forbrug igennem indførsler af de påvirkninger som er blevet beskrevet i kapitel 2. Et valg af yngre elever medføre sandsynligvis mindre kendskab og anvendelse af alkohol og cigaretter, det vil derfor ikke være lige så ideelt at undersøge og samtidigt kan yngre elevers evne til at besvare selvstændige elektroniske spørgeskemaer ligeledes være begrænset. Modsat ville et valg af ældre elever fra for eksempel gymnasiet, erhvervsskoler eller lignende medføre at de unge i højere grad ville nærme sig at være myndige og derfor ikke på samme måde som folkeskole eleverne kunne påvirkes, samtidigt kan man antage at anvendelsen af cigaretter og alkohol i gymnasiet er eksponentielt stigende fra folkeskolen og det kan derfor begrænse eventuelle forskelle, i forholdet til anvendelsen af særligt alkohol, imellem eleverne. Ud fra disse betragtninger er de ældste elever⁵ i folkeskolen blevet vurderet til, at være den mest egnede respondent gruppe.

I forhold til udvælgelsen af de enkelte skoler har jeg forsøgt at gå så systematisk til værks som muligt. Derfor har jeg valgt at anvende en tilfældighedsgenerator⁶ til at vælge 100 tal imellem 1 og 1373 (Antallet af folkeskoler i Danmark (Undervisningsministeriet, 2014A), de 100 tilfældige tal slog jeg efterfølgende op i et excel-ark over folkeskoler i Danmark, udarbejdet af Undervisningsministeriet. Valget af nøjagtig 100 skoler skyldes et mislykkedes testforsøg⁷ der viste hvor besværligt det egentligt var, at få skolerne til at deltage. Derfor var min bagvedliggende ræsonnement for denne udvælgelse at 100 skoler, med ca. 2-3(2,5) klasser per årgang, normalt med 22-24(23)(Undervisningsministeriet, 2014B, 5) elever vil give en respondent masse på 5750⁸, hvilket om ikke andet burde give nok respondenter til, at lave en valid undersøgelse, denne logik holdte dog ikke (se kapitel 3.3.3.). For at forhøje andelen af respondenter har jeg ligeledes valgt, at hvis skolerne meldte tilbage at de ikke ønskede at deltage, ville jeg skrive til den næste skole på det før nævnte excel-ark, i bagklogskabens klare lys, burde jeg ligeledes, havde gjort det samme ved manglende tilbagemeldinger.

3.3.3. Datasæt

Indsamlingen af data gik desværre ikke som forventet, da antallet af unge som har deltaget i undersøgelsen kun er 230. På trods af udsendelsen af spørgeskemaet til over 100 skoler, var der mange som for det første ikke valgte at svare tilbage og for det andet var der mange der svarede nej hovedsageligt med en af de tre følgende årsager; skolerne havde ikke tid til at distribuere spørgeskemaet til deres elever grundet travlhed med implementering af den nye folkeskolereform, eleverne havde allerede deltaget i mange undersøgelser i

⁵ Typisk ville de ældste elever, være elever på 10. klassetrin men grundet nedskæringer i antallet af 10. klasser på de forskellige skoler, er valget faldet på 9. klassetrin.

⁶ Denne kan findes her: <http://randomnumbergenerator.intemodino.com/dk/tilfaldige-tal-generator.html>

⁷ Testforsøget vil ikke nævnes yderligere da det ikke gav relevante resultater udover i forhold til designet af undersøgelsen.

⁸ $100(\text{antal skoler}) * 2,5(\text{ca. klasser}) * 23(\text{ca. elever}) = 5750$

løbet af året og skolen har derfor valgt at de ikke skulle deltage i flere og at eleverne snart skulle til eksamen og de derfor ikke har tid til det (spørgeskemaet blev udsendt først i april).

At undersøgelsen kun ender med 230 respondenter har den overordnede betydning, at det ikke er muligt at generalisere dataene til alle niende klasser i Danmark. I stedet vil datamateriale blive anvendt til at finde sammenhæng imellem dennes forskellige variabler. Som beskrevet i kapitel 3.3.1., har jeg valgt at begrænse antallet af spørgsmål i håbet om, at så få som muligt starter spørgeskemaet uden egentligt at gennemføre det. Som det kan udledes af tabel 1, faldt 35(15,2 %) af respondenterne fra i løbet af besvarelsen.

	Frekvens
Faldet fra løbende	35
Gennemført	195
Total	230

Tabel 1: Oversigt over antal gennemført og frafaldende respondenter.

Dette kunne tyde på, at spørgeskemaet muligvis var en kende for langt, samtidigt gør det også at andelen af respondenter der har besvaret spørgsmålene afviger fra første spørgsmål, hvor der er 230 respondenter og til sidste spørgsmål, hvor der er 195 respondenter, der er dermed en svingende respondent tal igennem datasættet. Derudover har jeg også måtte fjerne to respondenter, da de havde angivet at være henholdsvis 23 og 40 år gammel, og dermed ikke må antages at være folkeskole elever. I det efterfølgende afsnit vil dette kapitel gå fra at fastsætte fremgangsmåde og rammer, til det mere konkrete i forhold til, hvordan jeg vil besvare undersøgelsens problemformulering.

3.4. Operationalisering

Efter at have præcentret de to cases i et tidligere afsnit (3.2.) vil jeg i dette afsnit vise hvordan casene vil bidrage til, at besvare undersøgelsens problemformulering, hovedspørgsmål og underspørgsmål. Jeg mener at en besvarelse af underspørgsmålene, vil gøre det muligt at besvare hovedspørgsmålene og endvidere besvare problemformuleringen. Derfor vil operationalisering tage sit udgangspunkt i besvarelserne af underspørgsmålene og efterfølgende hvordan de gør det muligt at besvare hovedspørgsmålene og problemformuleringen.

For overskuelighedens skyld vil dette afsnit være delt op i tre underafsnit. Underafsnit 1 og 2 vil indeholde operationaliseringen af henholdsvis hovedspørgsmål 1 og 2, imens det tredje underafsnit vil omhandle indvirkningen på besvarelsen af problemformuleringen.

Overordnet for alle tre afsnit er, at den kvantitative spørgeskemaundersøgelsen vil danne baggrund for at skabe nogle faktorer, der kan fortælle om subjekternes viden, holdninger og adfærd i forhold til de to cases. Hvordan spørgsmålene bliver anvendt aktivt til analysen kan observeres mere eksplicit i bilag 2.

3.3.1. Fra god viden, til subjekter med god viden.

For at besvare hovedspørgsmål 1; *Hvor gode er subjekterne til, at opfange den gode viden som staten kommunikerer ud?* Søger undersøgelsen først at undersøge hvorvidt den gode viden kommer frem til subjekterne. Her vil spørgeskemaet indeholde henholdsvis 2(rygning) og 4(alkohol) spørgsmål der tester respondentens viden på området. Dette antal kunne nemt og fordelsagtigt være ændret til flere spørgsmål, men grundet et bagvedliggende ræsonnement om, at forsøge at bibeholde respondenter under hele spørgeskemaet har jeg umiddelbart vurderet, at man ud fra disse, kan sige tilstrækkeligt. Hvert spørgsmål vil have flere forskellige svarmuligheder, nogle som er direkte forkerte, nogle som fanger delelementer og endelig den faktuelle viden, disse svar kategorier vil alle få en værdi, værdierne på videns spørgsmål omkring hver case vil blive lagt sammen, hvilket medfører at undersøgelsen har en faktor der viser respondentens viden på hvert af de to case-områder. Andelen af rigtige svar på spørgsmålene vil således afgøre hvorvidt subjektet har indfanget den gode viden, eller budskabet omkring de to cases. Hvis alle respondenterne scorer højt i forhold til viden er det selvfølgelig unødvendigt at se på hvor mange der indfanger budskabet, men hvis det ikke er tilfældet kan undersøgelsen vise hvorvidt budskabet kommer ned til subjektet, selvom den komplette gode viden ikke nødvendigvis gør det.

Herudover vil der til hvert enkelt case også være et spørgsmål omkring hvordan subjekterne selv mener de har deres viden fra, for eksempel fra staten, forældre eller skolen, derved kan undersøgelse besvare hvorvidt subjekterne er klar over, at der er statslig påvirkning involveret og samtidigt vil det give undersøgelsen en fornemmelse af, hvorfra subjekterne selv mener de får deres viden fra og herved om det lykkedes at få subjekterne til at møde styring og regulering fra staten uden at de egentligt er klar over det.

Ud fra disse data vil det være muligt at besvare hovedspørgsmål 1's underspørgsmål og derved vil det være muligt at analysere sig frem til en besvarelse af hovedspørgsmål 1, ved at analysere hvorvidt respondenterne opfanger den gode viden. Igennem denne analyse når undersøgelsen samtidigt en milepæl, da jeg her reelt kan afvise problemformulering funktionalitet hvis statens viden overhoved ikke når ned til subjekterne, da det herved ikke vil være muligt at undersøge hvilken indvirkning den gode viden har på, at skabe selvdisciplinerende subjekter.

3.3.2. Den gode videns indvirkning på holdninger og adfærd.

Efter at have undersøgt hvor gode subjekterne er til at opfange den gode viden, vil jeg her i dette underafsnit operationalisere hvordan, undersøgelsens hovedspørgsmål 2: *Hvordan påvirker den gode viden borgernes holdninger, adfærd og sammenhængen imellem de to elementer?* vil blive besvaret ud fra dennes underspørgsmål.

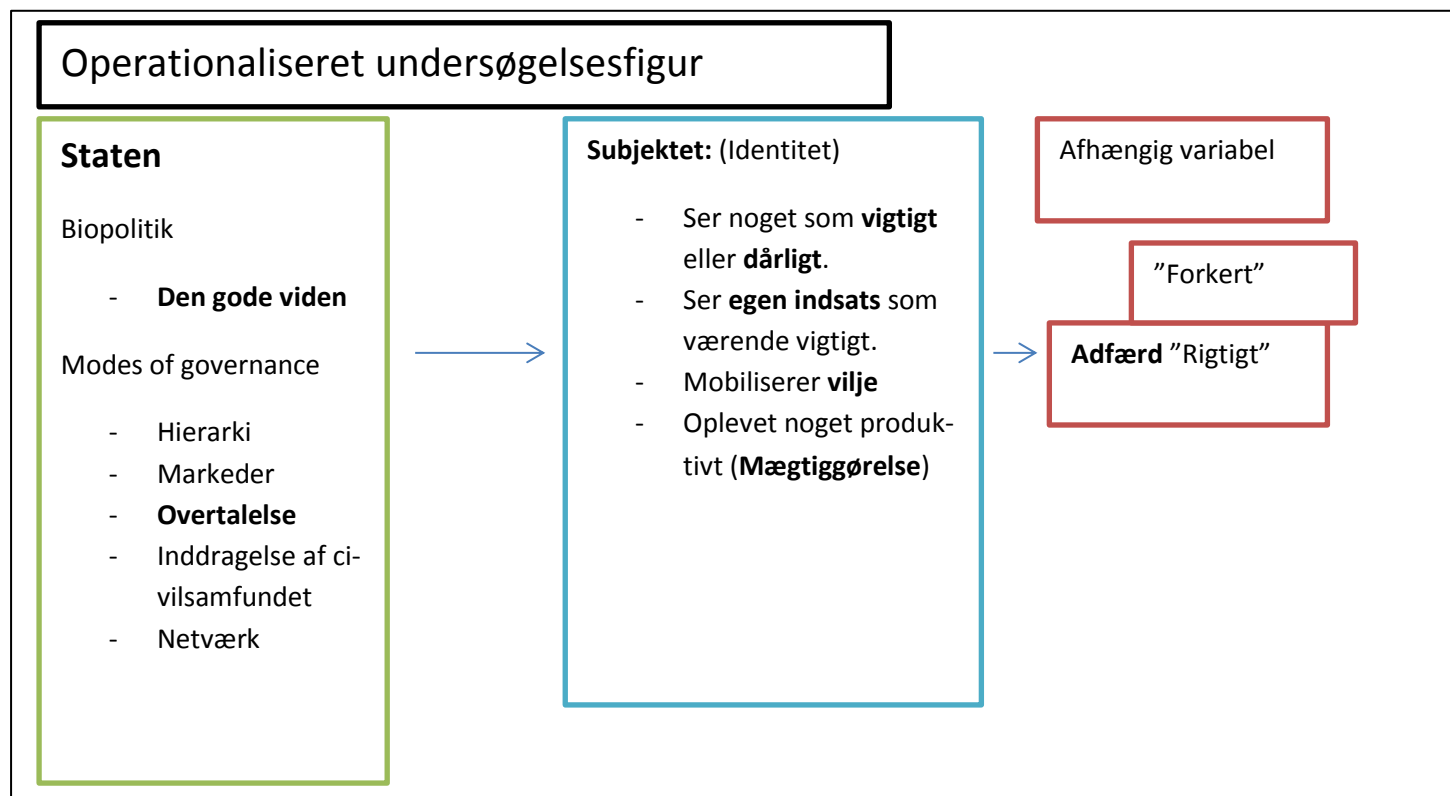
Efter at have fundet frem til, hvordan det står til i forbindelse med respondenterne indgangen af den gode viden og budskaberne bag den gode viden, vil undersøgelsen her anvende denne viden til at se, hvorvidt der er en sammenhæng imellem den indfangende gode viden, holdninger og adfærd i forhold til de to cases.

På samme måde som det var tilfældet ved operationaliseringen af viden (Kapitel 3.3.1.), vil undersøgelsen her skabe nogle faktorer ud fra fire spørgsmål, der viser hvordan respondentens holdning er til de to cases. Derefter vil undersøgelsen have nogle konkrete spørgsmål som tager udgangspunkt i respondenternes adfærd, i forbindelse med de to cases, altså hvorvidt respondenterne er ryger, fetryger, E-cigarett ryger samt hvorvidt vedkommende drikker alkohol.

I analysen vil faktorer for viden, holdninger og spørgsmål der viser respondenternes adfærd blive sammenkoblet, for at undersøgelsen kan analysere, hvordan sammenhængen imellem de tre komponenter hænger sammen. Herudfra vil det efterfølgende være muligt at besvare hvorvidt den gode viden har en indflydelse på respondenterne.

Igennem dette vil undersøgelsen ligeledes kunne analysere sig frem til, hvorvidt den gode viden har været med til at skabe selvregulerende subjekter. Da der udover de før nævnte spørgsmål omkring viden, holdninger og adfærd, hvorfra man kan analysere hvad subjekterne finder som værende den rigtige væremåde og derved hvad de finder vigtigt i forhold til de to cases. Stilles der herudover også en række spørgsmål, som vil gøre det muligt at vurdere, hvor vigtige subjekterne ser deres egen indsats, hvad der gør de mobilisere viden til en særlig adfærd samt hvad det er respondenterne oplever som værende produktivt ved deres valg af adfærd, som mægtiggøre dem, til at bibeholde deres adfærd ud fra deres valg i forbindelse med de to cases.

Derved får undersøgelsen en operationaliseringsfigur der ser således ud:

Figur 4: Operationaliserings figur.

3.3.3. Sammenhæng med problemformuleringen.

Igennem operationaliseringerne 3.3.1. og 3.3.2. vil det være muligt at besvare undersøgelsen problemformulering: **I hvilken udstrækning er statens formidling af viden, indenfor sundhedssektoren medvirkende til, at skabe selvregulerende subjekter?** Da undersøgelsen igennem hovedspørgsmål 1, finder frem til hvorvidt og hvordan den gode viden bliver opfanget af subjekterne. Imens undersøgelsen igennem hovedspørgsmål 2, finder sammenhængene eller manglen på samme imellem viden, holdninger og adfærd. Derudfra kan det fastslå hvorvidt der herved bliver skabt selvregulerende subjekter.

Hvis man ser på de to absolutte modpoler af denne undersøgelses mulige resultater ville man komme frem til følgende: Hvis der er en stærk sammenhæng imellem viden, holdninger og adfærd vil en besvarelse lyde, at statens oplysning ud fra denne undersøgelse medvirker til, at skabe selvdisciplinerende subjekter og dermed er statens oplysning en rigtig god investering, da staten herved igennem påvirkning af subjekter kan få subjekterne til at foretage valg der kan få staten til at spare skatte kroner. Imens det modsatte resultat ville være, at hvis undersøgelsen viser en svag, eller ingen sammenhæng imellem viden, holdninger og adfærd vil det resultere i en besvarelse der siger, at statens oplysning ikke nytter og derfor er en dårlig investering og der-

med spild af skatte kroner. Undersøgelsens konklusion vil forventeligt ligge et sted imellem disse modpoler, men dette kan læses i konklusionen (kapitel 7)

3.5. Projekt design

Denne undersøgelse er opbygget ud fra et *tværsnits design*. Når jeg vælger dette design frem for andre forskningsdesign, skaber det en direkte afgrænsning i forhold til undersøgelsen. Derfor vil jeg, inden jeg går ind i detaljerne, fordelene og ulemperne ved at anvende dette design, belyse hvilke muligheder og afgrænsninger dette design skaber modsat, hvis jeg havde valgt at designe undersøgelsen ud fra et andet design. De design typer som jeg vil anvende til overstående belysning er udover tværsnitsdesignet; *det eksperimentelle design*, *det longitudinale design* og *case studie designet*.

Ved at anvende det eksperimentale design ville undersøgelsen umiddelbart få et resultat, der med større sikkerhed vil kunne påvise hvorvidt et isoleret tiltag påvirker subjektet, da designet ved, henholdsvis at have en forsøgs- og en kontrolgruppe, kan designet isolere en påvirkning og derved undersøge, hvorvidt påvirkningen skaber en forskel imellem de to grupper (Harboe, 2010; 59). I forhold til at kunne besvare undersøgelsens problemstilling (Kapitel 1) vil dette ikke kunne lade sig gøre, da den effekt, som skulle isoleres til forsøgsgruppen allerede er ude i samfundet. Dermed er både forsøgs- og kontrolgruppen allerede påvirket og derfor vil der ikke være nogen undersøgelsesværdig forskel på de to grupper, hvis man går ud fra, der er blevet foretaget en ordentlig matching. Derfor vil det eksperimentale design ikke være hensigtsmæssigt til denne undersøgelse. Det samme gør sig gældende for det longitudinale design, da jeg i min problemstilling søger at undersøge samfundet som det ser ud i dag, igennem hvor meget af informationen fra det offentlige der bliver indfanget af borgerne og hvordan det påvirker deres holdning og adfærd, er det ikke nødvendigt at have flere tidsmålinger som ellers er det longitudinale designs hensigt (De Vaus, 2001; 113 og 170). Hvis nogen, eller jeg selv, i fremtiden ville undersøge noget lignende kunne et longitudinalt design være hensigtsmæssigt, da der herved kunne undersøges om den fortsatte investering i for eksempel oplysningskampagner (spekulation i fremtiden, men virker sandsynligt), giver borgerne mere viden end de har på tidspunktet for denne undersøgelse, eller hvorvidt staten er nået et punkt, hvor en sådan investering ikke er nødvendig. Dette er ikke muligt for denne undersøgelse, da der ikke ligger en tidligere undersøgelse af denne metode, som denne undersøgelsen kan sammenlignes med. Som den sidste af de tre fravalgte designtyper står casestudiet. Det umiddelbare fravalg af dette design, skal findes i det metodiske, da jeg til denne undersøgelse hovedsageligt vil anvende kvantitativt data falder casestudiets design fra, da en faktor for at kunne bruge casestudiet som design er, at den hovedsageligt applicere kvalitativt data (Harboe, 2010; 62-63).

Efter at have forklaret fravalgene af de andre design typer, følger her, valget af det tværsnitsdesignet. Her vil detaljerne omkring designets forhold til undersøgelsen og ligeledes hvilke fordele og ulemper designet fører med, som ikke allerede er blevet præcenteret i det overstående blive forklaret mere eksplicit.

Undersøgelser der er lavet ud fra et tværsnitsdesign er overordnet kendetegnet ved tre distinkte elementer; *Ingen tids dimension, afhængig af allerede eksisterende forskelle imellem subjekter fremfor selv at iscenesætte en intervention og basering på allerede eksisterende forskelle imellem subjekter i stedet for tilfældigt applicerede forskelle* (De Vaus, 2001; 170).

Designet har ved sin manglende tids dimension den begrænsning, at det ikke kan måle effekter på de afhængige variabler over tid, herved kan undersøgelsen ikke se om længere påvirkning af subjekterne medføre en ændret adfærd (afhængig variabel). Designet forsøger i stedet, at undersøge forskelle imellem grupper på et givent tidspunkt på de afhængige variabler. Designet er på samme måde som det er tilfældet ved tidsdimensionen begrænset ved, at bruge subjekterne som de er og med den viden de har. Designet har dermed ikke muligheden for, at forsøge at skabe en særlig eksplicit effekt i undersøgelsen ved at tilføje subjekterne en form for intervention. Samtidigt er subjekterne i dette design placeret i grupper på den uafhængige variabel, ud fra deres eksisterende forskelle, frem for forskelle der er bestemt fra forskerens side. Grundet disse kendetegn, kan designet havde problemer med at vise kausale forbindelser og samtidigt giver den manglende fokus på kontrollerede grupper en yderligere usikkerhed, da der kan være afvigelser inden for grupperne der medfører påvirkning i forskellige retninger (De Vaus, 2001; 170-173). Dermed kan den interne validitet umiddelbart virke svag i dette design.

For at modvirke denne svage interne validitet kan forskeren i analyse fasen, kontrollere de forskellige uafhængige variabler på virkning på resultaterne, for derved at gøre subjekterne så ens som mulige og derfor højne undersøgelsens interne validitet. Der vil dog altid være den mulighed, at et resultat skyldes en variabel, der ikke er blevet undersøgt eller kontrolleret for, men ved at gennemgå de valgte uafhængige variabler, vil undersøgelsen interne validitet blive markant forbedret (De Vaus, 2001; 177-179). Samtidigt er en fordel ved designet at det undgår diverse bias, der kan have en negativ effekt på den interne validitet, ved ikke at have flere end en enkel dataindsamling. Hvilket blandt andet er gjort i kapitel 5.1.2. og 5.2.2.

For ligeledes at styrke den interne validitet, kan forskeren opstille *a priori*⁹ kausale sammenhæng omkring undersøgelsen, hvilket bidrager til, at holde en den røde snor imellem hvad det er forskeren vil undersøge og hvad der reelt bliver undersøgt. Da forskeren herved vil holde sig til at undersøge og besvare sin problemstilling. Modsat kunne forskeren opstille *ad hoc*¹⁰ kausale sammenhænge, disse ville i højere grad blive baseret på hvad undersøgelsen fandt frem til og dermed ikke nødvendigvis hvad undersøgelsen forsøger at belyse (De Vaus, 2001; 179 – 181). Disse forventelige kausale sammenhæng kan findes i kapitel 3.7

En stor fordel ved designet er muligheden for at lave repræsentativt forskning og derved skabe en høj ekstern validitet (De Vaus, 2001; 184-185). I forbindelse med denne undersøgelse, vil undersøgelsen ikke blive re-

⁹ Forventningspræget kausale sammenhæng som bliver lavet før indsamlingen af datamaterialet.

¹⁰ Hvilke kausale sammenhæng man mener at se, efter indsamlingen af datamaterialet.

præsentativ i sin absolutte forståelse. Da afgrænsningen til niende klasses elever medfører en relativ fast aldersgrænse (ca. 14-16 årige). Grundet dette og den tilfældige udvælgelse (Kapitel 3.3.2.) med et håb om et relativt højt respondent tal, ville denne undersøgelse være repræsentativt i den forstand, at undersøgelsen kunne skabe et generelt billede af niende klasses elever i Danmark. Dette blev dog ikke tilfældet grundet det relativt lave respondenttal i undersøgelsen (kapitel 3.3.3.).

3.6. Videnskabsteori

Denne undersøgelse står i forbindelse med videnskabsteorien umiddelbart i en form for dualitet, hvor undersøgelsens kvantitative metode bygger på princippet fra positivismen imens undersøgelsen præmis modsat bygger på Foucaults socialkonstruktivisme hvilket er to ikke direkte forenelige teoretiske indgangsvinkler. Derfor vil denne undersøgelse være bygget op ud fra den kritiske realisme (KR), hvori delelementer fra Foucaults socialkonstruktivisme og den positivistiske tilgang bliver forenet igennem en udvælgelse af det bedste fra begge lejre. Samtidigt tager KR ligeledes afstand fra de to lejre grundet deres, ifølge KR, mangelfulde videns idealer og deres fokus på *hvad* der er sket i stedet for, *hvordan* det er sket. Den umiddelbare forskel som medfører at socialkonstruktivismen og positivismen ikke kan forenes skyldes at de abonnerer på forskellige forståelser af, hvad man som forsker kan få ud af en undersøgelse. Hvor positiverne opererer med at kunne opnå en objektiv sandhed, mener socialkonstruktivisterne på den anden side, at en sådan ikke findes fordi alt bliver påvirket af subjekter. Ud fra denne står KR som en tredje vej, hvor man på den ene side kritiserer positiverne med at den objektive sandhed som sådan ikke findes, da alt viden bliver begrebsligt bevirket og dermed bliver alt viden begrebsafhængig (epistemologi). Ligeledes kritiserer KR socialkonstruktivismens ideal, ved at sige der findes en verden uafhængig af vores viden (ontologi), derfor er der noget som ikke kun er sket grundet et subjekts påvirkning (Andersen, 2007; 12-14) (Buch-Hansen og Nielsen, 2005; 101-103). Denne kritik af de to retninger medfører at de kan forenes i KR og derfor vil det i denne undersøgelse være muligt at anvende den empiriske fremgangsmåde fra positivismen sammen med socialkonstruktivistiske fra Foucault.

Ifølge KR's grundlægger Roy Bhaskar (1944) er fokussen i KR på ontologien og hvordan virkeligheden må være beskaffen for, at videnskaben skal kunne findes? Samt et skifte i fokussen inden for de videnskabsteoretiske retninger fra fokus på hændelser til mekanismer (metodologi) (Andersen, 2007; 12-14) (Buch-Hansen og Nielsen, 2005; 102). Hvilket min undersøgelse ligeledes bærer præg af, hvor jeg ikke *bare* forsøger at vise *hvad* forholdet er imellem respondenterne og de to cases, i stedet forsøger jeg at kortlægge *hvordan og hvorfor* det overnævnte forhold ser ud som det gør. For derudfra at kunne sige hvad man fremadrettet kan gøre, for at påvirke forholdet i den ene eller anden retning, i denne undersøgelse vil det altså sige, at jeg undersøger hvad staten eventuelt kan gøre, for at få dennes subjekter til at ryge og drikke mindre.

3.7. A priori undersøgelsesforventninger.

Efter at have præsenteret hele denne undersøgelses metode, vil dette afsnit afslutte dette kapitel ved, at beskrive undersøgelsens forventninger, som det blev lovet i kapitel 3.5. Disse forventninger vil blive beskrevet ud fra undersøgelsens problemformulering, hovedspørgsmål og underspørgsmål. Efter endt undersøgelse vil undersøgelsens resultater blive sammenlignet med disse forventninger i kapitel 6, for at belyse hvorvidt undersøgelsen reelt har kunnet besvare sit formål.

Den overordnede forventninger til undersøgelsen er, at den giver et indblik i, hvorvidt statens oplysning kan skabe selvdisciplinerede subjekter. Jeg forventer at de unge reelt godt kan fange og forstå statens oplysning, men samtidigt tror jeg ikke nødvendigvis, at subjekterne følger statens oplysning og dermed kan der sås tvivl ved, hvorvidt denne oplysning har en selvregulerende karakter. Jeg tror samtidigt at det lykkedes for staten at få subjekterne til at møde magt uden, at de reelt oplever det som magt, da den gode viden reelt bliver distribueret igennem mange forskellige forummer og derfor tror jeg ikke at subjekter oplever, at det er staten som udøver direkte indflydelse.

Undersøgelsen har ligeledes den forventning at kunne kortlægge forholdet imellem viden, adfærd og holdninger til henholdsvis alkohol og rygning. Her forventer jeg, at viden er relativ konstant, uafhængigt af anvendelsen af rygning og alkoholforbrug. Hvis dette ikke er tilfældet, burde der være en sammenhæng imellem viden og holdninger, da den gode viden burde være med til at præge subjekternes holdninger til, at have en mere negativ holdning til brugen af alkohol og cigaretter. Men jeg forventer faktisk det modsatte billede, hvor holdninger i højere grad end af viden bliver formet ud fra subjekternes adfærd. Derfor tror jeg ikke umiddelbart at statens oplysning skaber *perfekte* selvregulerende subjekter, men jeg forventer dog, at undersøgelsen vil vise, at statens oplysning kan have en indflydelse på subjekters holdninger og adfærd, som i nogle tilfælde er med til at skabe selvregulerende subjekter.

4. Analysedel 1: Indfanger de unge den gode viden?¹¹

I dette kapitel vil undersøgelsen analyse påbegyndes. Analysen vil følge den i operationaliseringen (Kapitel 3.4) viste fremgangsmåde, ved først at besvare de tre underspørgsmål, hovedspørgsmålet og endvidere klargøre hvordan besvarelsene af disse kan bidrage til besvarelsen af undersøgelsens problemformulering. Dette kapitel vil overordnet have en tre deling, hvor jeg først vil undersøge de nævnte spørgsmål i forhold til alkohol og efterfølgende i forhold til rygning, afslutningsvis vil disse besvarelser blive forenet i en delkonklusion hvor jeg ligeledes vil belyse svarenes betydning for problemformuleringen.

Fremgangsmåde i de to første afsnit vil følge den samme fremgangsmåde, hvor jeg først vil forklare og præsentere hvordan videns-indikatoren for hver case er blevet kreeret. Hvor efter jeg vil analysere på disse indikatorer ud fra frekvenstabeller. Efterfølgende vil jeg bringe adfærd ind i analysen ved her, at undersøge den umiddelbare sammenhæng imellem videns og adfærd. Endvidere vil de to første afsnit blive afsluttet ved at undersøge hvorvidt de unge er klar over, at det er staten som i et vist omfang forsøger at påvirke dem, samt hvilke andre variabler der kan og spiller ind på de unges viden og adfærd.

4.1. Bliver den gode viden omkring alkohol indfanget?

4.1.1. Hvor mange indfanger den gode viden omkring alkohol?

For at kunne undersøge i hvilket omfang de unge indfanger den gode viden som staten kommunikerer ud, har jeg som beskrevet i metoden (kapitel 3.1.) opstillet en række spørgsmål, nærmere bestemt fire spørgsmål, hvori der er mulighed for at besvare syv forskellige videns relaterede spørgsmål. De fire spørgsmål følger her, parenteserne (1) viser hvilke af svarende der medføre at respondenter har svaret rigtigt ved valg og parentes (2) er rigtigt hvis subjektet ikke har valgt den pågældende svarmulighed.

Ved at ligge disse korrekte svar sammen, opnås en score der svinger fra 0 til 7 rigtige og ud fra denne vil jeg lave en inddeling af hvad der kan kategoriseres som værende indfangelsen af den gode viden, af budskabet og ingen af delene.

¹¹ Alt udarbejdelse af tabeller og anvendelse af empiri kan ud over igennem analysen observeres i bilag 2.

1) Hvor enig er du i følgende udsagn; en øl hver dag, kan have en sundhedsfremmende effekt.¹

☐ Meget uenig(1) ☐ Uenig(1) ☐ Hverken enig eller uenig ☐ Enig ☐ Meget enig ☐ Ved ikke

	Uenig eller meget uenig (har viden)
Øl hver dag, kan have en sundhedsfremmende effekt. Pct.	39,9

2) Hvor mange genstande må unge maksmalt drikke på en gang, ifølge sundhedsstyrelsens anbefalinger?

☐ 1 ☐ 3 ☐ 5(1) ☐ 7 ☐ 9 ☐ 11 ☐ ved ikke

	Ved det(viden)
Hvor mange kender sundhedsstyrelsens anbefalinger i forhold til alkohol ved samme lejlighed for unge. Pct.	24,9

3) Hvad er sundhedsstyrelsens anbefaling for maksmalt antal alkoholiske genstande for voksne om ugen? For hen holds hvis kvinder og mænd?

☐ 7/14 (1) ☐ 14/21 ☐ 9/18 ☐ 16/24 ☐ 11/22 ☐ Ingen anbefalinger

	Ved det(viden)
Hvor mange kender sundhedsstyrelsens anbefalinger for alkohol indtag for voksne. Pct.	52,4

4) Hvilke af disse sygdomme bliver set som værende direkte følgesygdomme af alkoholmisbrug?(sæt gerne flere kryds)

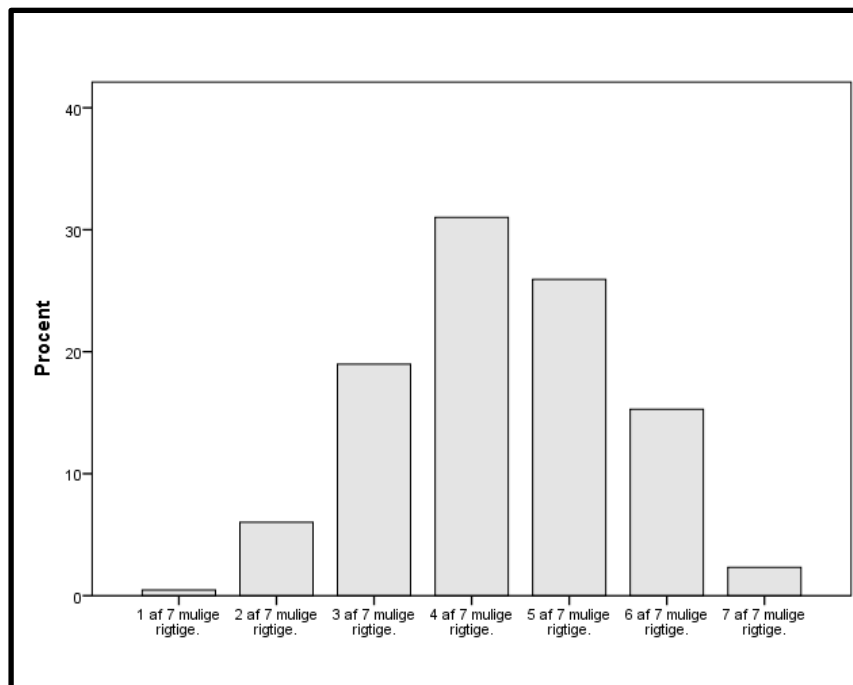
☐ Forkølelse(2) ☐ Stive muskler(2) ☐ Psykiske lidelser(1) ☐ Leversvigt(1) ☐ Ingen af de her nævnte ☐ Ved ikke

Hvilke af følgende sygdomme bliver set som værende følgesygdomme af alkoholmisbrug. Pct.	Valgt rigtigt(viden)
Forkølelse (ikke valgt lig viden)	99,1
Stive muskler (ikke valgt lig viden)	95,2
Psykiske lidelser (valgt lig viden)	26,3
Leversvigt (valgt lig viden)	86,8

Figur 5: Oversigt over anvendte spørgsmål samt oversigt over disse spørgsmåls besvarelser i forbindelse med kreeringen af videns-indikatoren for alkohol forbrug.

Af figur 5 kan frekvenserne af hvor mange rigtige svar respondenterne¹² har foretaget observeres. Som det kan udledes af søjlediagrammet nedenfor(figur 6) er der en stor gruppe midt for(4-5 rigtige) som har indfanget en del af budskabet bag den gode viden, imens der er en lille gruppe som ikke rigtigt har indfanget noget viden(0-3 rigtige) og en lidt større gruppe, men fortsat relativt lille sammenlignet med antallet af respondenter i den midterste gruppe som har indfanget den gode viden(6-7 rigtige). Denne inddeling kan observeres mere eksplicit i nedenstående tabel 2.

¹² Når jeg i undersøgelsen beskriver individer, gør jeg det med typologien subjekter grundet den i kapitel 3 forklarede baggrund. Når jeg her i stedet anvender typologien respondenter skyldes det, at jeg her snakker om statistiske individer fra undersøgelsen og dermed ikke ser på dem i den mere abstrakte forstand, som det er tilfældet ved subjekter. Når jeg i senere afsnit vender tilbage til typologien subjekter skyldes det, at jeg bevæger mig fra det statistiske plan, til et mere generelt plan.

Figur 6: Videns indikator for alkohol, antal rigtige af 7 mulige spørgsmål omkring alkohol.

Inddeling af videns-indikator	Pct.
Indfanget den gode viden.	17,6
Indfanget budskabet.	56,9
Hverken indfanget budskabet eller den gode viden.	25,5

Tabel 2: Videns indikator for alkohol: Antal rigtige svar af syv mulige der relaterer sig til viden omkring alkohol og konsekvenserne heraf i tre grupper. 5 og 7 rigtige i gruppe 1, 4 og 5 rigtige i gruppe 2 og 0-3 rigtige i gruppe 3.

En besvarelse af underspørgsmål 1 vil altså lyde, at hovedparten af de unge (74,5 %) i et vist omfang indfanger minimum budskabet af den viden som staten kommunikerer ud i forhold til alkohol. Samtidigt er det dog en relativ lille del som indfanger hele den gode viden (17,6 %). I det næste underafsnit (Kapitel 4.1.2.) vil jeg analysere den umiddelbare sammenhæng imellem denne målte viden og de unges alkoholforbrug.

4.1.2. Videns umiddelbare indvirkning på alkoholforbrug.

Største delen af de adspurgte unge (74,5 %) har altså indfanget den gode viden omkring alkohol, i hvert fald i et vist omfang. I dette underafsnit, vil jeg undersøge den umiddelbare sammenhæng imellem denne viden og de unges alkoholforbrug. Dette vil jeg gøre igennem en analyse af krydstabeller imellem vidensindikatoren som blev beskrevet i overstående underafsnit og variable for alkoholforbrug om ugen og alkoholforbrug til fest. Hvis jeg herigennem kan fastslå en sammenhæng vil det betyde, at den viden som staten forsøger at kommunikere ud, har en betydning for unges forbrug hvis den bliver indfanget. Modsat vil manglende sammenhæng kunne betyde, at de unge ikke bruger, eller tænker nærmere over den viden de eventuelt indfanger.

Ved først at undersøge hvor meget de unge i gennemsnit drikker om ugen, kan det observeres at hovedparten af de unge holder sig indenfor sundhedsstyrelsens anbefalede mængde alkohol for voksne om ugen.

Hvilket tyder på, at unge generelt ikke drikker meget udover når de er til fest. Som det kan udledes af nedenstående tabel(3), som er udarbejdet ud fra fem forskellige tabeller¹³, drikker 93,8 % af de unge mindre end sundhedsstyrelsens anbefalinger, samtidigt viser begge gammakoefficienter, at der er en stærk sammenhæng¹⁴ imellem videns-indikatoren og de unges alkoholforbrug på en ugentlig basis. Denne sammenhæng viser, at når de unge indfanger mere viden ((fra 1(har indfanget det gode viden) til 2(har indfanget budskabet) og 3 (har hverken indfanger budskabet eller den gode viden)), overholder de i mindre grad sundhedsstyrelsens anbefalinger(fra 1(drikker under sundhedsstyrelsens anbefalinger) med værdierne 0,496 og 1,000 til 2(drikker over sundhedsstyrelsens anbefalinger).

Antal alkoholiske drikker over/under sundhedsstyrelsens anbefalinger. Pct.	Drikker under sundhedsstyrelsens anbefaling. Piger under 8. Drenge under 15.	Drikker over sundhedsstyrelsens anbefaling. Piger over 7. Drenge over 14(7).	Gamma imellem køn (dreng/pige) og videns-indikatoren
Pige	89,7	10,3	Gamma: 0,496 N: 107 Sig: 0,087
Dreng	98,8 (94,3)	1,2 (4,7)	Gamma: 1,00(0,87) N: 86 Sig: :0,310(0,862)

Tabel 3: Antal unger der drikker over sundhedsstyrelsens anbefalinger fordelt på baggrund af køn. Tabellen er en sammensætning af fem andre tabeller, kreeret via SPSS, de er udformet på denne måde, grundet sundhedsstyrelsens forskellige anbefalinger som afhænger af køn.

Disse stærke sammenhæng skal dog ses i det lys at det drejer sig om relativt få respondenter, henholdsvis 107 og 86, og at de bygger på en meget svag signifikant værdi, særligt sammenhængen blandt drenge virker usandsynlig, grundet at kun en enkel respondent drikker over sundhedsstyrelsens anbefalinger til mænd. Da det kan antages at unge ikke drikker lige så meget som voksne og for at gøre dataene mere sammenlignelige, har jeg kontrolleret denne effekt blandt drenge, ved at sammenligne dem med anbefalingerne for kvinder(resultaterne er i parenteserne i tabellen), denne viser fortsat at piger generelt drikker mere end drenge, hvilket muligvis kan skyldes at piger er mere modne, grænsesøgende eller bare mere ærlige, selv om ærlighed ikke skulle være et problem i denne indsamlingsform, kan det ikke udelukkes, men tallene peger på, at piger generelt drikker mere end drenge, hvilket kan underbygges at den nationale sundheds-

¹³ Denne tabel er sammensat ud fra fem krydstabeller: 1) krydstabel imellem pige(dreng sat som missing) og alkoholforbrug ift. sundhedsstyrelsens anbefalinger, 2) krydstabel imellem dreng(pige som missing) og alkoholforbrug ift. sundhedsstyrelsens anbefalinger, 3 og 4) krydstabel imellem overstående 2 tabeller og videns-indikatoren. 5) krydstabel imellem drenge(piger som missing), og alkoholforbrug ift. Sundhedsstyrelsens anbefalinger for kvinder.

¹⁴ Når jeg i denne undersøgelse kommentere en gamma-koefficients styrke er det på baggrund af (Nielsen og Kreiner, 1999; 236).

profil 2013 som ligeledes viser, at unge kvinder generelt drikker mere end unge mænd. Det skal hertil dog nævnes, at de yngste i denne undersøgelse er gruppen 16-24 (Den Nationale Sundhedsprofil 2013, 2014; 66-75), men man kan antage at en lignende sammenhæng gør sig gældende blandt respondenterne i min undersøgelse hvor gennemsnitsalderen er 15,15 år.

Efter at have undersøgt den umiddelbare sammenhæng imellem viden og de unges gennemsnitlige alkohol indtag om ugen, vil jeg i det følgende gå ind og undersøge et område hvor problemet, hvis man ser i forhold til sundhedsstyrelsens anbefalinger, er meget større, nemlig de unges forbrug af alkohol ved samme lejlighed. Her er anbefalinger ikke kønsbaseret, men derimod baseret på, at unge skal stoppe med at drikke før den femte genstand. For at undersøge sammenhængen imellem viden og dette, har jeg rekodet hvor meget alkohol de unge drikker til en fest i to kategorier, i henholdsvis under fem og fem eller der over, og sat dette overfor videns-indikatoren i en krydstabel. Ved at gøre dette opnår jeg en ikke signifikant(0,979) gamma-koefficient på 0,003 og dermed absolut ingen sammenhæng herudfra. Dette betyder altså ud fra denne umiddelbare analyse af sammenhængen imellem viden omkring alkohol og forbruget af alkohol ved samme lejlighed sandsynligvis ikke er eksisterende. Når de unge tager til fest virker det reelt til, at det er ligegyldigt hvilken og hvor meget viden de har omkring alkohol. Derfor kan man her sætte spørgsmål ved, om staten burde bruge så mange penge på, at forsøge at tilføre denne viden til de unge. Dette forhold vil blive undersøgt nærmere i kapitel 5. I det følgende underafsnit vil jeg belyse hovedspørgsmål 1s underspørgsmål 3, ved at undersøge hvilke andre faktorer der kan spille ind på de unges alkoholforbrug.

4.1.3. Påvirkning fra andet sted end staten?

I dette underafsnit vil jeg først belyse hvorledes de unge er klar over, at det er staten der forsøger at påvirke dem, til at ændre deres adfærd. Efterfølgende vil jeg undersøge hvilke andre variabler, der kan have betydning for de unges alkohol forbrug.

Hvorfra har du din viden omkring konsekvenserne af(sæt gerne flere kryds): At drikke alkohol?

Forældre ☐ Anden familie ☐ TV ☐ Staten ☐ Skolen ☐ Andre steder ☐ Udelukkende egne erfaringer ☐ ved ikke ☐

N: 228	Forældre	Anden familie	TV	Staten	Skolen	Andre steder	Udelukkende egne erfaringer	Ved ikke
Pct. Valgt.	49,6	9,6	50	5,7	54,4	7,5	7	8,8

Figur 7: Oversigt over spørgsmål fra spørgeskemaet og svarene herpå som anvendes til at besvare hvorvidt statens påvirkning er synlig hos respondenterne i forhold til viden omkring alkohol.

Som det kan udledes af figur 7, har jeg spurgt respondenterne omkring, hvorfra de har deres viden omkring konsekvenserne af, at drikke alkohol. Hvor de fik de viste kategorier som svarmuligheder. I retrospekt burde dette spørgsmål have været designet anderledes, da spørgsmålet er lavet ud fra et abstraktionsniveau af staten, som respondenterne sandsynligvis ikke helt kan sætte sig ind i. Af figuren kan det opleves at 5,7 % af respondenterne besvare, at det er staten som giver dem deres informationer. Hvilket umiddelbart kunne lede til en besvarelse af underspørgsmålet lyde, at det er lykkedes staten, at få de unge til at møde påvirkning og regulering uden at de unge er klar over de møder denne påvirkning og regulering. Dette ville sandsynligvis være, at tage munden for fuld, da staten ikke er så simpel en størrelse som den bliver gjort til i dette spørgsmål. Når henholdsvis 50 og 54,4 % af de unge siger de får deres viden fra TV'et og skolen, tyder det pludselig på, at en langt større del bliver påvirket af staten. Da det virker sandsynligt, at den information de får fra TV'et skyldes statslige kampagner og ligeledes at den viden som de unge får fra skolen er noget der er bestemt fra statsligt niveau.

Herudfra tyder det altså på, at store dele af de unge har fået deres viden fra staten, men at de ikke nødvendigvis er klar over hvilken størrelse staten er, og derfor har svaret i de mere jordnære kategorier som TV og skolen. At så få vælger staten kunne alternativt tyde på, at inddragelse af modes of governance typerne netværk og inddragelse af civilsamfundet har bidraget til, at gøre statens rolle mere usynlig igennem *juridisk skematisme*.

I det efterfølgende vil jeg undersøge hvorvidt der er en sammenhæng imellem de unges alkoholforbrug og alkoholforbruget i deres familier.

Jeg har spurgt de unge hvorvidt de har en eller flere af følgende familiemedlemmer der drikker mere end en genstand flere gange om ugen; far, mor, bedsteforældre, søskende, andre ikke nævnte familie medlemmer. Disse besvarelser har jeg lagt sammen således at jeg har en variabel der viser hvor mange af disse personer der drikker mere end en genstand flere gange om ugen hos alle respondenterne. Det skaber en skala, fra 0 af de 5 nævnte, til 5 af de 5 nævnte, grundet undersøgelsens lave respondent tal, har jeg valgt at rekode disse seks kategori til tre. Dette føre til tabel 4, hvor af der kan observeres en svag negativ sammenhæng imellem det at have familie medlemmer der drikker regelmæssigt og de unges viden omkring alkohol, hvilket vil sige, at jo flere af de nævnte familiemedlemmer der drikker jævnligt des mere viden har de unge. En kritik af denne tilgang er, at det kan have mindste lige så store konsekvenser for unge hvis en forælder har et stort misbrug, end hvis tre i familien får et par genstande et par gange om ugen uden at det påvirker dem, hvilket denne tilgang ikke tager højde for.

Hvor mange af følgende (mor, far, bedsteforældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) drikker mere end en genstand flere gange om ugen vs. Videns-indikatoren for alkohol. Pct.	Indfanget den gode viden.	Indfanget budskabet.	Hverken indfanget budskabet eller den gode viden.
Ingen eller 1 af de nævnte	16,8	56,4	26,8
2 eller 3 af de nævnte	15,4	65,4	19,2
4 eller 5 af de nævnte	36,4	45,5	18,2
N: 216	Gamma-koefficient: -0,181		Sig: 0,245

Tabel 4: Krydstabel imellem videns-indikatoren for alkohol og andelen af unge med regelmæssigt alkohol i familien.

Ved at anvende denne variabel (hvor mange af følgende drikker jævnligt?) og sætter den overfor de tre adfærdsvariabler omkring alkohol kan vi observere nogle ret interessante sammenhænge. Disse vil her blive opstillet i tabel 5, og efterfølgende vil disse blive forklaret og analyseret.

Variabel	Gamma-koefficient	Signifikansniveau	Antal respondenter(N)
1)Alkohol til fest	0,061	0,720	229
2)Alkohol om ugen(Pige)	-0,344	0,397	107
3)Alkohol om ugen(Dreng)	0,865¹⁵(0,109)	0,310(0,85)	86

Tabel 5: Alkohol forbrugs sammenhæng med antal i familien der drikker jævnligt.

Af disse tre variabler kan der observeres følgende interessante sammenhænge. For det første kan det ved den første observeres at der ingen sammenhæng er imellem hvor meget de unge drikker til fest og hvor mange der drikker jævnligt i deres familie. Dermed skal de unges alkoholforbrug til fest ikke findes i hvor meget alkohol der bliver drukket i nærmiljøet. For det andet, og mest interessante kan der observeres en stærk negativ sammenhæng (-0,344) som viser, at piger drikker mindre i hverdagen end sundhedsstyrelsen anbefaler hvis de har oplevet meget alkohol i deres nærmiljø, det skal hertil dog nævnes, at dataet langt fra er signifikant. Og for det tredje kan der observeres en meget stærk sammenhæng der viser at drenge drikker mere til hverdag hvis der er alkohol i familien, men denne bygger blot på en enkel respondent som overstiger sundhedsstyrelsens anbefalinger og skal derfor ikke tillægges synderligt vægt, hvis jeg som tidligere vælger at se drenges alkohol forbrug i forhold til sundhedsstyrelsens anbefalinger for kvinder(parenteser i tabellen) får vi fortsat en positiv sammenhæng, dog en noget svagere en af slagsen. Herudfra virker det sandsynligt at alkohol i familien har forskellige indvirkning på henholdsvis piger og drenge, hvor piger i højere grad virker til at tage afstand fra alkohol, hvis de har oplevet meget alkohol i deres nær-

¹⁵ På trods af denne meget flotte sammenhæng, mener jeg ikke der kan vises noget herud af, da der kun er en enkel respondent der drikker mere end sundhedsstyrelsens anbefalinger om ugen i gennemsnit.

miljø, imens det modsat virker til at drenge hyppigere drikker alkohol hvis de har haft alkohol i deres nærmiljø.

4.2. Bliver den gode viden omkring rygning indfanget?

Dette afsnit vil følge samme fremgangsmåde som det var tilfældet i kapitel 4.1.

4.2.1. Hvor mange indfanger den gode viden omkring rygning?

Som det er beskrevet i metoden (kapitel 3) og som det var tilfældet i kapitel 4.1.1. vil her ligeledes blive dannet en videns-indikator. Denne indikator vil omhandle de unges viden omkring rygning. I retrospekt ville denne indikator kunne forbedres ved, at have flere relaterende spørgsmål, men disse blev sorteret fra grundet ræsonnementet om, at de unge hurtigt ville falde fra, hvis spørgeskemaet indeholdte for mange spørgsmål (se kapitel 3.3, for mere information om dette). Denne videns-indikator vil derfor blive kreeret ud fra kun to spørgsmål¹⁶, men i disse spørgsmål ligger der nogle muligheder som gør det muligt at belyse, hvem der har den gode viden, hvem der har fanget budskabet bag og hvem der hverken har indfanget det ene eller det andet.

Hvilken af følgende sygdomme forbindes typisk med rygning?	
☐ Lungekræft (2) ☐ Prostatakræft ☐ Leukæmi ☐ Alzheimers ☐ Parkinsons	
N: 219	Valgt (viden)
Hvor mange ved, at lungekræft oftest forbindes med en følgesygdom af rygning. Pct.	97,3
Hvor meget skal man ryge, før man kan tale om, at det har en skadelig virkning i følge eksperterne?	
☐ En gang (2) ☐ Fetryger (1) ☐ Engang imellem (1) ☐ Hver dag ☐ En pakke om dagen ☐ Mere end en pakke om dagen	
Viden omkring, hvor meget man kan ryge, før det kan have en skadelig virkning. N: 219,	Pct.
Eksakt viden	17,8
Forstået budskabet	14,6

Figur 8: Oversigt over anvendte spørgsmål samt oversigt over disse spørgsmåls besvarelser i forbindelse med kreeringen af videns-indikatoren for rygning.

De korrekte svar vil stå med parentes (2) og dermed vil de unge som har indfanget den gode viden opnå en score på 4. Selvom det ikke er korrekt viden viser parenteserne (1) de svar muligheder hvor de unge har forstået at selv rygning i et lille omfang, kan have en skadelig virkning. Derfor vil de unge med en score på 3 have opnået budskabet, da de har forstået det før nævnte samt at de ved hvilken sygdom der hyppigst forbindes med rygning. De unge med 2 eller mindre er dem som hverken har indfanget den gode viden eller budskabet. Med en score på to er der to scenarier, enten ved de godt at rygning er skadeligt første gang man ryger men ikke at den hyppigste følgesygdom er lungekræft eller så ved de at lungekræft er den hyppigste følgesygdom men mener godt man kan ryge minimum hver dag uden at eksperterne mener det har

¹⁶ Det er i begge disse spørgsmål udover de viste svarmuligheder muligt at svare "ved ikke"

en skadelig effekt. Grundet disse to scenarier mener jeg godt man kan argumentere for, at disse ikke har opnået den gode viden eller det bagvedliggende budskab. Modsat fremgangsmåden i kapitel 4.1.1, har jeg her grundet de lave procenter, valg at addere værdierne fra den gode viden og budskabet, således at de bliver en enkel kategori.

Videns-indikator Rygning, N: 219.	Pct.
Hverken indfanget den gode viden eller budskabet	68
Indfanget enten budskabet eller den gode viden omkring rygning.	32

Tabel 6: Videns-indikator for rygning

Som det fremgår af tabel 6, var det hele 68 % af de unge som faldt ind under et af overstående to scenarier. Hvilket er meget overraskende. Derfor kan vi herud fra observere at størstedelen af de unge ikke har nok viden omkring konsekvenserne af rygning. I det følgende vil vi undersøge nærmere hvordan dette spiller ind på de unges umiddelbare adfærd i forbindelse rygning.

4.2.2. Videns umiddelbare indvirkning på rygning.

Efter at have vist hvordan størstedelen af de unge hverken har indfanget den gode viden eller budskabet, vil jeg i dette underafsnit undersøge hvordan videns-indikatoren hænger sammen med de unges aktuelle rygning. For at undersøge dette vil jeg sætte videns-indikatoren op overfor rygere, semi-rygere og ikke rygere i en krydstabel. Tabel 7, viser en oversigt over disse.

Kombineret rygning, N: 227.	Pct.
Rygere	14,1
Semi-rygere	35,2
Ikke rygere	50,7

Tabel 7: Oversigt over antal rygere, semi-rygere og ikke rygere.

Kategorien semi-rygere kræver en nærmere forklaring. Semi-rygere er de ikke faste rygere, som enten er festtryger, ryger e-cigaretter eller begge dele, grunden til, at disse er lagt sammen til denne kategori er, at disse ting kan være starten på en glidebane der føre til fast rygning (Jensen et, al, 2010), i den refererede artikel er der fokus på rygning af vandpibe, men i princippet må det formodes at være de samme ting der gør sig gældende. Samtidigt bygger denne opdeling imellem semi-rygere og ikke rygere på en antagelse om, at semi-rygere ikke er ligeså negativt indstillede overfor rygning som ikke rygere er (Dette vil blive undersøgt nærmere i kapitel 5).

Indfanget viden i forhold til adfærd. Pct.	Hverken indfanget den gode viden eller budskabet	Indfanget enten budskabet eller den gode viden
Rygere	73,3	26,7
Semi-rygere	70,7	29,3
Ikke-rygere	64,9	35,1
Total	68,1	31,9
N: 216	Gamma-koefficient: 0,138	Sig: 0,280

Tabel 8: Kombinerede rygning Vs. Videns indikator for rygning.

Af overstående krydstabel er det vigtigt at have for øje, at denne indeholder to store grupper som hver på sin vis, er med til at påvirke procenterne. For det første udgør andelen af de unge som hverken har indfanget den gode viden eller budskabet hele 68,1 % hvilket medfører at der generelt er høje procenter herunder. For det andet er der 50,7 % der ikke rygere (se tabel 7) hvilket medfører, at størstedelen af de unge kommer til at ligge under denne kategori. Det er samtidigt her bemærkelsesværdigt at vi har en så stor gruppe af ikke rygere som ikke har indfanget den gode viden. Da disse forhold gør sig gældende er det mest centrale i denne krydstabel derfor, at se på forhold inden for de forskellige kategorier, i stedet for at se procentafvigelserne i den store sammenhæng. I det følgende vil jeg nævne de mest interessante ting der kan udledes af krydstabellen i forhold til mit problemfelt. Af dem som har indfanget den gode viden, kan det observeres en ændring på 8,4 procentpoint fra dem som ryger (26,7 %) til dem som ikke ryger (35,1 %). Den modsatte effekt kan ligeledes observeres i andelen der hverken har indfanget den gode viden eller budskabet, da denne andel falder med 8,4 procentpoint fra dem som ryger (73,3 %) til dem som ikke ryger (64,9 %). Denne sammenhæng bliver ligeledes underbygget af krydstabellens gamma-koefficient på 0,138 som viser der er en svag positiv sammenhæng. Hvilken betyder, at det herudfra virker sandsynligt at der eksistere en sammenhæng imellem det at være ikke ryger og det at indfange den gode viden.

4.2.3. Staten og andres påvirkning af unges rygning.

Efter at have vist en sammenhæng imellem viden og rygning, vil jeg i dette underafsnit undersøge hvorvidt de unge er klar over at der foregår statslig påvirkning og ligeledes undersøge hvorvidt rygning i deres nærmiljø har betydning for de unges egne ryge vaner. Dette vil jeg gøre på samme måde som det var tilfældet i underafsnit 4.1.3. og med de samme forbehold som det var tilfældet her, ved først at undersøge hvorvidt de unge er klar over, at det er staten som forsøger at påvirke dem.

Hvorfra har du din viden omkring konsekvenserne af(sæt gerne flere kryds): At ryge? Forældre ☐ Anden familie ☐ TV ☐ Staten ☐ Skolen ☐ Andre steder ☐ Udelukkende egne erfaringer ☐ ved ikke ☐								
N: 228	Forældre	Anden familie	TV	Staten	Skolen	Andre steder	Udelukkende egne erfaringer	Ved ikke
Pct. Valgt.	52,6	15,2	48,7	11,8	50	6,1	2,6	9,2

Figur 8: Oversigt over spørgsmål fra spørgeskemaet og svarene herpå som anvendes til at besvare hvorvidt statens påvirkning er synlig hos respondenterne i forhold til viden omkring rygning.

Som det fremgår af figur 8, er der 11,8 % der mener de får deres viden omkring rygning fra staten. Imens henholdsvis 48,7 og 50 % får deres viden fra kilder som kan antages at være påvirket af staten. Som det var tilfældet ved viden omkring alkohol, virker det ligeledes sandsynligt at de unge generelt ikke mener, at deres viden kommer fra staten, men dette kan muligvis skyldes de unges forståelse af spørgsmålet og staten. Det kan derfor ikke afvises på baggrund af dette spørgsmål, at de unge godt er klar over, at de møder påvirkning fra offentlige organer igennem offentlige kampagner på tv og igennem informationer fra skolen.

Som det også var tilfældet i underafsnit 4.1.3. skal det ligeledes pointeres, at spørgsmålets formulering ikke har lagt vægt på, at de unge skulle se dette som værende noget negativt og derfor betyder dette ikke, at 11,8 % af de unge føler at det er staten som forsøger at manipulere eller påvirke dem, men i stedet at de unge mener der er herfra de har fået deres information omkring konsekvenserne ved rygning. Med underafsnit 4.1.3. in mente er det samtidigt interessant at notere sig, at hvor det ved alkohol blot var 5,7 % der mente de havde fået deres information omkring alkohol fra staten, imens det ved rygning er 11,8 %, altså en forøgelse på 6,1 procentpoint eller en stigning på 207 %. Imens indflydelsen fra TV og skolen virker relativt konstant. Det virker herudfra sandsynligt at staten er mindre usynlig når det kommer til dennes kommunikation af viden omkring cigaretter end når det omhandler informationer omkring alkohol.

Efter her at have vist hvorvidt de unge mener de får deres information fra staten, vil jeg gå videre og undersøge hvordan rygning i de unges nærmiljø gør sig gældende. Dette gør jeg ved at se hvor mange af følgende fem familiekategorier der ryger hos de unge; far, mor, bedsteforældre, søskende, andre ikke nævnte familiemedlemmer. Disse deler jeg op i tre grupper således at vi har dem der har ingen eller en af de nævnte der ryger, to eller tre af de nævnt der ryger og fire eller fem af de nævnte der ryger. Denne opdeling sætter jeg i en krydstabel sammen med videns-indikatoren (kapitel 4.2.1.). Af denne krydstabel (9, se næste side) kan der observeres en signifikant stærk negativ sammenhæng på -0,532, som viser at der sandsynligvis er

en sammenhæng imellem, at mange i nærmiljøet ryger og hverken have indfanget den gode viden eller budskabet omkring rygning.

Hvor mange af følgende(mor, far, bedsteforældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) ryger vs. Viden omkring rygning, Pct.	Antal rygere i familien af 0 til 5 mulige.		
	I eller ingen rygere i familien	2 eller 3 af de nævnte ryger.	4 eller 5 af de nævnte ryger.
Hverken indfanget den gode viden eller budskabet.	69,1	24,8	6
Indfanget enten budskabet eller den gode viden.	88,6	11,4	
N: 219	Gamma-koefficienten: -0,560		Sig: 0,000

Tabel 9: Antal rygere i familien Vs. Videns-indikator. Procenter ud fra videns-indikatoren.

Det samme gør sig reelt gældende i forhold til sammenhængen imellem antal rygere i nærmiljøet og de unges egen tilbøjelighed til rygning. Da der af tabel 10, kan observeres en stærk negativ signifikant sammenhæng der viser, at flere rygere i nærmiljøet forhøjer sandsynligheden for at de unge, selv ender med at ryge.

Hvor mange af følgende(mor, far, bedsteforældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) ryger vs. Ryge adfærd. Pct.	Antal rygere i familien af 0 til 5 mulige.		
	I eller ingen rygere i familien	2 eller 3 af de nævnte ryger.	4 eller 5 af de nævnte ryger.
Rygere	8,7	22,2	77,8
Semi-rygere	34,7	42,2	11,1
Ikke-rygere	56,6	35,6	11,1
N: 219	Gamma-koefficient: -0,560		Sig: 0,000

Tabel 10: Antal rygere i familien Vs. hvorvidt individet selv ryger, procenter ud fra rygere i familien.

Ud fra disse sammenhænge, burde staten i sit forsøg på at få unge til at stoppe med at ryge i højere grad forsøge at få flere voksne til at stoppe med at ryge. Da de overstående stærke signifikante sammenhæng viser at de unge er bedre informeret hvis færre i deres nærmiljø ryger og samtidig har de ligeledes mindre tilbøjelighed til selv at ryge hvis der ikke er mange i deres nærmiljø der ryger.

4.3. Delkonklusion

Dette afsnit vil agere afslutning på kapitel 4 og dermed besvarelsen af hovedspørgsmål 1; *hvor gode er subjekterne til, at opfange den gode viden som staten kommunikere ud*, igennem en delkonklusion på dette hovedspørgsmål-

For det første kunne der observeres forskelle imellem de to cases i forhold til hvor mange der opfangede henholdsvis den gode viden og budskabet herom. Største delen af alle de unge indfangede minimum budskabet bag (74,5 %) den gode viden omkring alkohol. Imens det ved rygning var langt færre der havde indfanget dette (32 %). Dette kan muligvis skyldes, at de to videns-indikatorer er indsamlet forskelligt og i re-

trospækt burde dette have været lavet således, at de to indikatorer var mere sammenlignelige. En alternativ forklaring kan være, at væsentlig flere af de unge har et direkte forhold til alkohol(76 %) end det er tilfældet ved fast rygning (13,9 %).

For det andet kan det observeres at unge hovedsageligt drikker når de er til fest og dermed ikke drikker synderligt i dagligdagen. Det skal dog nævnes at piger drikker væsentligt mere end drenge. Vi kan samtidigt her se en sammenhæng der viser, at jo mere viden du har indfanget des mindre drikker du, denne sammenhæng er dog mest valid hos piger, da antallet af drenge der drikker over sundhedsstyrelsens anbefalinger for både mænd og kvinder er meget lav. Men denne sammenhæng forsvinder så snart de unge er til fest, her er der ingen sammenhæng imellem viden, alkoholforbrug og hvorvidt der bliver drukket i de unges nærmiljø. I forhold til rygning viste der sig en sammenhæng imellem det at ryge, være semi-ryger og det ikke at indfange den gode viden. Dette kan alternativt skyldes at rygere og semi-rygere ikke vil acceptere den gode viden, fordi de ikke ser deres egen rygning som et problem.

For det tredje virker det umiddelbart ikke til, at de unge mener det er staten som informerer dem/prædikere til dem omkring konsekvenserne af henholdsvis alkohol (5,7 %) og rygning (11,8), selvom der er en markant forskel imellem de to cases. Hvilket kan skyldes at normen omkring rygning generelt er mere negativ ladet end normen omkring alkohol (Elmeland og Kolind, 2012). Men hvis man undersøger dette spørgsmål nærmere, kan det observeres at mange af de unge mener de får deres viden omkring konsekvenser for henholdsvis alkohol og rygning fra skolen og igennem TV'et hvilket med stor sandsynlighed betyder, at staten i følge de unge selv er med til at påvirke dem, spørgsmålet er så, hvorvidt de unge er klar over, at de bliver udsat fra indirekte statslig påvirkning? Samtidig har jeg igennem denne analysedel 1 kunnet observere klare sammenhæng imellem adfærd i de unges nærmiljø(familier) og de unges egen viden og adfærd. Det kunne observeres at jo flere familiemedlemmer der drikker, des mere ved de unge reelt omkring konsekvenserne af alkohol. Samtidigt er der en kønsmæssig adfærdsforskel i forhold til alkohol i familien, hvor meget alkohol i familien får piger til at drikke mindre får den imidlertid drenge til at drikke mere. Ved rygning er der ligeledes klare sammenhæng, disse viser at jo færre der ryger des mere viden har de unge og ligeledes jo flere der ryger i nærmiljøet jo større risici er der for, at de unge selv kommer til at ryge.

Der viser sig altså et blandet billede i forbindelse med, hvor meget af den gode viden som de unge indfanger og samtidigt også, at det i lige så høj grad som det er statens kommunikerede viden der spiller en rolle, er andre forhold som i højere grad virker til at spille ind, såsom de unges nærmiljø. Det skal dog nævnes at der er sammenhæng imellem indfanget viden og det at tilpasse sin adfærd til statens biopolitiske mål, derfor virker det ikke usandsynligt at statens kommunikation af den gode viden har en positiv indvirkning. Det virker dog umiddelbart til, at staten, for i højere grad at opnå disse biopolitiske mål, skal have påvirket

normen i hele samfundet, da den dårlige/forkerte adfærd ifølge staten, i stor stil blive påvirket af de unges nærmiljø. Samtidigt skal det nævntes at statens største udfordring i forhold til denne analysedel 1 er, hvordan man får de unge til at begrænse deres alkoholforbrug, når de er til fest.

5. Analysedel 2: Hvordan er sammenhængene imellem indfangede viden, holdninger og adfærd i forbindelse med de to cases, og føre disse til selvregulerende subjekter.

I dette kapitel vil jeg arbejde videre med undersøgelsen analyse for at besvare undersøgelsen hovedspørgsmål 2 og dennes underspørgsmål, hvilket vil føre til en besvarelse af undersøgelsens problemformulering. Dette kapitel vil, som det var tilfældet i kapitel 4, være inddelt i 3 hovedafsnit. De første to hovedafsnit vil være inddelt således at de to cases kan blive undersøgt hver for sig. I hvert af disse to hovedafsnit vil der være fire underafsnit til besvarelsen af hvert af dette hovedspørgsmåls underspørgsmål således at kapitlet følger den beskrevne fremgangsmetode i undersøgelsen operationalisering (kapitel 3.4). I det sidste hovedafsnit vil der være en opsamlende delkonklusion på dette kapitel.

5.1. Viden, holdninger og adfærds sammenhæng i forbindelse med alkohol

5.1.1. Den gode videns indvirkning på holdninger

For at undersøge hvordan indfangelsen af den gode viden spiller ind på subjekternes holdninger til alkohol, vil jeg for at kunne undersøge dette, derfor først kreere en holdnings-indikator som jeg efterfølgende vil sætte overfor videns-indikatoren for alkohol(kapitel 4.1.1). Denne holdningsindikator er blevet kreeret ud fra nedenstående fire spørgsmål hvor parenteserne (1) angiver at dem som har stemt her, har en holdning der i indikerer at de i højre grad, er tilhængere af at drikke alkohol.

Hvor enig er du i følgende udsagn? Man kan ikke have en fest uden alkohol: ☐ Meget uenig ☐ Uenig ☐ Hverken enig eller uenig ☐ Enig(I) ☐ Meget enig(I) ☐ Ved ikke.		
Man kan ikke have en fest uden alkohol?	Hverken enig eller meget enig.	Enig eller meget enig.
Valgt pct. N: 209.	75,7	24,3
A siger: At en fest oftest er sjovest hvis man drikker mere end fem genstande. B siger: At det er vigtigt at stoppe før fem genstande når man er til fest. Er du mest enig med A eller B? ☐ A (1) ☐ B ☐ ved ikke		
Sjovest at drikkere mere?	Enig (A)	Ikke enige (B og ved ikke)
Valgt pct. N: 207	48,8	50,2
Hvor enig er du i følgende? Alkohol kan have en skadelig indvirkning på dig og dine omgivelser. ☐ Meget uenig(I) ☐ Uenig(I) ☐ Hverken enig eller uenig ☐ Enig ☐ Meget enig ☐ Ved ikke.		
Alkohol kan have en skadelig virkning?	Hverken uenig eller meget uenig	Uenig eller meget uenig
Valgt pct. N: 207	11,6	88,4
Hvor enig er du i følgende? Folk der drikker fornuftigt er sjovere at være sammen med, end folk der slet ikke rører alkohol. ☐ Meget uenig ☐ Uenig ☐ Hverken enig eller uenig ☐ Enig(I) ☐ Meget enig(I) ☐ Ved ikke.		
Er folk der drikkere sjovere?	Hverken enig eller meget enig	Enig eller meget enig
Valgt pct. N:207.	62,8	37,2

Figur 9: Oversigt over kreeringen af holdningsindikatoren for alkohol. de markerede procent satser er dem som er anvendt til at vise, at respondenterne er tilhængere af alkohol.

Dette skaber en skala fra 0 af 4, hvor respondenterne i alle fire spørgsmål har tilkendegivet, at de ikke er tilhængere af alkohol, til 4 af 4 hvor respondenterne på svarene af de fire spørgsmål som antyder, at de er tilhængere af mere alkohol. Denne skala har jeg efterfølgende rekodet, således at jeg har tre grupper, en gruppe som overhovedet ikke er tilhængere af alkohol, en gruppe som er lidt tilhængere og en gruppe som er tilhængere af alkohol. Det overstående giver følgende fordeling, som kan udledes af tabel 11.

Holdninger til alkohol. N: 209.	Pct.
Ikke tilhængere af alkohol	32,1
Lidt tilhængere af alkohol	54,5
Tilhængere af alkohol	13,4

Tabel 21: Oversigt over respondenternes holdninger til alkohol.

Ved at anvende denne holdnings-indikator overfor videns-indikatoren for alkohol i en krydstabel kommer jeg frem til det relativt overraskende resultat, at der ifølge denne ikke er, en sammenhæng imellem holdninger og viden (gamma -0,034 og sig 0,811). Når jeg her skriver det er relativt overraskende skyldes det, at man fra statens side sandsynligvis arbejder ud fra den antagelse, at de via udbredelsen af viden kan påvirke subjekternes holdninger og derigennem deres adfærd. Som jeg skriver i kapitel 3.7. *"Men jeg forventer faktisk det modsatte billede, hvor holdninger i højere grad end af viden bliver formet ud fra subjekternes adfærd"*, derfor vil jeg i de følgende underafsnit arbejde videre med dette og undersøge hvad der spiller ind på holdninger og endvidere sammenhængen imellem unges adfærd og deres holdninger.

5.1.2. Hvad kan påvirke subjekternes holdninger til alkohol.

For at undersøge nærmere hvad der kan bidrage til at forklare de unges holdninger til alkohol, har jeg foretaget en korrelations analyse af en lang række variabler, den følgende tabel(12), viser hvilke variabler der kan bidrage til at forklare de unges holdninger til alkohol.

Variabel:	Hvor mange af følgende drikker ¹⁷ .	Alkohol til fest, over/under sundhedsstyrelsens anbefalinger	Køn (Dreng -> Pige)	Antal genstande om ugen (Kvindes Max)
Persons R	0,190** ¹⁸	0,286**	-0,140	0,166*
Forklaringskraft ¹⁹	3,61 %	8,18 %	1,96 %	2,76 %

Tabel 12: Oversigt over korrelations analyse.

¹⁷ Mor, far, bedsteforældre, søskende og andre ikke nævnte familiemedlemmer.

¹⁸ ** betyder signifikant til et niveau på 0,00, altså en signifikant sikkerhed interval til niveau 0,99 %. Og * betyder signifikant til et niveau på 0,05, altså en signifikant sikkerheds interval til niveau 0,95 %.

¹⁹ Forklaringskraften er udregnet ud fra person r*persons r*100 (Pallant, 2005; 127)

Først og fremmest skal det nævnes at alle disse sammenhænge er af lille styrke²⁰. Hvilket forklaringskræfterne på 1,96 % til 8,18 % ligeledes indikerer. Jeg vil dog alligevel nævne hvad disse sammenhænge indikere inden jeg går videre. Af de positive sammenhænge kan det observeres at alkohol i familien og alkoholisk adfærd over sundhedsstyrelsens anbefalinger medføre at respondenterne er mere tilhængere af alkohol ud fra holdnings-indikatoren. Af den negative sammenhæng kan det observeres at det oftest er piger der er tilhængere af alkohol. Den stærkeste af disse sammenhænge er de unges alkoholforbrug når de er til fest, denne variabel vil jeg derfor arbejde mere eksplicit med i det følgende. Af tabel 13 kan det herved udledes at der på trods af den relativt svage forklaringskraft, er en stærk sammenhæng imellem de to variabler når man undersøger gamma-koefficienten (0,493). Denne viser, at der er en signifikant stærk sammenhæng, hvilket betyder at der er en stærk sammenhæng imellem det, at være tilhænger af alkohol og det at drikke mere end sundhedsstyrelsens maksimalt anbefaler unge at drikke ved samme lejlighed/til fest.

	Drikker mindre end sundhedsstyrelsens anbefalinger. Pct.	Drikker mere end sundhedsstyrelsens anbefalinger. Pct.
Ikke tilhængere af alkohol	64,2	35,8
Lidt tilhængere af alkohol	40,4	59,6
Tilhængere af alkohol	21,4	78,6
N: 209	Gamma-koefficient: 0,493 Sig:0,000	

Tabel 13: Krydstabel imellem holdnings-indikator for alkohol og unges adfærd i forbindelse med alkohol ved samme lejlighed. Pct. Ud fra holdninger til alkohol.

Med analysen fra kapitel 5.1.1. in mente virker det derfor sandsynligt, at holdningen til alkohol i højere grad afhænger af subjekternes egentlige adfærd end deres indfangede gode viden. I det følgende vil jeg undersøge dette nærmere igennem en multiple regressions analyse af de tre variabler.

5.1.3. Sammenhængen imellem viden, holdning og adfærd i forbindelse med alkohol.

I dette underafsnit vil jeg undersøge sammenhængen imellem viden, holdninger og alkoholforbrug dybere end det var tilfældet i analysedel 1 og i den førstkomende del af dette kapitel. Efter at have fundet en relativ stærk sammenhæng imellem videns-indikatoren og de unges ugentlige alkoholforbrug samt at videns-indikatoren intet havde at sige, når det drejedes sig om de unges alkoholforbrug til fester. Samtidig med, at jeg i kapitel 5.1.3 har vist hvordan holdninger der indikere at respondenterne er tilhængere af alkohol medføre, at de drikker mere. Vil jeg i det følgende lave to multiple regressions analyser, hvor jeg undersøger alkoholforbruget om ugen og til fest overfor holdnings- og videns-indikatorerne samt variabelen omkring alkohol i familien, da der ud fra denne kunne findes stærke sammenhænge imellem denne og de

²⁰ Når jeg her og i det følgende beskriver styrken af en sammenhæng ud fra persons r , vil det være med baggrund i (Pallant, 2005; 126).

unges alkoholforbrug til hverdag. Da jeg i kapitel 4.1.2. viste, at der i forbindelse med alkohol var relativ stor forskel på piger og drenge, har jeg derfor, til den første af disse to regressions analyser valgt at lave en samlet regressions analyse imellem de unges gennemsnitlige alkoholforbrug om ugen, deres viden og holdninger omkring alkohol samt antallet af fem typer familiemedlemmer der flere gange om ugen drikker mere end to genstande. Men grundet denne forskel imellem drenge og piger, har jeg ligeledes valgt at lave regressionsanalyser baseret på køn. Det skal hertil siges, at jeg i denne undersøgelse ikke arbejder med et særligt stor datasæt og derfor bliver dette ikke bedre af, at jeg laver en opdeling af køn.

	Drenge		Piger		Samlet	
	Standardiseret koefficient	Signifikant niveau	Standardiseret koefficient	Signifikant niveau	Standardiseret koefficient	Signifikant niveau
Holdnings- indikator	0,175	0,127	0,411	0,000	0,302	0,000
Videns- indikator	0,024	0,829	0,226	0,011	0,115	0,085
Alkohol i fami- lien	0,023	0,838	-0,062	0,479	-0,026	0,701
R ²	0,032		0,228		0,102	
Justeret R ²	-0,003		0,206		0,088	
Forklaringskraft	0,3 %		20,6 %		8,8 %	
N:	86		107		209	

Tabel 14: Regresionsanalyser med gennemsnitslige antal genstande om ugen(afhængig variabel) og holdnings-indikator, videns-indikator og alkohol i familien(uafhængige variabler) lavet af tre omgange, kun med drenge, kun med piger og samlet.

Af denne tabel(14) kan der udledes en række interessante observationer. For det første kan det observeres at der generelt er stor forskel på, holdninger og videns indflydelse på de unges alkoholvaner baseret på køn. Således kan der hos drenge observeres, at holdninger har en svag indvirkning til at forklare den afhængige variabel(adfærden), imens den samme uafhængige variabel hos piger har en signifikant medium indvirkning på den afhængige variabel. I den samlede regressionsanalyse kan det ligeledes observeres at holdninger har en signifikant medium indvirkning på den afhængige variabel, men dennes indvirkning er blevet svagere end det var tilfældet blandt piger. For det andet kan det udledes at også videns-indikatoren bidrager med en svag indvirkning på den afhængige variabel, i den samlede og hos pigerne. For det tredje virker alkohol i familien ligeledes ikke til at bidrage meget til at forklare den afhængige variabel, på trods af de stærke sammenhænge vist i kapitel 4.1.3. For det fjerde og sidste, kan jeg ved at observere forklaringskraften($R^2 \cdot 100$), vise at de tre valgte uafhængige variabler samlet kan bidrage til at forklare 8,8 % af de

unges gennemsnitlige alkohol forbrug om ugen, endvidere kan jeg ved at observere det samme for piger, forklare 20,6 % af den afhængige variabel ud fra disse uafhængige variabler.

Efter at have set på sammenhænge imellem viden, holdninger, alkohol i familien og de unges adfærd i forbindelse med gennemsnitlige alkohol forbrug om ugen, vil jeg i det følgende undersøge de samme uafhængige variabler overfor de unges alkoholforbrug til fester. Denne regressionsanalyse vil ikke være køns opdelt, da jeg i forbindelse med analysedel 1, fandt frem til, at der ikke var en kønsmæssig sammenhæng ved alkohol til fest.

	Standardiserede koefficient.	Signifikansniveau.
Holdnings-indikator	0,392	0,000
Videns-indikator	0,066	0,297
Alkohol i familien	0,098	0,131
R ²	0,181	
Justeret R ²	0,169	
Forklaringskraft.	16,9 %	
N:	209	

Tabel 15: Regressionsanalyse af holdnings-indikator, videns-indikator, alkohol og familien(uafhængige variabler) og alkohol til fest(afhængig variabel).

Det billede som tegner sig ved at observere tabel(15) minder meget om det, der kan udledes af tabel(14). Da det ligeledes her er holdnings-indikatoren som markerer sig med en signifikant medium indvirkning på den afhængige variabel. Samtidig kan det ligeledes observeres at hverken viden eller alkohol i familien har den store indvirkning på de unges alkoholforbrug, når de er til fest. Dog skal det her nævnes at tabel 15 har en stærkere forklaring kræft end det var tilfældet i den samlede tabel 14.

Herudfra virker det altså sandsynligt at viden reelt ikke har den store indvirkning på de unges adfærd i forhold til alkohol, når det drejer sig omkring alkohol til fest, imens den gode viden har en svag indvirkning på de unges ugentlige alkohol forbrug. Derimod virker det sandsynligt at holdninger er med til at påvirke de unges adfærd, eller omvendt at de unges adfærd er med til at påvirke de unges holdninger omkring alkohol. I det følgende afsnit vil jeg undersøge i hvilken grad andelen af unge der ikke drikker synderligt, skyldes en selvregulerende effekt.

5.1.4. Bliver der skabt selvregulerende subjekter i forbindelse med alkohol forbrug.

I den fortløbende del af dette kapitel og kapitel 4 har jeg sandsynliggjort at viden ikke har den store indvirkning på de unges adfærd, i forbindelse med alkohol når det drejser sig om alkohol til fest. Samtidigt har

jeg vist, at der er en sammenhæng imellem holdninger og adfærd, både til fest og i gennemsnit om ugen. I dette underafsnit vil jeg arbejde videre ud fra den selvregulering Foucault argumentere for (Kapitel 2). Dette vil jeg gøre ved at undersøge adfærd ud fra fire processer. Den første er, at subjekterne finder noget vigtigt enten at gøre eller ikke at gøre, altså deres holdninger til en given problemstilling. For det andet at subjekterne ser deres egen indsats som værende vigtigt. For det tredje at subjekterne mobilisere vilje til, at gøre noget særligt, eller undlade at gøre noget, for eksempel at undlade at drikke og for det fjerde at subjekterne oplever noget produktivt som gør, at de føler sig mægtiggjort ud fra deres valgte adfærd. Herudfra kan jeg undersøge hvorvidt staten igennem påvirkning af holdninger og normer i samfundet kan bidrage til at subjekterne er selvregulerende overfor den biopolitiske problemstilling staten forsøget at påvirke.

Dette vil jeg gøre igennem to faser, først vil jeg lave en analyse af gamma-koefficienter imellem adfærd i forbindelse med alkohol til fest og gennemsnitligt forbrug om ugen. For det andet vil jeg lave to multipel regressions analyse med baggrund i alkohol til fest og gennemsnitligt forbrug om ugen (afhængig variabel) med de fire overnævnte processer. Før jeg begynder dette analyse arbejde, vil jeg først præsentere hvordan de fire processer er blevet kreeret. Nedenstående tekstboks viser en oversigt over dette. Den første proces er holdnings-indikatoren som blev udarbejdet i kapitel 5.1.1. hvor ud fra det kan observeres hvorledes respondenterne finder noget vigtigt(rigtigt) eller forkert. Den anden proces bliver denne skabt ud fra en sammenlægning af to variabler, parenteserne (1) indikere hvilke svarkategorier der resultere i, at respondenterne ser deres egen indsats som værende vigtigt. Den tredje proces er udarbejdet ud fra en rekodning af et spørgsmål hvor parenteserne (1) viser at respondenterne mobilisere vilje mod en specifik adfærd, i dette tilfælde, at begrænse sit alkoholforbrug. I den fjerde og sidste proces, bliver de to spørgsmåls værdier lagt sammen, værdierne er noteret med henholdsvis(-1)(1) og (0), hvilket giver en skal fra -6 til 8, disse har jeg efterfølgende rekodet til to kategorier hvor den ene(1-8) viser at respondenterne hovedsageligt oplever noget produktivt, ved ikke at drikke, eller i hvert fald begrænse sit forbrug, således at deres beslutning bliver mægtiggjort. Modsat viser den anden kategori(-6-0) at respondenterne ikke oplever noget produktivt, da disse i højere grad oplever noget produktiv ved at bibeholde eller forøge sit alkoholforbrug. Dette fører til en fordeling hvor henholdsvis 53 procent føler noget produktivt ved at undlade at drikke, imens 47 procent føler noget produktivt ved at drikke.

I det følgende vil jeg først lave analyserne for gennemsnitligt alkohol om ugen og efterfølgende lave analyserne vedrørende alkohol til fest (se næste side).

- 1) At subjekterne finder noget vigtigt eller forkert, kan udledes af holdnings-indikatoren som blev udarbejdet i kapitel 5.1.1.
- 2) Subjekterne finder deres egen indsats som værende vigtigt.

Hvor vigtigt ser du din egen rolle, i forhold til ikke at få et alkoholproblem?

☐ Ikke særlig vigtig ☐ Ikke vigtig ☐ Vigtig(1) ☐ Meget vigtig(1) ☐ Ved ikke

N: 204	Valgt pct.
Vigtig eller meget vigtig	61,8

Når du drikke, overvejer du så følgerne af hvilke type alkohol du drikker?

☐ Ja(1) ☐ Delvist(1) ☐ Nej ☐ Ved ikke ☐ Jeg drikker ikke(1)

N: 204	Valgt pct.
Ja eller delvist	55,9

- 3) Subjekterne mobiliserer vilje til at have en specifik adfærd.

Hvor enig er du i det følgende? Det er vigtigt, at man begrænser sit alkoholforbrug, hvis man vil leve et sundere liv.

☐ Meget uenig ☐ Uenig ☐ Hverken enig eller uenig ☐ Enig(1) ☐ Meget enig(1) ☐ Ved ikke.

	Valgt pct.
Enig eller meget enig.	73,5

- 4) Subjekterne oplever noget produktivt som medføre de bibeholder denne specifikke adfærd.

Hvad mener du er eller ville være fordelene ved at begrænse dit alkoholforbrug?(sæt gerne flere kryds)

- ☐ Der er intet fristende ved, at begrænse sit forbrug af alkohol (0) ☐ Bedre kondition(1)
- ☐ Vægttab (1) ☐ Spare penge på køb af alkohol (1) ☐ Ingen tømmermænd (1) ☐ Undgår at blive fuld(1)
- ☐ Undgå at udsætte kroppen for skadelige effekter (1) ☐ Andet (1) ☐ Ved ikke (0)

N: 216	Valgt pct.
Der er intet fristende ved, at begrænse sit forbrug af alkohol.	1,9
Bedre kondition.	50
Vægttab.	35,2
Spare penge på køb af alkohol.	56
Ingen tømmermænd.	51,4
Undgå at blive fuld.	18,5
Undgå at udsætte kroppen for skadelige effekter.	53,2
Andet.	1,4
Ved ikke.	7,4

Ser du nogen af de følgende ting, som værende fristende ved at drikke alkohol? (sæt gerne flere kryds)

- ☐ Nej, der er intet fristende ved at drikke alkohol (1) ☐ Socialt og sjov samvær med venner(-1)
- ☐ Rart at være fuld(-1) ☐ Nemmere at møde nye mennesker, særligt af det modsatte køn (-1)
- ☐ Det er ubekymrende (-1) ☐ Man kan glemme (-1) ☐ Andet(-1) ☐ Ved ikke(0)

N: 216	Valgt pct.
Der er intet fristende ved at drikke alkohol	10,2
Socialt og sjov samvær med venner	67,2
Rart at være fuld	28,7
Nemmere at møde mennesker, særligt af modsatte køn	43,1
Det er ubekymrende	25
Man kan glemme	16,7
Andet	0,9
Ved ikke	9,3

Figur 10: Oversigt over spørgsmål og besvarelserne af disse i forbindelse med selvregulerende subjekter.

Af tabel 16(se næste side) kan vi ud fra gamma-koefficienten observere at der er forskellige sammenhænge imellem alle fire selvregulerings processer og respondenternes gennemsnitlige alkoholforbrug. Sammenhængenes styrke varierer fra en svag negativ sammenhæng med respondenternes mobiliserede vilje(-0,154) til den stærke negative sammenhæng med at respondenterne finder noget rigtigt(vigtigt) eller forkert. At sammenhængende er negativt afhængende af den måde hvorpå de forskellige kategorier er blevet værdisat. Når den afhængige variabel er værdisat således, at jo mere man gennemsnitligt drikker om ugen des højere værdier, betyder de negative fortegn, at når man drikker mere, går man samtidigt ned på værdierne på de uafhængige variabler.

I forbindelse med, at respondenterne finder noget vigtigt, betyder den signifikant stærke sammenhæng at jo mere respondenterne drikker i gennemsnit om ugen des mere pro-alkohol er de. Modsat vil dette altså sige at jo mindre respondenterne i gennemsnit drikker om ugen des mindre tilhænger er respondenterne af alkohol. Herudfra opstår den første antydning af selvregulering, da det tyder på, at holdninger bidrager stærkt til at påvirke adfærden. Med en mere moderat styrke sammenhæng kan man ud fra respondenternes egen indsats se, at jo mere de drikker des mindre vægt ligger de på egen indsats. Modsat tillægger dem som drikker mindre, altså mere vægt på deres egen indsats, dermed får vi endnu en antydning af, at der kan være tale om selvregulering. Når vi endvidere ser på respondenternes mobiliseret vilje og at respondenterne oplever noget som værende produktivt kan vi observere det samme billede, med henholdsvis svag styrke og signifikant moderat styrke sammenhæng, disse viser at jo mere man drikker, des mindre vilje mobilisere man og samtidigt oplever man heller ikke noget produktivt ved at undlade en specifik adfærd. Dette betyder modsat, at jo mindre man i gennemsnit drikker om ugen des mere vilje mobilisere man og des mere produktivitet oplever man ved sit valg. Ud fra disse fire variabler, virker det derfor sandsynligt at der er en form for selvregulerende effekt, men at denne langt fra har fundet vej til alle respondenterne.

Gennemsnitslig alkoholforbrug i hverdag.	Krydstabel			Regressions analyse		
	Gamma-koefficient	Signifikansniveau	N:	Standardiseret beta	Signifikansniveau	N:
Finder noget vigtigt/forkert.	-0,470	0,000	209	-0,250	0,001	204
Egen indsats.	-0,218	0,088	204	-0,121	0,075	204
Mobilisere vilje.	-0,154	0,206	204	0,035	0,62	204
Oplever noget som værende produktivt.	-0,261	0,008	229	-0,119	0,102	204
R ²				0,118		
Justeret R ²				0,100		
Forklaringskræft				10 %		

Tabel 16: Regressionsanalyse og oversigt over krydstabeller imellem variablerne; gennemsnitligt alkoholforbrug i hverdag (afhængig variabel) og finder noget vigtigt/forkert, egen indsats, mobilisere vilje og oplever noget som værende produktivt (uafhængige variabel)

Afslutningsvis kan vi ud fra regressionsanalysen, med undtagelsen af den mobiliserede vilje, se nogenlunde de samme antydninger som ved krydstabellerne. Samtidigt viser regressionsanalysen at vi ud fra disse fire uafhængige variabler kan forklare 10 % af respondenternes gennemsnitlige alkohol forbrug i hverdag (afhængig variabel).

Tabel 17 er kreeret på samme måde som det var tilfældet med figur 16, med den ændring, at jeg i 17 undersøger hvorvidt de unge er selvregulerende i forbindelse med deres alkoholforbrug til fest, i stedet for deres gennemsnitlige forbrug om ugen, som det var tilfældet i 16.

Alkohol til fest.	Krydstabel			Regressions analyse		
	Gamma-koefficient	Signifikansniveau	N:	Standardiseret beta	Signifikansniveau	N:
Finder noget vigtigt/forkert.	-0,466	0,000	209	-0,330	0,000	204
Egen indsats.	-0,184	0,017	204	-0,058	0,366	204
Mobilisere vilje	-0,354	0,000	204	-0,188	0,005	204
Oplever noget som værende produktivt	-0,185	0,029	229	-0,086	0,210	204
R ²				0,215		
Justeret R ²				0,199		
Forklaringskræft				19,9 %		

Tabel 17: Regressionsanalyse og oversigt over krydstabeller imellem variablerne; Antal alkoholiske genstande til fest (afhængig variabel) og finder noget vigtigt/forkert, egen indsats, mobilisere vilje og oplever noget som værende produktivt (uafhængige variabler).

Resultaterne af tabel 17, minder i høj grad om resultaterne i tabel 16, hvilket ikke er underligt da begge omhandler alkoholforbrug. Men grundet dette, vil jeg ikke som det var tilfældet i beskrivelsen af tabel 16 gennemgå tabel 17 slavisk. I stedet vil jeg her fremhæve den mest centrale, samt hvad der adskiller de to tabeller.

At respondenterne finder noget vigtigt eller forkert er igen den klart stærkeste sammenhæng med deres alkoholforbrug. Men i forbindelse med alkohol til fest kan der observeres at mobiliseret vilje har en langt stærkere sammenhæng end det var tilfældet i tabel 16(fra -0,154 til -0,354). Imens egen indsats og at opleve noget som værende produktivt er blevet svagere. Samtidig skal det her nævnes at resultaterne af tabel 17 er bedre, ud fra signifikansniveauet end det var tilfældet i tabel 16. Som det ligeledes var tilfældet i tabel 16 kan det ud fra tabel 17 antydes, at de elementer som Foucault(kapitel 3) beskriver som værende nødvendige for at skabe selvregulerende subjekter alle viser sammenhænge som indikerer, at mere af disse elementer resultere i mindre alkoholforbrug. Derfor virker det herud fra sandsynligt, at der eksistere en selvregulering i forhold til de unges alkohol forbrug, hvilket vil betyde at staten reelt har mulighed for at påvirke dennes subjekters forbrug.

Ud fra regressionsanalyse delen af tabel 17, kan jeg på samme måde som det var tilfældet i tabel 16, observeres de samme indvirkning som det var tilfældet i krydstabellerne samt at disse fire til sammen kan forklare 19,9 % af respondenternes alkoholforbrug til fest.

Afslutningsvis har jeg undersøgt hvor stor en del af respondenterne som reelt har været selvregulerende, det har jeg gjort ved at ligge de fire selvregulerings processer sammen og antaget at, hvis respondenter i 3 eller 4 af processerne har haft karakter af at være selvregulerende så må denne respondent antages at have karakter af, at være selvregulerende.

N: 230	Valgt Pct.
Selvregulerende	41,3 %

Tabel 18: antal selvregulerende respondenter i forbindelse med alkohol.

Efter at have undersøgt forholdet imellem viden, holdninger og adfærd samt hvorvidt disse føre til selvregulering af respondenterne i forbindelse med alkoholforbrug, vil jeg for at efterprøve selvreguleringsprocesserne se dem overfor respondenternes adfærd, for derved at undersøge hvorvidt disse processer reelt har indflydelse på adfærd.

	Gamma-koefficient	Signifikans-niveau	N
Alkohol til fest. Over/under 5 genstande.	-0,445	0,000	229
Gennemsnitlig alkohol om ugen. Over/under 7 genstande.	-0,535	0,017	229

Tabel 19: Antal selvregulerende respondenter i gamma-koefficients analyse overfor de unges alkohol til fest og gennemsnitslige

Af tabel 19, kan der udledes stærke signifikante gamma-koefficienter imellem adfærd og selvreguleringsprocesserne. Disse viser at jo mere selvreguleret respondenterne er i forhold til de fire processer, des mindre drikker respondenterne. Derfor virker det ikke usandsynligt, at disse processer bidrager til at respondenterne er selvregulerende.

Efter at have undersøgt forholdet imellem viden, holdninger og adfærd samt hvorvidt der sker selvregulering blandt respondenterne i forbindelse med alkohol vil jeg i det fælgende afsnit 5.2. undersøge de samme forhold i forbindelse med rygning, for afslutningsvis i afsnit 5.3. at kunne opsummere på kapitlets samlede resultater og diskutere dem yderligere i kapitel 6.

5.2. Viden, holdninger og adfærds sammenhæng i forbindelse med rygning.

Dette afsnit og dennes underafsnit vil følge samme fremgangsmåde som det var tilfældet i kapitel 5.1. hvor jeg vil undersøge hovedspørgsmål to og dennes underspørgsmål ud fra casen rygning i stedet for alkohol. For efterfølgende at kunne påvise eventuelle forskelle imellem de to typer.

5.2.1. Den gode videns indvirkning holdninger i forbindelse med rygning.

Som det var tilfældet i kapitel 5.1.1. har jeg kreeret en holdnings-indikator for at undersøge sammenhængen imellem viden og holdninger og endvidere adfærd. Dette har jeg gjort igennem en sammenlægning af fire variabler(se figur 11) hvor hver svarmulighed har fået en positiv eller negativ værdi(se parenteserne) efterfølgende er disse værdier lagt sammen, hvor en samlet negativ værdi vil betyde at respondenterne hovedsageligt er imod rygning imens en ikke negativ værdi vil betyde, at respondenterne ikke ligefrem er imod rygning.

A siger: Rygning er generelt skadeligt og kan medføre kræft. B siger: Rygning kan ofte medføre sygdomme, men mange rygere bliver ikke ramt. Er du mest enig med A eller B?		
☐ A(-) ☐ B(+) ☐ ved ikke(+)		
N:211	Imod rygning(A)	Ikke i mod rygning(B/ved ikke)
Valgt pct.	77,3	22,7
A siger: At han kun ryger til fester og derfor er rygning ikke noget problem. B siger: At rygning er skadeligt uanset omfang, og derfor heller ikke er i orden til fester. Er du mest enig med A eller B?		
☐ A(+) ☐ B(-) ☐ Ved ikke(+)		
N:211	Imod rygning(B)	Ikke i mod rygning(A/ved ikke)
Valgt pct.	67,8	32,2
Hvor enig er du i følgende udsagn? Rygere er sjovere at være sammen med end ikke-rygere.		
☐ Meget uenig(-) ☐ Uenig(-) ☐ Hverken enig eller uenig(+) ☐ Enig(+) ☐ Meget enig(+) ☐ Ved ikke(+).		
N:209	Imod rygning(uenig, meget uenig)	Ikke i mod rygning(de resterende)
Valgt pct.	68,9	21,1
Hvor enig er du i følgende udsagn? Rygning er usundt for rygeren og dennes omgivelser, derfor burde det begrænses		
☐ Meget uenig(+) ☐ Uenig(+) ☐ Hverken enig eller uenig(+) ☐ Enig(-) ☐ Meget enig(-) ☐ Ved ikke(+).		
N:209	Imod rygning(enig, meget enig)	Ikke i mod rygning(de resterende)
Valgt pct.	68,9	21,1

Figur 11: Oversigt over variabler anvendt til holdnings-indikatoren samt hvorledes respondenterne har svaret til disse variabler.

Denne opdeling af respondenter giver følgende inddeling.

Holdnings-indikator for rygning, N: 211	Valgt pct.
Hovedsageligt imod rygning.	66,4
Ikke ligefrem imod rygning.	33,6

Tabel 20: Holdnings-indikator for rygning, udarbejdet på baggrund af figur 11.

Ud fra tabel 20, kan det således observeres at størstedelen(66,4 %) hovedsageligt er imod rygning. I kapitel 4.2.1. analyserede jeg mig frem til at relativt få(32 %) af respondenterne havde indfanget den gode viden eller budskabet bag. For at arbejde videre med kapitlets hovedspørgsmål, vil jeg her undersøge sammenhænge imellem indfangelsen af den gode viden eller budskabet og respondenternes holdninger til rygning.

	Hverken indfanget budskabet eller den gode viden.	Indfanget enten budskabet eller den gode viden.
Hovedsageligt imod rygning	59,7	80,6
Ikke ligefrem imod rygning	40,3	19,4
N: 211	Gamma-koefficient: -0,474	Sig: 0,001

Tabel 21: Krydstabel imellem videns- og holdningsindikatoren, med procent ud fra videns-indikatoren.

Af denne krydstabel(21) kan det udledes at langt størstedelen af de respondenter der har indfanget enten budskabet eller den gode viden hovedsageligt er imod rygning. Det skal hertil nævnes, at der som vist overfor(tabel 20) er klart flest der hovedsageligt er imod rygning. Derfor har jeg valgt at undersøge sammenhænge ud fra videns-indikatoren, heraf kan der observeres en relativ klar forskel imellem det at have indfanget enten budskabet eller den gode viden og det ikke at have indfanget dette. Da der er 61,2(80,6 -19,4) procentpoints forskel imellem holdninger for dem der har indfanget budskabet eller den gode viden, imens den samme forskel kun er på 19,4(59,7-40,3) procentpoint i forhold til dem som hverken har indfanget budskabet eller den gode viden omkring rygning. Ud fra dette og den signifikante stærke gamma koefficient på -0,474 tyder det på, at relativ klar sammenhæng imellem det hovedsageligt at være imod rygning og det at have indfanget budskabet eller den gode viden omkring rygning.

Efter her at have vist en sammenhæng imellem viden og holdninger i forbindelse med rygning, vil jeg nu undersøge hvad der ellers kan have indflydelse på respondenternes holdninger.

5.2.2. Hvad kan udover viden påvirke subjekternes holdninger til rygning.

For at arbejde videre med, hvad der kan have indflydelse på respondenternes holdninger til rygning har jeg foretaget en korrelations analyse, af en lang række variabler fra mit datasæt, de korrelationer som viste en interessant sammenhæng kan observeres i tabel 22.

	Videns-indikator	Kombineret rygning	Mors højeste uddannelsesniveau	Hvor mange af følgende ryger
Persons R.	-0,206** (N:211)	-0,253** (N:208)	0,191** (N:158)	0,040(211)
Forklaringskraft. Pct.	4,26	6,4	3,6	0,16

Tabel 22: korrelations analyse imellem holdnings-indikator og en lang række variabler, af disse viser videns-indikatoren, kombineret rygning, hvor mange af følgende ryger(mor, far, bedsteforældre, søskende og andet familie) og mors højeste uddannelsesniveau at vise en sammenhæng.

Det mest interessante ved korrelationen er, at der heraf kan udledes signifikante sammenhænge imellem holdninger, viden og adfærd. Således virker det altså ganske relevant at arbejde videre med i det efterfølgende, på trods af, at sammenhænge er svage. Derud over kan der observeres en positiv svag sammenhæng imellem respondentens mors højeste uddannelses niveau og dennes holdning imod cigaretter. Således at bedre uddannede mødre i højere grad får der børn til at have mere negativt ladede holdninger til cigaretter. Dette er dog baseret på en svag sammenhæng, så jeg vil herud fra ikke antage, at dette altid er tilfældet. Den fjerde og sidste viste korrelation, viser at der ingen sammenhæng er imellem holdninger til rygning og andelen der ryger i respondentens nærmiljø, hvilket er overraskende på baggrund af kapitel 4.2.3. hvori jeg fandt frem til, at rygning i nærmiljøet påvirker respondenternes adfærd, derfor ville jeg umiddelbart antage, at det samme var tilfældet med holdninger, men ud fra denne korrelation tyder det ikke på, at det er tilfældet.

Som det fremgik af tabellen(22), er de bedste sammenhænge i korrelationen viden og adfærd, viden har jeg allerede behandlet i kapitel 5.2.1. derfor vil jeg i det følgende se nærmere på holdninger overfor adfærd. Inden jeg går videre og ser på det samlede resultat i form af en regressions analyse.

Holdninger/adfærd i Pct.	Rygere	Semi-rygere	Ikke rygere
Hovedsageligt imod rygning	43,3	61,6	77,1
Ikke ligefrem imod rygning	56,7	38,4	34,8
N: 208	Gamma- koefficient:-0,430		Sig:0,000

Tabel 23: krydstabel imellem holdninger til rygning og adfærd. Procenter ud fra adfærd.

Før jeg begynder at analyser på tabel 21, vil jeg først samle op, på en antagelse jeg præsenterede i kapitel 4.2.2. her skrev jeg *"Samtidigt bygger denne opdeling imellem semi-rygere og ikke rygere på en antagelse fra mig, om at semi-rygere ikke er ligeså negativt indstillede overfor rygning som ikke rygere er."* Ud fra tabel 23, virker denne antagelse sandsynlig, da man i tabellen kan se en relativ klar forskel i holdninger både fra rygere til semi-rygere og ligeledes imellem semi-rygere og ikke rygere. Af tabellen kan det altså udledes at der er en stærk sammenhæng(gamma-koefficient -0,430) imellem det ikke ligefrem at være imod rygning og selv være ryger, på samme måde som størstedelen af de respondenter som er ikke rygere hovedsageligt er imod rygning. Derfor virker det sandsynligt at holdninger på samme måde som det var tilfældet med viden, har indvirkning på respondenternes adfærd. Det skal hertil dog nævnes at sammenhængen imellem adfærd og holdninger er væsentligt stærkere end sammenhængen imellem adfærd og viden. I det følgende vil jeg arbejde videre med disse tre variabler for at undersøge, hvor meget blandt andet viden og holdninger kan bidrage til at forklare de unges adfærd.

5.2.3. Sammenhæng imellem viden, holdninger og adfærd i forbindelse med rygning.

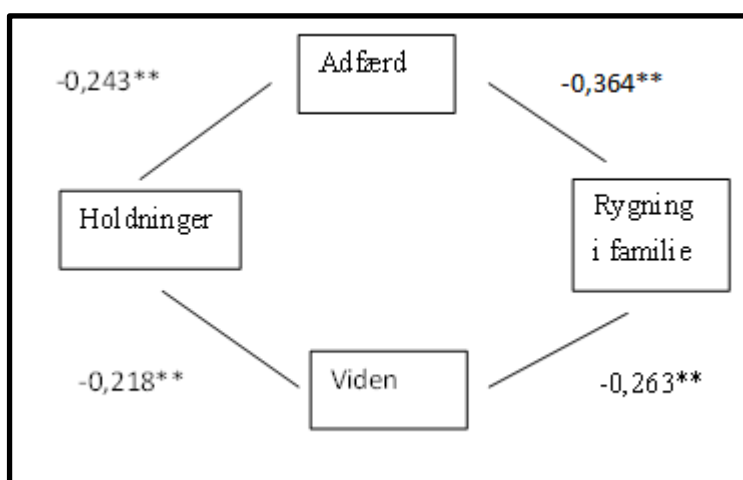
I dette afsnit vil jeg igennem en regressionsanalyse undersøge hvor meget af de unges ryge adfærd jeg kan forklare. Dette vil jeg gøre ud fra variablerne holdnings- og videns-indikatoren samt antal rygere i familien, da det ud fra kapitel 4.2.3. virker sandsynligt at rygning i de unges nærmiljø spiller en stor rolle i forhold til deres adfærd.

Ryge adfærd	Standardiseret beta	Signifikant niveau
Holdnings-indikator	-0,243	0,000
Videns-indikator	-0,0689	0,299
Antal rygere i familien	-0,364	0,000
R ²	0,189	
Justeret R ²	0,177	
Forklaringskraft	17,7 %	
N:	208	

Tabel 24: Regressions analyse imellem ryge adfærd (afhængig variabel) og, antal rygere i familien, holdnings- og videns-indikatoren.

Som det fremgår af tabel 24, kan jeg ud fra disse tre variabler forklare 17,8 % af de unges adfærd i forbindelse med rygning. Hvilket vil sige at disse variabler virker bedre til at forklare de unges rygeadfærd end de unges alkoholadfærd, med undtagelse af isolerede piger. Af tabellen kan det udledes at den stærkeste forklaring kan findes hos variabelen, antal rygere i familien, da vi her kan observere en medium *persons r* styrke, imens jeg ved holdnings-indikatoren kan se en svag styrke og ved videns-indikatoren ikke kan observere nogen umiddelbar styrke. Da jeg i kapitel 5.2.1. fandt, at viden har indflydelse på holdninger, har jeg gentaget overstående regressionsanalyse med viden som den afhængige variabel, for at undersøge hvilken indirekte virkning, den gode viden kan have på adfærd, resultaterne af denne regressionsanalyse er opstillet i figur 12.

Herudfra virke det altså sandsynligt, at det hovedsageligt er respondenternes holdninger og hvad de oplever i deres nærmiljø som spiller direkte ind på, hvorvidt respondenter ryger. Det skal dog hertil nævnes at der ud fra korrelationsanalysen(tabel 12, i kapitel 5.1.2) ingen sammenhæng er imellem rygning i familien og holdnings-indikatoren, men på trods af dette påvirke de to variabler alligevel de unges adfærd uafhængigt af hinanden. Som det kan udledes af

Figur 12: oversigt over to regressions analyser, først den viste regressions analyse i tabel 23, og efterfølgende en regressionsanalyse for at undersøge videns indirekte viden på adfærd.

figur 12, har den gode viden samtidig en indirekte virkning på både holdninger og rygning i familien, derfor virker det sandsynligt, at viden på trods af sin manglende direkte indflydelse, reelt er med til at påvirke de unges adfærd indirekte. I det følgende vil jeg undersøge disse fænomener nærmere, ved at undersøge hvorvidt der finder selvregulering sted blandt respondenterne.

5.2.4. Bliver unge selvregulerende overfor rygning?

I det fortløbende afsnit har jeg fundet frem til, at der er sammenhænge i mellem henholdsvis holdninger og viden, holdninger og rygning samt at adfærd hovedsageligt direkte bliver påvirket af holdninger og rygning i familien, imens den gode viden har en indirekte indflydelse på adfærd, da den blandt andet er med til at forme respondenternes holdninger.

Dette underafsnit vil hovedsageligt følge den samme fremgangsmåde som det var tilfældet i kapitel 5.1.4. jeg vil derfor ikke forklare denne dybere, end at jeg her vil undersøge hvorvidt de unge er selv-regulerende overfor rygning samt forklare, hvordan jeg har rekodet de fire selvregulerings processer.

På næste side findes en oversigt over hvilke spørgsmål samt besvarelsener af disse, jeg har anvendt til at lave disse fire selvregulerings processer til variabler. Hvilke jeg i det følgende vil analysere igennem en gamma-koefficients analyse og en regressions-analyse.

Den første proces, hvorvidt respondenterne finder noget vigtigt, er allerede kreeret i kapitel 5.2.1. da den er den tidligere omtalte holdnings-indikator for rygning. Hvor vigtig respondentens egen indsats er i forbindelse med rygning er den anden proces, hvori jeg har sammenlagt tre svar muligheder, dem markeret med parenteserne(1), som tilsammen viser at respondenterne enten syntes sin egen indsats er vigtig, eller at respondenterne allerede har taget et valg og er bevidst om dette valg. Den tredje proces, viser dem som mobiliserer vilje til ikke at ryge, igen er disse markeret med parenteserne(1). Den fjerde og sidste proces, kræver lidt mere forklaring. Her har jeg for at undersøge hvorvidt respondenterne oplever noget produktivt ved enten at ryge eller ved at undlade at ryge. Dette har jeg gjort ved at opstillet en række muligheder hvor de har kunnet kryds så mange svarmuligheder af, som de mente var relevante. Af disse svarmuligheder har jeg lavet en rekodning, således at mulighederne som tilkendegiver respondenterne oplever noget produktivt ved rygning får værdien og parentes(-1) imens de modsatte muligheder som tilkendegiver at respondenterne oplever noget produktivt ved ikke at ryge får værdien og parentes(1). Afslutningsvis bliver disse tilkendegivelser langt samme, hvor efter det kan observeres at dem som ligger med en negativ værdi finder det mest produktivt at ryge, imens respondenterne med en positiv værdi finder det mest produktivt ikke at ryge. Ved at gøre dette, kommer jeg frem til, at 81,1 % oplever noget produktivt ved at undlade at ryge, imens de resterende 18,9 % ikke oplever noget produktivt ved ikke at ryge. Det vil altså sige en forskel på

62,2 procentpoint. Til sammenligning fandt jeg i kapitel 5.1.4. at der kun var en forskel på 6 procentpoint i forbindelse med alkohol, hvilket tyder på, at respondenterne generelt har et mere negativt forhold til cigaretter end alkohol.

- 1) At subjekterne finder noget vigtigt eller forkert, kan udledes af holdnings-indikatoren som blev udarbejdet i kapitel 5.2.1.
- 2) Subjekterne finder deres egen indsats som værende vigtigt.

Hvor enig er du i følgende udsagn? Det er vigtigt at gøre en indsats, for ikke at komme til at ryge og ligeledes er det vigtigt, at gøre en indsats hvis man gerne vil stoppe med at ryge.

- ☐ Meget uenig
 ☐ Uenig
 ☐ Hverken enig eller uenig
 ☐ Enig(I)
 ☐ Meget enig(I)
- ☐ Jeg overvejer slet ikke rygning(I)
 ☐ Ved ikke

N: 205	Valgt pct.
Egen indsats som værende vigtig (enig, meget enig, jeg overvejer slet ikke rygning)	83(28,3)

- 3) Subjekterne mobiliserer vilje til at have en specifik adfærd.

Hvor enig er du i det følgende? Hvis man vil leve længe er det vigtigt at holde sig fra cigaretterne.

- ☐ Meget uenig
 ☐ Uenig
 ☐ Hverken enig eller uenig
 ☐ Enig(I)
 ☐ Meget enig(I)
 ☐ Ved ikke.

N: 204	Valgt pct.
Mobilisere viden (enig, meget enig)	68,6

- 4) Subjekterne oplever noget produktivt som medføre de bibeholder denne specifikke adfærd.

Hvorfor vælger du ikke at ryge, eller hvad ville fordele være ved ikke at ryge?(sæt gerne flere kryds)

- ☐ Bedre kondition(I)
 ☐ Spare penge på cigaretter(I)
 ☐ Undgår at udsætte kroppen for skadelige effekter (I)
- ☐ Dårlig ånde (I)
☐ Misfarvning af tænder og negle(I)
☐ Jeg ser ikke fordele ved at undlade at ryge(-I)
☐ Ved ikke

Hvad er produktivt ved at undlade at ryge? N: 217	Valgt pct.
Bedre kondition	69,6
Spare penge på cigaretter	75,6
Undgår at udsætte kroppen for skadelige effekter	72,5
Dårlig ånde	51,2
Misfarvning af tænder og negle	62,8
Jeg ser ingen fordele ved at undlade at ryge	1,8
Ved ikke	4,6

Ser der nogen af de følgende ting, som værende fristende ved rygning?(sæt gerne flere kryds)

- ☐ Nej, der er intet fristende ved rygning(I)
 ☐ Endorfin tilfredsstillelse(-I)
 ☐ Rygning er socialt fremmende(-I)
- ☐ Rygning er afstressende(-I)
 ☐ Der er noget udefinerbart fristende ved rygning(-I)
- ☐ Det får dig til at virke sej(-I)
☐ Andet(-I)
☐ Ved ikke

Hvad er produktivt ved at ryge? N: 217	Valgt pct.
Endorfin tilfredsstillelse	6
Rygning er socialt fremmende	10,1
Rygning er afstressende	23
Der er noget udefinerbart fristende ved rygning	8,8
Det får dig til at virke sej	4,1
Andet	1,4
Nej, der er intet fristende ved rygning	44,7
Ved ikke	12,9

Figur13: Oversigt over spørgsmål og besvarelserne af disse i forbindelse med selvregulerende subjekter.

Af tabel 25, kan det udledes at der er sammenhæng imellem respondenternes ryge adfærd og de fire selvreguleringsprocesser, dog i forskellige styrker. Den første proces viser igennem en stærk signifikant negativ gamma-koefficient at, der er sammenhæng imellem det ikke at finde rygning forkert og det at ryge, hvilket selvfølgelig syntes naturligt. Modsat vil det sige, at der er en sammenhæng imellem det at syntes rygning er en forkert adfærd og det ikke at ryge. I den anden proces, kan jeg observere en relativ svag gamma-koefficient der viser at jo mere man finder sin egen indsats i forhold til at stoppe med at ryge som værende vigtig, des mindre ryger man. Af den tredje proces kan der observeres en stærk signifikant gamma-koefficient som viser at det at mobilisere vilje til ikke at ryge i højere grad fører til at respondenterne ikke ryger og afslutningsvis viser den fjerde proces, den stærkeste signifikante gamma-koefficient som viser, at hvis respondenterne finder det produktivt ikke at ryge, ryger vedkommende i mindre grad. Herudfra virker det sandsynlig, at der foregår selvregulering blandt respondenterne. Derfor skal staten herudfra forsøge at påvirke disse fire processer, hvis den gerne vil opnå yderligere positive biopolitiske resultater. For eksempel viste figur 13, at 75,6 ville opleve noget produktivt i forhold til ikke at ryge, ved at spare penge på cigaretter. Hvis staten igennem den første *mode of governance*, *hierarki* lavede en voldsom prisstigning kunne dette sandsynligvis medføre at flere stoppede med at ryge, eller på den anden side kunne det resultere i, at grænsehandlen vokser eksponentielt (spekulation).

Ryge adfærd.	Krydstabel			Regressions analyse		
	Gamma-koefficient	Signifikansniveau	N:	Standardiseret beta	Signifikansniveau	N:
Finder noget vigtigt/forkert.	-0,430	0,000	208	-0,200	0,005	201
Egen indsats.	0,180	0,262	203	-0,013	0,850	201
Mobilisere vilje.	0,363	0,005	202	0,138	0,052	201
Oplever noget som værende produktivt.	0,446	0,003	215	0,225	0,001	201
				R ² .	0,147	
				Justeret R ² .	0,130	
				Forklaringskræft.	13 %	

Tabel 25: Tabellen viser en oversigt over fire krydstabeller mellem rygeadfærd og de fire selvreguleringsprocesser samt en regressionsanalyse imellem ryge adfærd (afhængig variabel) og de fire processer (uafhængig variabel).

Ud fra regressionsanalyse (tabel 25) kan der udledes, tre svage signifikante styrker og en (egen indsats) som nærmest ikke bør nævnes. Tilsammen bidrager disse fire til at forklare 13 % af respondenternes rygeadfærd. Hvilket vil sige at de fire selvregulerings processer her kan forklare mere end det var tilfældet med gennemsnitsligt alkohol i ugen, men samtidigt væsentligt mindre end alkohol til fest. Ud fra tabel 25, virker det altså ikke usandsynligt at respondenterne kan agere selv-regulerende i forbindelse med rygning.

Afslutningsvis har jeg undersøgt hvor stor en del af respondenterne som reelt har været selvregulerende, det har jeg gjort ved at ligge de fire selvregulerings processer sammen og antaget at, hvis respondenter i 3 eller 4 af processerne har haft karakter af, at være selvregulerende, må denne respondent overordnet antages at have en selvregulerende karakter.

N: 224	Valgt Pct.
Selvregulerende	67,9

Tabel 26: Antal selvregulerende respondenter i forbindelse med rygning.

Det er her værd at bemærke at der i forhold til andelen af selvregulerende respondenter i forbindelse med alkohol(5.1.4) er 26,6 procentpoint flere som er selvregulerende overfor rygning end der er overfor alkohol(67,9-41,3). Af nedenstående tabel 26, kan der på samme måde som det var tilfældet ved alkohol observeres en stærk signifikant gamma-koefficient som viser at jo mere selvregulerende du er, des mindre ryger du ifølge de fire selvregulerings processer.

	Gamma-koefficient	Signifikans-niveau	N:
Kombineret rygning	0,410	0,001	221

Tabel 27: Gamma-koefficients analyse imellem kombineret rygning og andelen af selvregulerende respondenter.

5.3. Delkonklusion

Dette afsnit vil agere afslutning på kapitel 5 og dermed besvarelsen af hovedspørgsmål 2; *hvordan påvirker den gode viden borgernes holdninger, adfærd og sammenhængen imellem de to elementer?* igennem en delkonklusion på dette hovedspørgsmål. Den umiddelbare hovedkonklusion efter gennemarbejdning af dette kapitel er, at viden har mindre indflydelse end forventet.

For det første finder jeg, at der ingen nævneværdig sammenhæng er imellem holdninger og viden i forbindelse med alkohol. Det modsatte er dog tilfældet når jeg undersøger rygning, her finder jeg, som vist, en stærk sammenhæng imellem viden og holdninger. Denne forskel skyldes sandsynligt de forskellige normer for henholdsvis alkohol og rygning, hvor rygning i højere grad end alkohol, er ildeset i samfundet (Elmeland og Kolind, 2012). Derfor virker det ikke usandsynligt at flere vil have en negativt ladet holdning overfor rygning som kan afspores mere klart i deres viden, end det er tilfældet ved alkohol.

For det andet finder jeg, at det i høj grad er respondenternes adfærd som spiller ind og indgår i sammenhæng med holdninger til de to cases. Hvorvidt det er holdninger der påvirker adfærd eller adfærd der påvirker holdninger, er svært at gisne om, men man må antage at folk der drikker meget eller ryger ikke har lige så negative holdninger overfor de to cases som folk der ikke drikker og ryger. Ligeledes kan det antages at folk der er meget imod alkohol og rygning ikke er tilbøjelige til at drikke meget eller ryge. Dermed vil jeg antage, at de to variabler påvirker hinanden og det dermed ikke er ensidigt hvad der påvirker hvad. Endvidere var det ved rygning en kende overraskende, at rygningen i respondentens nærmiljø reelt ikke havde

betydning for dennes holdninger, da man kunne tro, at rygning i nærmiljøet enten ville føre til særlige negative eller positive holdninger i forhold til rygning. Endvidere kunne jeg ved alkohol, observere en klar kønsmæssig forskel.

For det tredje viste sammenhængene imellem viden, holdninger og adfærd, et klart billede af, at det hovedsageligt er sammenhængen imellem holdninger og adfærd som er væsentlig i forbindelse med de to cases. I forbindelse med alkohol, viste det sig i forlængelse af punkt 2, at pigers adfærd reelt var mere påvirket af holdninger og til dels også mere af viden end det var tilfældet hos drenge. Det viste sig ligeledes, at den gode viden omkring alkohol reelt ikke havde den store indvirkning på adfærd. I forbindelse med rygning fandt vi et umiddelbart lignende billede.

En regressionsanalyse viste at holdninger og rygning i nærmiljøet var med til at påvirke adfærd imens viden ikke viste noget nævneværdigt. Men ved at vende regressionsanalysen om, kunne det observeres at den gode viden havde indflydelse på holdninger og rygning i nærmiljøet, dermed opnår den gode viden i dette tilfælde indirekte påvirkning på subjektets adfærd. Den samme indirekte indvirkning var dog ikke til stede, i forbindelse med de unges adfærd i forbindelse med alkohol.

For det fjerde og sidste fandt jeg frem til, at det ikke er usandsynligt at der foregår selvregulering sted blandt subjekterne i forbindelse med casene. Da de fire selvregulerings processer i alle tilfælde for begge cases viste de sammenhænge (dog i forskellig styrke) som medfører at subjekterne tilpasser deres adfærd hvis de føler sig reguleret af de fire processer. Særligt at subjekterne finder noget rigtigt eller forkert har en stor indvirkning på subjekterne, men særligt i forbindelse med rygning spiller den fjerde proces ind med en stærk sammenhæng. Denne proces viser at subjektet igennem at opleve noget produktiv ved ikke at ryge bliver mægtiggjort i denne adfærd og derfor er mindre tilbøjelig til at bryde denne, ved at ryge. Netop denne mægtiggørelse er sandsynligvis årsagen til, at lagt flere af respondenterne bliver til selvregulerende-subjekter overfor rygning end det er tilfældet ved alkohol.

6. Diskussion.

I dette kapitel vil jeg føre en diskussion imellem undersøgelsens resultater fra kapitel 4 og 5, forventningerne til resultaterne i kapitel 3.7. og Foucaults governmentality begreb, som er præsenteret i kapitel 2. Diskussionen vil bære præg af, at undersøgelsen langt hen af underbygger Foucaults logik bag governmentality begrebet. Derfor vil diskussion inddrage de afvigelser hvor undersøgelsens resultater ikke stemmer helt overens med Foucaults begreb.

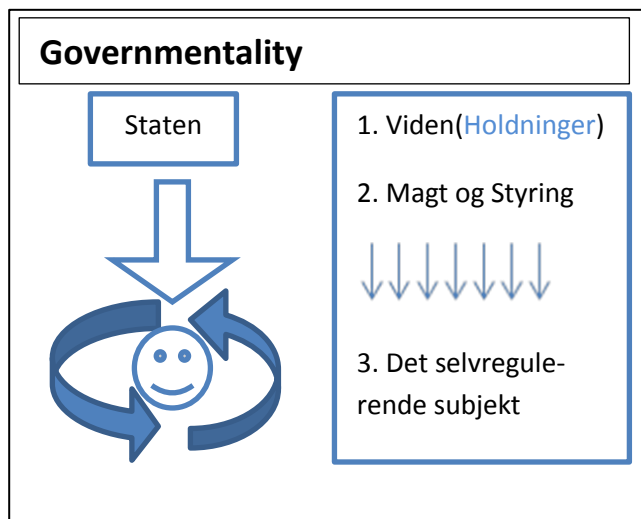
For at diskutere dette vender jeg først tilbage til governmentality figuren bragt i kapitel 2. Da denne reelt viser undersøgelsens bagvedliggende præmis. Her siger Foucault at staten igennem viden kan udføre magt og styring der får subjektet til at agere selvregulerende.

Jeg forventede at respondenterne umiddelbart godt kunne indfange den gode viden, hvilket også var tilfældet i forbindelse med alkohol, hvor imod det højst overraskende ikke var tilfældet ved rygning. Umiddelbart vidner dette om et problem i forbindelse med undersøgelsen præmis, men i retrospekt er den faktuelle viden som jeg har anvendt, muligvis ikke så vigtig, da viden reelt kan bidrage til at påvirke subjektet uden at

vedkommende reelt kender omstændighederne bag. Foucault ville sandsynligvis argumentere for, at i stedet for den faktuelle viden, er viden med til at påvirke hvad subjektet finder rigtigt og forkert samt normerne i samfundet. Herved kommer genealogien til udtryk, da den gode viden reelt kan være med til at forme os som subjekter uden at vi reelt kender dens faktuelle omfang (Foucault, 2010, 1-6).

Jeg forventede ligeledes at det var muligt for staten, at få subjekterne til at møde påvirkning og regulering, uden at de var klar over, at staten forsøger at påvirke dem. Det viste sig hertil, at de færreste mente de fik deres viden direkte fra staten, men samtidigt mente mange, at de fik deres viden fra skolen og TV, hvilket indirekte er fra staten, undersøgelsen viste ikke hvorvidt de unge var klar over, hvad der var statslig påvirkning og hvad der ikke var. Hertil vil Foucault sandsynligvis nævne, at det dermed er lykkedes for staten, at være usynlige via den *juridiske skematisme*, således at subjekterne ikke føler, at det er staten der forsøger at tvinge eller påvirke dem til en særlig adfærd og subjekterne i stedet mener, at de har den adfærd som de selv syntes er mest rigtig/fornuftig (Foucault, 1976; 85-86).

Som en udfordring til Foucaults governmentality begreb og figur står undersøgelsens resultater (Kapitel 4.1.3. og 4.2.3.). Foucault argumentere for at staten igennem udbredelsen af den gode viden kan påvirke subjekter til en særlig adfærd. Af min undersøgelse kan det udledes at viden i højgrad hænger sammen med alkohol og

Figur 34: Governmentality figur, med få korrektioner, tidligere bragt i kapitel 2.

rygning i subjekters nærmiljø og dermed bliver subjekterne i stedet for fra staten påvirket langt tættere på subjekterne igennem familiemedlemmers adfærd, dermed bliver Foucaults selvmagt truet da dette kan tyde på, at det ikke er subjektet selv der regulerer sig, men at det regulerer sig ud fra sine omgivelser. Herved kan der sættes spørgsmålstegn ved, om staten reelt kan påvirke biopolitikken igennem udledning af den gode viden. Hertil skal dog tages forbehold for, at min undersøgelse ikke er særlig stor, at karakteren af mine spørgsmål sandsynligvis ikke direkte kan oversættes med Foucaults begreb og det faktum at min undersøgelse ikke er entydig i forbindelse med de to cases. I forbindelse med alkohol viser undersøgelse at des flere der drikker jo mere viden har de unge. Hvilket vil sige at alkohol i de unges dagligdag har en positiv rolle i forbindelse med deres viden. Imens det snare er modsat ved rygning, hvor det hovedsageligt er dem som ikke har rygning inde på livet som har den gode viden. Hvilket sandsynligvis skyldes en af to ting, enten skyldes det at de familier der ikke ryger er bedre til at informere omkring de skadelige konsekvenser ved rygning end de familier hvor mange rygere, eller det at unge som kommer fra ryger hjem ikke vil acceptere den gode viden og derfor ikke svare rigtigt. Til alkohol vil Foucault sandsynligvis sige, at den statslige viden bliver endnu vigtigere for subjektet, når alkohol kommer tættere på livet af dette og derfor har de i højere grad indfanget den gode viden (Foucault, 1977). Dermed er alkohol i familien blot med til at den gode viden bliver vigtigere for subjektet. I forhold til rygning vil Foucault sandsynligvis argumentere for, at de mere negative normer i samfundet omkring rygning (Elmeland og Kolind, 2012) er med til at påvirke at de subjekter der ikke har rygning tæt på i højere grad end dem som har det tæt på kan distancere sig fra problemet og dermed indse den gode viden (Foucault, 1977). I forbindelse med selvmagten vil Foucault sandsynligvis argumentere for, at der eksistere magt-relationer over alt i samfundet og derfor vil nærmiljøet også kunne udføre magt over subjekter, derfor handler det om, at få ændret normen i hele samfundet således at færrest muligt i andre relationer (eks. nærmiljøet) modvirker de biopolitiske normer som staten forsøger at inkorporere, som en form for negativ pastoral videns formidler (Foucault, 2008).

Undersøgelsen viste samtidigt, at den gode videns indvirkning på adfærd var meget begrænset, dog havde den en indirekte virkning på rygeadfærd igennem sin bagvedliggende indflydelse på holdninger. Dette underbygger det genealogiske argument i starten af dette kapitel, omkring, at den gode viden muligvis ikke medføre faktuel viden hos subjekterne, men den kan fortsat have en adfærdsregulerende effekt, fordi den kan bidrage til, at påvirke normerne i samfundet. Til dette siger Foucault som det ligeledes kan udledes af det følgende citat, at staten igennem sin viden, kan undersøge og påvirke normer og derigennem anvende magt igennem governmentality: *That is to say, I tried to pose the question of norms of behavior first of all in terms of power, and of power that one exercises, and to analyze this power as a field of procedures of government. Here again the shift consisted in passing from analysis of the norm to analysis of the exercise of power, and passing from analysis of the exercise of power to the procedures of, let's say, governmentality*“ (Foucault, 2010; 4). Altså kan staten igennem sin genealogiske viden omkring samfundet, bruge denne viden til at påvirke normerne i samfundet og dermed anvende magt til at påvirke subjekternes adfærd.

Jeg forholdt mig i mine forventninger til undersøgelsen (kapitel 3.7) relativt svagt i forhold til hvorvidt jeg regnede med, at vi ud fra de fire selvreguleringsprocesser (Foucault, 1977, 1995 og 2007) kunne konkludere, at de undersøgte respondenter reelt ville blive selvregulerende. Foucault gør det ganske klart, at det ikke er så lige til, at få subjekter til at ændre adfærd (Foucault, 1982), derfor kan vi ud fra undersøgelsen resultater med henholdsvis 67,9(Rygning) og 41,3(alkohol) procent og de stærke signifikante gamma-koefficienter argumentere for, at når disse processer bliver sammenlagt med respondenternes adfærd, kan det ikke afvises, at staten kan påvirke dennes subjekter til at være selvregulerende i forbindelse med statens biopolitiske mål.

7. Konklusion

Efter at have analyseret og diskuteret i de fortløbende tre kapitler, vil jeg i dette kapitel samle op, drage konklusioner og vise hvad denne undersøgelse kan bidrage med til forskningen. Dette vil jeg gøre igennem en besvarelse af undersøgelsen problemformulering: **I hvilken udstrækning er statens formidling af viden, indenfor sundhedssektoren medvirkende til, at skabe selvregulerende subjekter?**

I analysedel 1 viste jeg, hvordan der var stor forskel imellem de to cases i forhold til hvorvidt de unge indfangede budskabet eller den gode viden, her havde over dobbelt så mange respondenter indfanget den gode viden omkring alkohol end det var tilfældet med rygning. Det kan dog ikke udelukkes, at det faktum at de to videns-indikatorerne blev opbygget på forskelligt, kan have indvirkning på resultatet. Men grundet ressourcerne til rådighed, vil disse fortsat blive brugt aktivt. Der viste sig hurtigt nogle ret generelle billeder af de unges adfærd; for det første, at unge generelt ikke drikker særligt meget i hverdagen og samtidigt var det også relativt få der røg fast. Men når det kom til fest, viste der sig et helt andet billede, hvor en relativ stor del af de unge drak væsentligt og der var ligeledes også mange der røg til fester, eller røg e-cigaretter uden at være fasterygere. Det samme billede gjorde sig reelt også gældende når jeg sammenlignede de unges viden og deres adfærd. Hvor analysen viste en svag sammenhæng imellem gennemsnitligt alkoholforbrug om ugen og den gode viden omkring alkohol, imens der ikke kunne spores nogen nævneværdig sammenhæng når det omhandlede unges forbrug til fester. Samtidig kunne der observeres en svag sammenhæng imellem rygning og viden, som viste at rygere ofte har mindre viden omkring konsekvenserne ved rygning, eller som en alternativ forklaring; acceptere rygere ikke i samme grad som ikke-rygere den gode viden omkring rygning, da det er rygerne som udsætter sig selv for noget sundhedsskadeligt. Ud fra dette virker det sandsynligt, at de unges største forbrug af alkohol og cigaretter ligger i de unges festkultur og at dette ikke er ligetil at påvirke igennem viden fra statens side.

Det kunne samtidigt ikke entydigt forklares hvorvidt respondenterne var klar over, at de blev udsat for påvirkning fra staten, på trods af, at relativt få mente de fik deres viden fra staten, kan det ikke afvises at den relativt store del som mente de fik deres viden fra enten TV'et eller fra skolen, godt er klar over, at disse kan være statslige aktører.

Det viste sig i analysen, at de unge i højere grad end igennem viden, blev påvirket af adfærden i deres familier, således at hvis flere af respondentens familiemedlemmer ryger eller drikker regelmæssigt kunne det måles på respondenternes egen adfærd. Hvis der er mange i de unges nærmiljø der drikker, øger dette ifølge analysen sandsynligheden for, at disse har mere viden omkring konsekvenserne af at drikke. Samtidigt bevirker dette respondenterne forskelligt baseret på køn, hvor alkohol i nærmiljøet øger sandsynligheden for, at piger drikke mindre øger det modsat sandsynligheden for, at drenge bliver mere tilbøjelige til at

drikke. Det skal hertil nævnes, at når denne undersøgelse bliver opdelt i køn, bliver dennes i forvejen lave respondent tal nærmest halveret og dermed er dette behæftet med yderligere usikkerhed end resten af undersøgelsen. I forlængelse af tidligere viste det sig ligeledes, at rygning i nærmiljøet bidrager til, at de unge ved mindre om rygning og ligeledes er mere tilbøjelige til selv at ryge, hvilket som nævnt tidligere, som alternativ til, at rygere ikke indfanger den gode viden og derfor ryger, kan skyldes, at rygere ikke mentalt vil acceptere, at deres adfærd er så skadelig som eksperter inden for sundhedssektoren proklamere.

Af overstående virker det altså sandsynligt, at den gode viden ikke har den store direkte påvirkning af subjekterne på trods af der kan observeres svage sammenhænge imellem viden og noget adfærd. Når jeg i stedet undersøger den gode videns mere indirekte virkemidler, viser der sig et andet billede, som om ikke andet medføre, at jeg ikke ud fra denne undersøgelse kan afvise den gode videns effekt. Da det i stedet kan tyde på, at den gode viden bidrager til at påvirke subjekter indirekte igennem holdninger og sandsynligvis er den gode viden ligeledes medvirkende til, at forme normerne i samfundet. Her afviger de to cases fra hinanden, da jeg i undersøgelsen kunne observere en stærk sammenhæng imellem det, at have indfanget den gode viden omkring rygning og hovedsageligt have holdninger imod rygning. Imens en sådan sammenhæng ikke kunne observeres ved alkoholforbrug. Dette skyldes sandsynligvis som nævnt tidligere, at der er stor forskel i negativiteten af normen omkring alkohol og rygning. Derfor kan der observeres et klarere billede imellem holdninger og viden i forbindelse med rygning, end det er tilfældet med alkohol, hvilket kan skyldes at alkohol reelt er mere accepteret i samfundet end rygning. Hvilket sandsynligvis er årsagen til, at jeg ikke har kunnet finde en sammenhæng imellem de to. Endvidere viser undersøgelsen at der i langt højere grad, end det er tilfældet med den gode viden, kan observeres klare sammenhæng imellem holdninger og adfærd, hvor igen den gode viden har en indirekte virkning på rygeadfærd, men ingen nævneværdig i forbindelse med alkohol.

Herved vil et direkte svar på første del af problemformuleringen lyde, at den gode videns direkte påvirkning, ikke virker særlig stor på de to cases og dermed ikke umiddelbart bidrager synderligt forebyggende overfor de sundhedsmæssige problemer som disse fremadrettet kan skabe for mange mennesker. Det virker i stedet sandsynligt, at den gode viden, kan bidrage til at forme normerne og holdningerne i samfundet og derved indirekte påvirke til, at subjekterne ændrer adfærd. Det virker dog ud fra denne undersøgelse til, at det bedste virkemiddel i forbindelse med adfærdsregulering er påvirkning af holdninger. Undersøgelsen viser endvidere at der ud fra de fire selvregulerings-processer som er udarbejdet ud fra Foucaults governmentality begreb, kan observeres klar antydninger af, at der foregår selvregulering blandt subjekterne. Men igen skal der her nævnes i forbindelse med den afsluttende del af problemformulering, at det ikke er viden i sin direkte form, der bidrager til at skabe selvregulering, men derimod hovedsageligt holdninger, imens

viden indirekte bidrager til, at skabe selvregulerende subjekter igennem sin formodede virkning på normer i samfundet og ligeledes som vist i undersøgelsen, igennem sin indirekte indvirkning på rygeadfærd.

8. Perspektivering

Efter endt undersøgelse vil jeg i dette kapitel perspektivere de fundne resultater til samfundet, ud fra de problemstillinger som er nævnt i undersøgelsen kapitel 1, omkring statens muligheder for ressourcebesparelser inden for sundhedssektoren ved, at færre bliver syge, i dette tilfælde med fokus på følgesygdomme af alkoholmisbrug og rygning.

Dette er interessant at undersøge for samfundsvidenskaben da staten i et vist omfang kan blive fanget i en dobbelt betaler rolle, ment på den måde, at staten betaler for sundhedsvæsenet og herigennem behandling af rygning og alkoholmisbrugs følgesygdomme og samtidigt poster staten skattekroner i diverse kampagner, for på sigt at kunne spare penge på behandlingen af disse følgesygdomme. Men hvis disse kampagner ikke har den ønskede effekt, vil det altså være ekstra betaling for ingenting. Derfor er det interessant at undersøge hvorvidt staten får udbytte af sine kampagneinvesteringer.

Jeg har i denne undersøgelse ikke foretaget en økonomisk analyse af overstående, da man her kan være nødsaget til at antage utroligt mange ting, for at kunne vise noget, derfor vil jeg i stedet ud fra min kvantitative undersøge imellem viden, holdninger og adfærd argumentere for, hvorvidt jeg mener staten bør forholde sig, i forbindelse med overnævnte investering. Dette bliver en smule begrænset af min valgte metode, da jeg ved kun at have et enkelt empiriindsamlingspunkt ikke kan vise udviklingen i forbrug kontra statens kampagne investering. Derfor vil det følgende være en vurdering på baggrund af det indsamlede data og med Foucaults governmentality begreb in mente.

Undersøgelsen viste at viden ikke havde den store effekt, men man skal hertil huske, at kampagner ikke nødvendigvis informere om faktuel viden, eller lige præcis den gode viden som jeg har valgt til denne undersøgelse. Derfor kan viden sagtens have stor indvirkning på adfærd igennem påvirkning af normer og holdninger. Der er i forbindelse hermed talrige eksempler på diverse skræmmekampagner som ikke nødvendigvis påvirker modtagerens viden, men muligvis kan have indvirkning på dennes holdninger.

Af undersøgelsen virker det sandsynligt, at staten kan påvirke subjekter til at agere selvregulerende, ud fra de fire selvreguleringsprocesser, hvoraf det viste sig, at særligt hvorvidt respondenterne finder en særlig adfærd som værende rigtig eller forkert, har stor betydning for denne egen adfærd. Når staten for eksempel igennem en skræmme kampagn forsøger at påvirke subjekterne til at se mere negativt på en særlig adfærd (det er selvfølgelig ikke givet, at en sådan kampagne opnår den ønskede effekt), kan denne kampagne opnå legitimitet igennem den bagvedliggende gode viden. En sådan påvirkning af holdninger ville ifølge denne undersøgelse øge sandsynligheden for, at subjekterne selvregulere deres adfærd, ud fra hvad de nu har fundet som værende negativ adfærd. Samtidigt er det her værd at bemærke, at den gode viden på trods af sin manglende direkte virkning, sandsynligvis bidrager til at opbygge disse skræmmekampagner, da denne gode viden kan bidrage

som legitimation hos modtageren for, at statens kampagne ikke bare bygger på noget opspind. Dermed kan den gode viden altså på samme måde som nævnt tidligere, have indirekte indflydelse på subjekternes adfærd.

Ud fra denne undersøgelse vil jeg vurdere, at statens investering kan være givet godt ud, da det heraf kan observeres, særligt i forbindelse med rygning, at det er lykkedes for staten, at få mange til at opfatte rygning som noget forkert/dårligt, dette kan medfører at der foregår adfærdsregulering i forbindelse med rygning, hvilket underbygges af den nationale sundhedsprofil 2013, da denne viser at stadig færre ryger. Spørgsmålet er så, hvorvidt det er muligt at gøre det samme med alkohol? Umiddelbart tror jeg ikke det er sandsynligt, i hvert fald ikke i samme omfang som rygning, da alkohol simpelthen er så inkorporeret i den danske kultur(Frederiksen et.al, 2011). Men det virker samtidigt hverken umuligt eller utænkeligt at staten fremadrettet kan og vil kunne påvirke normerne i samfundet omkring andre biopolitiske problemstillinger på samme måde, som det tyder på har virket ved rygning, således at andre biopolitiske problemstillinger kan få ændret karakter i samfundet og dermed muligvis hovedsageligt oplevet som noget negativt.

At staten har denne mulighed medfører også, at der opstår yderligere spørgsmål hertil: Hvornår er nok, nok? Altså hvornår mister kampagner sin effekt, eller har de måske allerede det? Er staten nået til et punkt hvor yderligere kampagner indenfor områder som allerede har fået så meget opmærksomhed, som det er tilfældet ved alkohol og særligt rygning, ikke længere vil have nogen nævneværdig effekt og dermed reelt vil være spild af ressourcer? Kampagner med ønske om normændringer kan være godt nok, men hvordan rammer man de sidste subjekter, som ikke sådan umiddelbart er til at påvirke? Skal man lade dem udøve deres frihed til at forbruge alkohol, cigaretter og des lige, eller skal man forsøge at anvende en mere direkte form for magt, for eksempel igennem anvendelsen af andre modes of governance end overtalelse, prisstigning, forbud osv(hierarki, marked)? eller vil sådanne indgreb skabe for store konflikter med den liberale personlige frihed?

At staten kan udføre magt igennem governmentality vurdere jeg først bliver et problem for staten, hvis den ikke formår at optræde usynlig igennem den *juridiske skematisme*. For så længe det er muligt for staten at få subjekter til at møde regulering, påvirkning og magt uden disse reelt er klar over de møder denne magt, kan governmentality være et stærkt styrings apparat som staten kan anvende.

9. Litteraturliste:

Andersen, Svend Aage. 2007. "Kritisk realisme som perspektiv I social arbejde – en introduktion og forskningsoversigt". Arbejdsnotat nr. 8- 2007. Sociale skriftserie, den sociale højskole I Aarhus.

Balvig, Flemming og Holmberg, Lars. 2011. "The Ripple Effect: A Randomized Trial of a Social Norms Intervention in a Danish Middle School Setting". Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention.

Bell, Stephen og Hindmoor, Andrew. 2009. "Rethinking Governance". Cambridge university press.

Buch-Hansen, Hubert og Nielsen, Peter. 2005. "Kritisk Realisme". Roskilde universitetsforlag.

Esping-Andersen, Gøsta. 1990. "The Three worlds of Welfare Capitalism". Princeton University Press, New Jersey

Elmeland, Karen og Kolind, Torsten. 2012. "'Why Don't They Just Do What We Tell Them?' Different Alcohol Prevention Discourses in Denmark. Young. 20(2) 177-197.

Foucault, Michel. 1976. "The history of sexuality – Volume 1: an introduction". Translated from French by Robert Hurley. Pantheon Books, New York.

Foucault, Michel. 1977. "Nietzsche, genealogy, history". I Language, counter-memory, practice: - Selected essays and interviews. Edited with an introduction Donald F. Bouchard, Translated from French by Donald F. Bouchard and Sherry Simon.

Foucault, Michel. 1982. "The subject and power". Critical Inquiry. Vol. 8, No. 4 (Summer, 1982). pp. 777-795.

Foucault, Michel. 1995. "Discipline and punish – the birth of the prison". Oversat af Sheridan, Alan. Random House.

Foucault, Michel. 2003. "Society must be defended". Lectures at Collège de France 1975-76. Translated by David Macy. Edited for English by Arnold I. Davidson. General editors Francois Ewald og Alessandro Fontana. Edited by Mauro Bertani og Alessandro Fontana. Picador, New York.

Foucault, Michel. 2006. "Security, Territory, Population". Edited by Michel Senellart. General editors Francois Ewald og Alessandro Fontana. English edited by Arnold I. Davidson. Oversat af Graham Burchell. Palgrave Macmillan.

Foucault, Michel. 2008. "The Birth of Biopolitics". Edited by Michel Senellart. General editors Francois Ewald og Alessandro Fontana. English edited by Arnold I. Davidson. Oversat af Graham Burchell. Palgrave Macmillan.

Foucault, Michel. 2010. "Government of self and others". Edited by Frédéric Gris. General editors Francois Ewald og Alessandro Fontana. English edited by Arnold I. Davidson. Oversat af Graham Burchell. Palgrave Macmillan.

Frederiksen, Nynne Johanne Sahl - Bakke, Sunniva Leonore og Dalum, Peter. 2012. "No alcohol, no party": An explorative study of young Danish moderate drinkers" Scandinavian Journal of Public Health. 40: 585–590.

- Frølund Thomsen, Jens Peter. 2009. "Kapitel 47: Teorier om magt". I Klassisk og moderne politisk teori. redigeret af Kaspersen, Lars Bo og Loftager, Jørn. København. Hans Reitzels Forlag.
- De Vaus, David. 2001. Research Designs in Social Research. SAGA.
- Dean, Mitchell. 2006. "Governmentality – magt og styring i det moderne samfund". Oversat af Villadsen, Kaspar og Treebak, Iben. Forlaget Sociologi.
- Finansloven. 2014. <http://www.oes-cs.dk/bevillingslove/doctopic?book=BEVPUBL.FFL14A&searchtype=3>.
- Harboe, Thomas. 2010. Metode og Projektskrivning – En introduktion. Samfunds litteratur.
- Jensen, Poul Dengsoe – Cortes, Rikke – Engholm, Gerda – Kremers, Stef og Gislum, Mette. 2010. "Tobacco: Waterpipe Smoking - Waterpipe Use Predicts Progression to Regular Cigarette Smoking Among Danish Youth". Substance Use & Misuse. 45:1245–1261.
- Klijn, Erik-Hans og Koppenjan, Joop F. M. 2000. "Public management and policy networks – foundations of a network approach to governance". Public Management: an international journal of research and theory. Vol. 2 Issue 2. 135–158.
- Kristensen, Jens Erik og Hermann, Stefan, 2009. "Kapitel 43: Michel Foucaults studier af magt og politiske rationaliteter". I Klassisk og moderne politisk teori. redigeret af Kaspersen, Lars Bo og Loftager, Jørn. København. Hans Reitzels Forlag.
- Kræftens Bekæmpelse. 2012. "Unge og alkohol - En baggrundsrapport".
- Olsen, Henning. 2006: "Guide til gode spørgeskemaer". SFI.
- Pallant, Julie. 2005. "SPSS survival manual – a step by step guide to data analysis using SPSS for Windows (Version 12)". 2 udgave. Open university press.
- Verkooijen, Kirsten T. – Nielsen, Gert A. og de Vries, Nanne K. 2007. "Youth Crowds and Substance Use: The Impact of Perceived Group Norm and Multiple Group Identification". Psychology of Addictive Behaviors. Vol. 21, No. 1, 55–61.
- Politiken. 24/4-2013. "Ziegler og Bondo: Der kommer ingen aftale under aftenens møde". Af journalisterne Rasmus Dam Nielsen og Sofie Buch Hoyer. <http://politiken.dk/indland/ECE1953417/ziegler-og-bondo-der-kommer-ingen-aftale-under-aftenens-moede/>.
- Rhodes, R.A.W. 1996. "The new governance: Governing without government." Political Studies. XLIV. 652-667.
- Sundhedsstyrelsen. 2014. Den Nationale Sundhedsprofil. 2013.
- Undervisningsministeriet. 2014A. <http://statweb.uni-c.dk/InstRegUdtraek/Default.aspx?smarturl404=true>. Hvervet 27.02.2014.
- Undervisningsministeriet. 2014B. <http://uvm.dk/~media/UVM/Filer/Udd/Folke/PDF14/140108%20Udvikling%20i%20elevtal%20i%20grundskolen%202012%202013.ashx>. Hvervet 10-04-2014.

Bilag 1: Kvantitativt spørgeskema.

Adfærd1: Ryger du?

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej
- (3) ☐ Ønsker ikke at svarer

Adfærd 2: Er du interesseret i at stoppe med at ryge?

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej
- (3) ☐ Ønsker ikke at svare

Adfærd 3: Hvor mange cigaretter ryger du ca. om dagen?

Adfærd 4: Tror du det er muligt at stoppe med at ryge?

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej
- (3) ☐ Ved ikke

Adfærd5: Har du prøvet at ryge til fester eller anvendt E-cigaretter?

- (1) ☐ Ja til begge
- (2) ☐ Ja til festrygning
- (3) ☐ Ja til E-cigaretter
- (4) ☐ Nej ingen af delene
- (5) ☐ Ønsker ikke at svare

Adfærd 6: Har du drukket alkohol indenfor de sidste par måneder?

- (1) ☐ Ja
- (2) ☐ Nej
- (3) ☐ Ønsker ikke at svare

Adfærd 7: Hvor mange genstande drikker du -

I gennemsnit om ugen? _____

Normalt til en fest? _____

Adfærd 8: Er der personer i din familie som (sæt gerne flere krydser);

	Mor	Far	Søskende	Bedstefor- ældre	Andre ikke nævnte familiemedlemmer	Nej
Der drikker mere end en genstand flere gange om ugen?	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(1) ☐
Ryger?	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(1) ☐

Viden 1: Hvilken af følgende sygdomme forbindes typisk med rygning?

(1)	☐	Lungekræft
(2)	☐	Prostatakræft
(3)	☐	Leukæmi
(4)	☐	Alzheimers
(5)	☐	Parkinsons
(6)	☐	ved ikke

Viden 2: Hvor meget skal man ryge, før man kan tale om, at det har en skadelig virkning i følge eksperterne?

(1)	☐	En gang
(2)	☐	Festryger
(3)	☐	Engang imellem
(4)	☐	Hver dag
(5)	☐	En pakke om dagen

(6) ☐ Mere end en pakke om dagen

(7) ☐ Ved ikke

Viden 3: Hvor enig er du i følgende udsagn; en øl hver dag, kan have en sundhedsfremmende effekt.

(1) ☐ Meget uenig

(2) ☐ Uenig

(3) ☐ Hverken enig eller uenig

(4) ☐ Enig

(5) ☐ Meget enig

(6) ☐ Ved ikke

Viden 4: Hvor mange genstande må unge maksmalt drikke på en gang, ifølge sundhedsstyrelsen anbefalinger?

1 3 5 7 9 11 ved ikke

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐

Viden 5: Hvad er sundhedsstyrelsens anbefaling for maksmalt antal alkoholiske genstande for voksne om ugen? For henholdshvis kvinder og mænd?

7/14 14/21 9/18 16/24 11/22 Ingen anbefalinger ved ikke

(1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐ (7) ☐

Viden 6: Hvilke af disse sygdomme bliver set som værende direkte følgesygdomme af alkoholmisbrug?(sæt gerne flere kryds)

(1) ☐ Forkølelse

(2) ☐ Stive muskler

(3) ☐ Psykiske lidelser

(4) ☐ Leversvigt

(5) ☐ Ingen af de her nævnte

(6) ☐ Ved ikke

Viden 7: Hvorfra har du din viden omkring konsekvenserne af (sæt gerne flere kryds):

	Forældre	Anden familie	TV	Staten	Skolen	Andre steder	Udelukkende ved egne erfaringer	ikke
At drikke alkohol?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐
At ryge?	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐	(7) ☐	(8) ☐

Holdninger 1: A siger: Rygning er generelt skadeligt og kan medføre kræft
 B siger: Rygning kan ofte medføre sygdomme, men mange rygere bliver ikke ramt.
 Er du mest enig med A eller B?

- (1) ☐ A
- (2) ☐ B
- (3) ☐ ved ikke

Holdninger 2: A siger: At han kun ryger til fester og derfor er rygning ikke noget problem.
 B siger: At rygning er skadeligt uanset omfang, og derfor heller ikke er i orden til fester.
 Er du mest enig med A eller B?

- (1) ☐ A
- (2) ☐ B
- (3) ☐ Ved ikke

Holdninger 3: Hvor enig er du i følgende udsagn?

	Meget uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Meget enig	Ved ikke
Rygere er sjovere at være sammen med end ikke-rygere.	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Man kan ikke have en fest uden alkohol	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

Meget uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Meget enig	Ved ikke
-------------	-------	--------------------------	------	------------	----------

Rygning er usundt for rygeren og dennes omgivelser, derfor burde det begrænses (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐

Holdninger 4: A siger: At en fest oftest er sjovest hvis man drikker mere end fem genstande. B siger: At det er vigtigt at stoppe før fem genstande når man er til fest. Er du mest enig med A eller B?

- (1) ☐ A
 (2) ☐ B
 (3) ☐ ved ikke

Holdninger 5: Hvor enig er du i følgende?

Meget uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Meget enig	Ved ikke
-------------	-------	--------------------------	------	------------	----------

Alkohol kan have en skadelig indvirkning på dig og dine omgivelser (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐

Folk der drikker fornuftigt er sjovere at være sammen med, end folk der slet ikke rører alkohol. (1) ☐ (2) ☐ (3) ☐ (4) ☐ (5) ☐ (6) ☐

Egen rolle 1: Hvor enig er du i følgende udsagn? Det er vigtigt at gøre en indsats, for ikke at komme til at ryge og ligeledes er det vigtigt, at gøre en indsats hvis man gerne vil stoppe med at ryge.

- (1) ☐ Meget uenig
 (2) ☐ Uenig
 (3) ☐ Hverken enig eller uenig
 (4) ☐ Enig
 (5) ☐ Meget enig
 (6) ☐ Jeg overvejer slet ikke rygning
 (7) ☐ Ved ikke

Egen rolle 2: Hvor vigtigt ser du din egen rolle, i forhold til ikke at få et alkoholproblem?

(1)	☐	Ikke særlig vigtig
(2)	☐	Ikke vigtig
(3)	☐	Vigtig
(4)	☐	Meget vigtig
(5)	☐	Ved ikke

Egen rolle 3: Når du drikke, overvejer du så følgerne af hvilke type alkohol du drikker?

(1)	☐	Ja
(2)	☐	Delvist
(3)	☐	Nej
(4)	☐	ved ikke
(5)	☐	Jeg drikker ikke

Mobilisere vilje 1: Hvor enig er du i det følgende?

- | | Meget
uenig | Uenig | Hverken
enig eller
uenig | Enig | Meget
enig | Ved ikke |
|--|------------------------------|------------------------------|--------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|
| Hvis man vil leve længe er det vigtigt at holde sig fra cigaretterne. | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (4) ☐ | (5) ☐ | (6) ☐ |
| Det er vigtigt, at man begrænser sit alkoholforbrug, hvis man vil leve et sundere liv. | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (4) ☐ | (5) ☐ | (6) ☐ |

Ekstra påvirkning 1: Det er sværere at styre sit forbrug af alkohol og cigaretter hvis ens venner, klassekammerater eller familiemedlemmer;

- | | Meget
uenig | Uenig | Hverken
enig eller
uenig | Enig | Meget
enig | Ved ikke |
|----------------------|------------------------------|------------------------------|--------------------------------|------------------------------|------------------------------|------------------------------|
| Drikker regelmæssigt | (1) ☐ | (2) ☐ | (3) ☐ | (4) ☐ | (5) ☐ | (6) ☐ |

	Meget uenig	Uenig	Hverken enig eller uenig	Enig	Meget enig	Ved ikke
Ryger	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

Oplever noget produktivt 1: Hvorfor vælger du ikke at ryge, eller hvad ville fordele være ved ikke at ryge?(sæt gerne flere kryds)

- (1) ☐ Bedre kondition
- (2) ☐ Spare penge på cigaretter
- (3) ☐ Undgår at udsætte kroppen for skadelige effekter
- (4) ☐ Dårlig ånde
- (5) ☐ Misfarvning af tænder og negle
- (6) ☐ Jeg ser ikke fordele ved at undlade at ryge
- (7) ☐ Ved ikke

Oplever noget produktivt 2: Ser der nogen af de følgende ting, som værende fristende ved rygning?(sæt gerne flere kryds)

- (1) ☐ Nej, der er intet fristende ved rygning
- (2) ☐ Endorfin tilfredsstillelse
- (3) ☐ Rygning er socialt fremmende
- (4) ☐ Rygning er afstressende
- (5) ☐ Der er noget udefinerbart fristende ved rygning
- (6) ☐ Det får dig til at virke sej
- (7) ☐ Andet
- (8) ☐ Ved ikke

Oplever noget produktivt 3: Hvad mener du er eller ville være fordelene ved at begrænse dit alkoholforbrug?(sæt gerne flere kryds)

- (9) ☐ Der er intet fristende ved begrænse sit forbrug af alkohol
- (1) ☐ Bedre kondition
- (2) ☐ Vægttab

- (3) ☐ Spare penge på køb af alkohol
- (4) ☐ Undgå at udsætte kroppen for skadelige effekter
- (5) ☐ Undgår at blive fuld
- (6) ☐ Ingen tømmermænd
- (7) ☐ Andet
- (8) ☐ Ved ikke

Oplever noget produktivt 4: Ser du nogen af de følgende ting, som værende fristende ved at drikke alkohol? (sæt gerne flere kryds)

- (1) ☐ Nej, der er intet fristende ved at drikke alkohol
- (2) ☐ Social og sjov samvær med venner
- (3) ☐ Rart at være fuld
- (4) ☐ Nemmere at møde nye mennesker, særligt af det modsatte køn
- (5) ☐ Det er ubekymrende
- (6) ☐ Man kan glemme
- (7) ☐ Andet
- (8) ☐ Ved ikke

Generelt 1: Hvor gammel er du?

Generelt 2: Er du dreng eller pige?

- (1) ☐ Dreng
- (2) ☐ Pige
- (3) ☐ Ved ikke

Generelt 3: Har du søskende?

	ja	Nej	ved ikke
Ældre søskende	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐

	ja	Nej	ved ikke
Yngre søskende	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐

Generelt 4: Hvad er dine forældres højeste uddannelse?

	Ingen gennemført skoleuddannelse	Grundskoleuddannelse	Ungdomsuddannelse	Erhvervsuddannelse	Videregående uddannelse	Ved ikke
Far	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐
Mor	(1) ☐	(2) ☐	(3) ☐	(4) ☐	(5) ☐	(6) ☐

Generelt 5: Hvor bor du?

- (1) ☐ I hovedstaden (København)
- (2) ☐ I en anden dansk storby
- (3) ☐ I en mellemstor by
- (4) ☐ I en mindre by
- (5) ☐ I en landsby eller på landet
- (6) ☐ Ønsker ikke at svare

Generelt 6: Hvem bor du hos?

- (1) ☐ Alene
- (2) ☐ Mine forældre
- (3) ☐ Min mor
- (4) ☐ Min far
- (5) ☐ Anden familie
- (6) ☐ Anden ikke familie - herunder kærester
- (7) ☐ Ved ikke

Bilag 2: Oversigt over anvendte variabler i undersøgelsen.

Oversigt over anvendt variabler ²¹ .			
Hovedspørgsmål 1: <i>Hvor gode er subjekterne til, at opfange den gode viden som staten kommunikerer ud?</i>			
Underspørgsmål 1 Opfanger subjekterne den gode viden eller budskabet bag den viden som staten kommunikerer ud.			
Variabel/titel	Inddragede spørgsmål	Formål	Nyt variabel(fremadrettede spørgsmålsnavn)
Videns-indikator rygning	Viden 1: Hvilken af følgende sygdomme forbindes typisk med rygning? (Lungekræft, Prostatakræft, Parkinsons, Leukæmi, Alzheimers) Viden 2: Hvor meget skal man ryge, før man kan tale om, at det har en skadelig virkning i følge eksperterne?(En gang, festryger, en gang imellem, hverdag, en pakke om dagen, mere end en pakke om dagen)	Formålet med at ligge disse to spørgsmål sammen er at skabe en videns indikator i forhold til, hvor meget de unge ved omkring de negative konsekvenser ved rygning. Altså hvorvidt de har indfanget den gode viden, budskabet bag eller ingen af delene. Denne indikator vil efterfølgende blive sammenkoblet med forskellige andre variabler hvorved det kan belyses om der er en sammenhæng imellem viden og den anden variabel.	Videns-indikator rygning
Videns-indikator alkohol	Viden 3: Hvor enig er du i følgende udsagn; en øl hver dag, kan have en sundhedsfremmende effekt. (meget uenig, uenig, Hverken enig eller uenig, enig, meget enig) Viden 4: Hvor mange genstande må unge makismalt drikke på en gang, ifølge sundhedsstyrelsen anbefalinger? (1,3,5,7,9,11) Viden 5: Hvad er sundhedsstyrelsens anbefaling for makismalt antal alkoholiske genstande for voksne om	Formålet med at ligge disse fire spørgsmål sammen er at skabe en videns indikator i forhold til, hvor meget de unge ved omkring de negative konsekvenser ved alkohol. Altså hvorvidt de har indfanget den gode viden, budskabet bag eller ingen af delene. Denne indikator vil efterfølgende blive sammenkoblet med forskellige andre variabler hvorved det kan belyses om der er en sammenhæng imellem de unges viden og den anden variabel.	Videns-indikator alkohol

²¹ Svarkategorierne "ved ikke" og "ønsker ikke at svare" er her udeladt, men i spørgeskemaet er minimum den ene til stede ved samtlige spørgsmål.

	ugen? For henholdsvis kvinder og mænd? (7/14, 14/21, 9/18, 16/24, 11/22, ingen anbefaling) Viden 6: Hvilke af disse sygdomme bliver set som værende direkte følgesygdomme af alkoholmisbrug?(sæt gerne flere kryds) (Forkølelse, Stive muskler, Psykiske lidelser, Leversvigt, ingen af de nævnte)		
Underspørgsmål 2: Hvad er den umiddelbare sammenhæng imellem de unges indfangelse af god viden og deres adfærd i forhold til de to cases.			
Rygeadfærd.	Adfærd 1: Ryger du?(Ja, nej) Adfærd 5: Har du prøvet at ryge til fester eller anvendt E-cigaretter? (ja til begge, ja til festryger, ja til e-cigaretter, nej) Videns indikator Rygning Kombineret rygning	Formålet er at få en kombineret variabel, hvorfra jeg kan sammenkoble de unges adfærd i forbindelse med rygning, med andre variabler, og derudfra undersøge sammenhænge imellem rygningsadfærd og andre variabler.	Kombineret rygning
Rygning og Viden	Videns-indikator Rygning Kombineret rygning.	Formålet ved at sammenkoble disse er at undersøge sammenhængen imellem viden omkring de negative konsekvenser ved rygning og de unges ryge adfærd.	
Alkohol adfærd 1	Adfærd 7: Hvor mange genstande drikker du i gennemsnit om ugen?	Inddeling i nye kategorier således at de falder sammen med sundhedsstyrelsens anbefalinger på henholdsvis 7 og 14 genstande om ugen for mænd og kvinder.	Alkohol adfærd i gennemsnit om ugen for henholdsvis drenge og piger.
Alkohol adfærd2	Adfærd 7: Hvor mange genstande drikker du normalt til fest.	Inddeling i nye kategorier så de falder sammen med statens anbefalede alkoholmængde på maksimalt 5 genstande.	Alkohol adfærd ved samme lejlighed.
Viden og alkohol hver uge	Alkohol adfærd i gennemsnit om ugen for henholdsvis drenge og piger. Videns-indikator alkohol Generelt 2: Er du dreng eller pige?	Ved at lave denne sammenkobling kan vi undersøge sammenhængen imellem den generelle gode viden ift. Alkohol og de unges ugentlige alkohol forbrug. Denne variabel er samtidigt opdelt i køn, grundet sundhedsstyrelsens anbefalinger.	

Viden og alkohol til fest	Alkohol adfærd ved samme lejlighed. Videns-indikator alkohol	Ved at lave denne sammenkobling kan vi undersøge sammenhængen imellem den generelle gode viden ift. Alkohol og de unges alkohol forbrug når de er til fest.	
Underspørgsmål 3: Er subjekterne klar over, at de bliver forsøgt påvirket fra staten? eller bliver de påvirket fra anden side, for eksempel fra deres familier?			
Viden fra i forbindelse med alkohol.	Viden 7: Hvorfra har du din viden omkring konsekvenserne af(sæt gerne flere kryds): At drikke alkohol? (Forældre, anden familie, TV, staten, skolen, andre steder, udelukkende egne erfaringer, ved ikke)	Formålet med dette er, at undersøge, hvorvidt respondenterne er klar over, at de får deres viden fra staten og derigennem indirekte bliver påvirket af staten. Dette spørgsmål burde være bedre da staten kan observeres i flere af svarkategorierne.	
Alkohol i nærmiljøet overfor viden omkring alkohol.	Adfærd 8²²: Hvor mange af følgende (mor, far, bedste-forældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) drikker mere end en genstand flere gange om ugen Videns-indikator alkohol	Ved at lave denne sammenkobling kan jeg undersøge sammenhængen imellem alkohol i nærmiljøet og de unges viden, for herved at se om alkohol i nærmiljøet har betydning for de unges viden.	
Alkohol i nærmiljøet overfor adfærd i forbindelse med alkohol.	Adfærd 8: Hvor mange af følgende (mor, far, bedste-forældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) drikker mere end en genstand flere gange om ugen Alkohol adfærd i gennemsnit om ugen for henholdsvis drenge og piger. Alkohol adfærd ved samme lejlighed.	Ved at lave denne sammenkobling kan jeg undersøge hvilken betydning alkohol i nærmiljøet har for de unges egen alkohol adfærd. Både i forhold til gennemsnit om ugen for sundhedsstyrelsens anbefalinger for piger og drenge. Og Alkohol ved samme lejlighed.	
Viden fra i forbindelse med rygning.	Viden 7: Hvorfra har du din viden omkring konsekvenserne af(sæt gerne flere kryds): At ryge? (Forældre, anden familie, TV, staten, skolen, andre steder, udeluk-	Formålet med dette er, at undersøge, hvorvidt respondenterne er klar over, at de får deres viden fra staten og derigennem indirekte bliver påvirket af staten. Dette spørgsmål burde være bedre	

²² I forbindelse med variablen "Adfærd 8", skal det nævnes at der er sket en rekodning, for at komme frem til hvor mange af følgende der ryger. Respondenterne bliver spurgt omkring hvorvidt de nævnte ryger, efter følgende er disse lagt sammen, således at vi kan se hvor mange der ryger i de unges nærmiljø.

	kende egne erfaringer, ved ikke)	da staten kan observeres i flere af svarkategorierne.	
Rygning i nærmiljøet overfor viden.	Adfærd 8: Hvor mange af følgende(mor, far, bedsteforældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) ryger Videns-indikator rygning	Ved denne sammenlægning kan jeg undersøge betydningen af rygning i nærmiljøet og de unges viden omkring rygning.	
Rygning i nærmiljøet overfor adfærd.	Adfærd 8: Hvor mange af følgende(mor, far, bedsteforældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) ryger Kombineret rygning	Ved denne sammenlægning kan jeg undersøge rygning i nærmiljøets indvirkning på de unges adfærd i forbindelse med rygning.	
Hovedspørgsmål 2: <i>Hvordan påvirker den gode viden borgernes holdninger, adfærd og sammenhængen imellem de to elementer?</i>			
Underspørgsmål 1: <i>Hvordan påvirker den gode viden subjekternes holdninger til casene?</i>			
Holdninger i forhold til alkohol.	Holdninger 3: Hvor enig er du i følgende udsagn? Man kan ikke have en fest uden alkohol. (Meget uenig, uenig, hverken enig eller uenig, enig, meget enig, ved ikke). Holdninger 4: A siger: At en fest oftest er sjovest hvis man drikker mere end fem genstande. B siger: At det er vigtigt at stoppe før fem genstande når man er til fest. Er du mest enig med A eller B? (A, B, ved ikke) Holdninger 5: Hvor enig er du i følgende? Alkohol kan have en skadelig indvirkning på dig og dine omgivelser. (Meget uenig, uenig, hverken enig eller uenig, enig, meget enig, ved ikke). Holdninger 5: Hvor enig er du i følgende? Folk der drikker fornuftigt er sjovere at være sammen med, end folk der slet ikke rører alkohol. (Meget uenig, uenig, hverken enig eller uenig, enig, meget	Formålet er her at lave en variabel som kan vise respondenternes holdninger til mine cases. Ud fra denne kan jeg vise respondentens umiddelbare holdning til casen, bruge denne i krydstabeller. Samt bruge den senere i forbindelse med underspørgsmål 4, for at se om respondenterne finder casene som rigtige eller forkert adfærd, og dermed finder en særlig adfærd vigtig.	Holdnings-indikator alkohol

	enig, ved ikke)		
Holdninger i forhold til rygning.	Holdninger 1: A siger: Rygning er generelt skadeligt og kan medføre kræft. B siger: Rygning kan ofte medføre sygdomme, men mange rygere bliver ikke ramt. Er du mest enig med A eller B? (A, B, ved ikke) Holdninger 2: A siger: At han kun ryger til fester og derfor er rygning ikke noget problem. B siger: At rygning er skadeligt uanset omfang, og derfor heller ikke er i orden til fester. Er du mest enig med A eller B?(A,B ved ikke) Holdninger 3: Hvor enig er du i følgende udsagn? Rygere er sjovere at være sammen med end ikke-rygere. (Meget uenig, uenig, hverken enig eller uenig, enig, meget enig, ved ikke) Holdninger 3: Hvor enig er du i følgende udsagn? Rygning er usundt for rygeren og dennes omgivelser, derfor burde det begrænses. (Meget uenig, uenig, hverken enig eller uenig, enig, meget enig, ved ikke)	Formålet er her at lave en variabel som kan vise respondenterne holdninger til mine cases. Ud fra denne kan jeg vise respondentens umiddelbare holdning til casen, bruge denne i krydstabeller. Samt bruge den senere i forbindelse med underspørgsmål 4, for at se om respondenterne finder casene som rigtige eller forkert adfærd, og dermed finder en særlig adfærd vigtig.	Holdnings-indikator rygning
Holdninger og viden alkohol.	Holdnings-indikator alkohol Videns-indikator alkohol	Formålet er at undersøge sammenhængen imellem viden og holdninger.	
Holdninger og viden rygning.	Holdnings-indikator rygning Videns-indikator rygning	Formålet er at undersøge sammenhængen imellem viden og holdninger.	
Underspørgsmål 2: Hvad andet end den gode viden kan have indflydelse på subjekternes holdninger?			
Korrelations analyse af holdninger til alkohol.	Diverse variabler: ikke nævnt grundet manglende sammenhæng. Adfærd 8: Hvor mange af følgende (mor, far, bedsteforældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) drikker	Formålet med denne korrelations analyse er, at undersøge hvilke forhold der spiller ind på respondenterne holdninger til alkohol.	

	mere end en genstand flere gange om ugen Alkohol adfærd ved samme lejlighed. Alkohol adfærd i gennemsnit om ugen for henholdsvis drenge og piger(Kun ift kvinders anbefalede alkoholforbrug). Generelt 2: Er du dreng eller pige?		
Holdninger overfor adfærd i forbindelse med alkohol.	Holdnings-indikator alkohol Alkohol adfærd ved samme lejlighed.	Formålet med denne er at undersøge den stærkeste forklaringskræft fra korrelationsanalysen i forbindelse med direkte sammenhæng med holdninger ud fra en gamma koefficients analyse.	
Korrelations analyse af holdninger til rygning	Diverse variabler: ikke nævnt grundet manglende sammenhæng. Holdnings-indikatoren rygning Videns-indikatoren rygning Kombineret rygning Generelt 4: Hvad er dine forældres højeste uddannelse? Mor?(Ingen gennemført skoleuddannelse, grundskoleuddannelse, ungdomsuddannelse, erhvervsskoleuddannelse, videregående uddannelse) Adfærd 8: Hvor mange af følgende (mor, far, bedsteforældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) drikker mere end en genstand flere gange om ugen	Formålet med denne korrelations analyse er, at undersøge hvilke forhold der spiller ind på respondenternes holdninger til rygning.	
Holdninger overfor adfærd i forbindelse med rygning.	Holdnings-indikator rygning Kombineret rygning	Formålet her, var at undersøge forholdet imellem holdninger og rygning. Grundet rygnings forklaringskræft på holdninger vist i korrelations-	

		analysen.	
Underspørgsmål 3: Er der en sammenhæng imellem hvor godt den gode viden kommer ud til subjekterne og deres holdninger og adfærd?			
Regressions analyser over alkohol adfærd (afhængig variabel).	Alkohol adfærd i gennemsnit om ugen for henholdsvis drenge og piger. (Afhængig variabel) Alkohol adfærd ved samme lejlighed. (Afhængig variabel) Videns-indikator alkohol Holdnings-indikator-alkohol. Adfærd 8: Hvor mange af følgende (mor, far, bedste-forældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) drikker mere end en genstand flere gange om ugen	Formålet er at undersøge de uafhængige variabelers indflydelse på respondenternes adfærd samt hvor meget man herudfra kan forklare. Med det formål at kunne forklare sammenhængen imellem viden, holdninger og adfærd som er grundstenen i hele dette speciale.	
Regressions analyse over rygning (afhængig variabel).	Kombineret rygning (afhængig variabel). Videns-indikator rygning Holdnings-indikator rygning Adfærd 8: Hvor mange af følgende (mor, far, bedste-forældre, søskende, andrefamiliemedlemmer) ryger.	Formålet er at undersøge de uafhængige variabelers indflydelse på respondenternes adfærd samt hvor meget man herudfra kan forklare. Med det formål at kunne forklare sammenhængen imellem viden, holdninger og adfærd som er grundstenen i hele dette speciale.	
Underspørgsmål 4: Bliver der igennem den gode viden, skabt selvregulerende subjekter?			
Egen indsats ift. alkohol.	Egen rolle 2: Hvor vigtigt ser du din egen rolle, i forhold til ikke at få et alkoholproblem? (Meget uenig, uenig, hverken enig eller uenig, enig, meget enig, ved ikke) Egen rolle 3: Når du drikke, overvejer du så følgerne af hvilke type alkohol du drikker? (Ja, delvist, Nej, ved ikke, jeg drikker ikke)	Ved at sammenlægge disse spørgsmål kan jeg se hvorvidt respondenterne finder deres egen indsats ift. ikke at få et alkohol problem som værende vigtigt, hvilket er et led i at undersøge hvorvidt de unge er selvregulerende.	Egen indsats ift. alkohol.

Mobilisere vilje ift. alkohol.	Mobilisere vilje 1: Hvor enig er du i det følgende? Det er vigtigt, at man begrænser sit alkoholforbrug, hvis man vil leve et sundere liv. (Meget uenig, uenig, hverken enig eller uenig, enig, meget enig, ved ikke).	Ved at rekode denne, får jeg en variabel som bidrager til processen med selvregulering. Herudfra kan jeg observere hvorvidt respondenterne mobilisere en form for vilje, i forbindelse med ikke at få et problem.	Mobilisere vilje ift. alkohol.
Oplever noget produktivt ift. alkohol.	Oplever noget produktivt 3: Hvad mener du er eller ville være fordelene ved at begrænse dit alkoholforbrug?(sæt gerne flere kryds)(Der er intet fristende ved at begrænse sit forbrug af alkohol, bedre kondition, vægttab, spare penge på køb af alkohol, undgå at udsætte kroppen for skadelige effekter, undgå at blive fuld, ingen tømmermænd, andet, ved ikke) Oplever noget produktivt 4: Ser du nogen af de følgende ting, som værende fristende ved at drikke alkohol? (sæt gerne flere kryds)(Nej der er intet fristende ved at drikke alkohol, socialt og sjov samvær med venner, rart at være fuld, nemmere at møde nye mennesker, særligt af det modsatte køn, det er ubekymrede, man kan glemme, andet, ved ikke)	Ved at rekode og sammenlægge disse, kan jeg se hvorvidt de unge finder det mest produktivt at undlade/stoppe/begrænser deres alkohol forbrug eller de finder det mere produktivt at starte/fortsætte/eskalere deres forbrug.	Oplever noget produktivt ift. alkohol.
Krydstabeller ift. Selvregulering og adfærd ift. alkohol..	Krydstabeller imellem alkohol adfærd. <i>Alkohol adfærd i gennemsnit om ugen for henholdsvis drenge og piger.</i> <i>Alkohol adfærd ved samme lejlighed.</i> Og disse fire variabler. <i>Holdnings-indikator alkohol</i> <i>Egen indsats ift. alkohol</i> <i>Mobilisere vilje ift. alkohol</i> <i>Oplever noget produktivt ift. alkohol.</i>	Formålet med disse relativt mange krydstabeller, er at lave en gamma-koefficients analyse af de forskellige sammenhænge.	

Regressions analyser, med adfærd i forhold til alkohol (afhængig variabel).	Regressions analysers afhængige variabler. <i>Alkohol adfærd i gennemsnit om ugen for henholdsvis drenge og piger.</i> <i>Alkohol adfærd ved samme lejlighed.</i> Og dennes uafhængige variabler <i>Holdnings-indikator alkohol</i> <i>Egen indsats ift. alkohol</i> <i>Mobilisere vilje ift. alkohol</i> <i>Opleve noget produktivt ift. alkohol.</i>	Formålet med denne er, at undersøge hvor meget man ud fra disse fire selvregulerings processer kan forklare af respondenternes adfærd i forbindelse med alkohol.	
Andel selvregulerende subjekter.	Holdnings-indikator alkohol Egen indsats ift. alkohol Mobilisere vilje ift. alkohol Oplever noget produktivt ift. alkohol.	Formålet med denne sammenlægning er, at undersøge hvor mange af respondenterne der viser tegn af, at være selvregulerende overfor deres alkohol forbrug.	Selvregulerende subjekter ift. alkohol.
Selvregulering overfor adfærd.	Selvregulerende subjekter ift. alkohol. Alkohol adfærd i gennemsnit om ugen for henholdsvis drenge og piger. (kun piger) Alkohol adfærd ved samme lejlighed.	Formålet er at teste selvregulerings-processerne overfor respondenternes egentlige adfærd.	
Egen indsats ift. rygning	Egen rolle 1: Hvor enig er du i følgende udsagn? Det er vigtigt at gøre en indsats, for ikke at komme til at ryge og ligeledes er det vigtigt, at gøre en indsats hvis man gerne vil stoppe med at ryge. (Meget uenig, uenig, hverken enig eller uenig, enig, meget enig, ved ikke)	Ved en rekodning af denne, kan der observeres hvorvidt respondenterne finder deres egen indsats vigtig i forbindelse med rygning. denne indgår som en del af processen til at undersøge hvorvidt respondenterne er selvregulerende i forbindelse med rygning.	Egen indsats ift. rygning
Mobilisere vilje ift. rygning.	Mobilisere vilje 1: Hvor enig er du i det følgende? Hvis man vil leve længe er det vigtigt at holde sig fra ciga-	Ved at rekode denne, får jeg en variabel som bidrager til processen med selvregulering. Herudfra kan jeg observere hvorvidt respondenterne	Mobilisere vilje ift. rygning.

	retterne. (Meget uenig, uenig, hverken enig eller uenig, enig, meget enig, ved ikke)	mobilisere en form for vilje, i forbindelse med ikke at få et problem.	
Oplever noget produktivt ift. rygning.	Oplever noget produktivt 1: Hvorfor vælger du ikke at ryge, eller hvad ville fordele være ved ikke at ryge?(sæt gerne flere kryds)(Bedre kondition, spare penge på cigaretter, undgå at udsætte kroppen for skadelige effekter, dårlig ånde, misfarvning af tænder og negle, jeg ser ingen fordele ved at undlade at ryge, ved ikke) Oplever noget produktivt 2: Ser der nogen af de følgende ting, som værende fristende ved rygning?(sæt gerne flere kryds)(Nej der er intet fristende ved rygning, endorfin tilfredsstillelse, rygning er socialt fremmende, rygning er afstressende, der er noget udefinerbart fristende ved rygning, det får dig til at virke sej, andet, ved ikke)	Ved at rekode og sammenlægge disse, kan jeg se hvorvidt de unge finder det mest produktivt at undlade/stoppe/begrænser deres rygning eller de finder det mere produktivt at starte/fortsætte/eskalere deres forbrug.	Oplever noget produktivt ift. rygning.
Krydstabeller ift. Selvregulering og adfærd ift. rygning..	Kombineret rygning <i>Overfor de fire processer.</i> Holdnings-indikator rygning. Egen indsats ift. rygning Mobilisere vilje ift. rygning Oplever noget produktivt ift. rygning.	Formålet med disse relativt mange krydstabeller, er at lave en gamma-koefficients analyse af de forskellige sammenhænge.	
Regressions analyse, med adfærd i forhold til rygning (afhængig variabel).	Kombineret rygning(Afængig variabel) Holdnings-indikator rygning. Egen indsats ift. rygning Mobilisere vilje ift. rygning Oplever noget produktivt ift. rygning.	Formålet med denne er, at undersøge hvor meget man ud fra disse fire selvregulerings processer kan forklare af respondenternes adfærd i forbindelse med rygning.	
Andel selvregulerende subjekter.	Holdnings-indikator rygning. Egen indsats ift. rygning Mobilisere vilje ift. rygning Oplever noget produktivt ift. rygning.	Formålet med denne sammenlægning er, at undersøge hvor mange af respondenterne der viser tegn af, at være selvregulerende overfor rygning.	Selvregulerende subjekter ift. rygning.
Selvregulering overfor adfærd.	Selvregulerende subjekter ift. rygning. Kombineret rygning.	Formålet er at teste selvregulerings-processerne overfor respondenternes egentlige adfærd.	

